

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA

obec Ždiar

2023-2030

Objednávateľ: Obec Ždiar

Spracovateľ: Agentúra regionálneho rozvoja PSK

Programovacie obdobie: 2023-2030

Názov: Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Ždiar na roky 2023-2030 (PHRSR obce Ždiar) - Aktualizácia Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Ždiar na roky 2015-2022	
Územné vymedzenie :	Obec Ždiar
Územný plán obce/VÚC schválený:	Áno
Dátum schválenia PHRSR:	14.12.2022
Dátum platnosti:	od 01.01.2023 do 31.12.2030
Verzia ¹	1.1
Publikovaný verejne:	30.12.2022

Zdroj: obec Ždiar

Obsah

ÚVOD	7
EX POST HODNOTENIE PHSR.....	9
1 ANALYTICKÁ ČASŤ.....	12
1.1 ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA	12
1.1.1 HISTÓRIA OBCE.....	12
1.1.3 INFRAŠTRUKTÚRA.....	20
1.1.3.1 Technická infraštruktúra	20
1.1.3.3 Vodovodná a kanalizačná sieť	23
1.1.4 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	24
1.1.5 OBYVATEĽSTVO	25
1.1.5.1 Obyvateľstvo podľa vierovyznania a národnosti	26
1.1.5.2 Stav a pohyb obyvateľstva v obci.....	27
1.1.5.3 Veková štruktúra obyvateľstva.....	32
1.1.7 BÝVANIE.....	37
1.1.8 PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY	39
1.1.9 ŠKOLSTVO	39
1.1.10 SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ	41
1.1.11 ZDRAVOTNÍCTVO	43
1.1.12 KULTÚRA A ŠPORT.....	44
1.1.13 CESTOVNÝ RUCH	46
1.1.14 REKAPITULÁCIA ROZPOČTU OBCE ZA ROKY 20016– 2021	49
1.1.15 SAMOSPRÁVA	50
1.1.16 EX ANTE HODNOTENIE.....	51
1.2 ANALÝZY VONKAJŠIEHO PROSTREDIA	54
1.2.2 IDENTIFIKÁCIA HLAVNÝCH VONKAJŠÍCH FAKTOROV ROZVOJA ÚZEMIA A ANALÝZA VPLYVU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V ÚZEMÍ	57
1.3 ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA	60
2. STRATEGICKÁ A PROGRAMOVÁ ČASŤ.....	66
2.1 VÍZIA OBCE	67
3 REALIZAČNÁ ČASŤ.....	86
3.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHRSR	86
3.2 Komunikačná stratégia.....	86
3.3 Monitorovanie a hodnotenie.....	86
3.4 Akčný plán	87

4 FINANČNÁ ČASŤ.....	98
5 ZÁVER	102
6 PRÍLOHY	103

6.1 PRÍLOHA Č. 1 – ZOZNAM ČLENOV RIADIACEHO TÍMU, PRACOVNÝCH SKUPÍN A PARTNEROV ZAPOJENÝCH DO SPRACOVANIA PHRSR	103
--	------------

6.2 PRÍLOHA Č. 2 – POUŽITÁ LITERATÚRA V PHRSR.....	103
---	------------

6.3 PRÍLOHA Č. 3 – ZOZNAM SKRATIEK POUŽITÝCH V PHRSR	104
---	------------

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1 Zámer spracovania PHRSR	7
Tabuľka 2 Harmonogram spracovania PHRSR.....	8
Tabuľka 3 Prehľad najväčších projektov za roky 2014 - 2022	9
Tabuľka 4 Tabuľka prehľad najväčších projektov za roky 2014-2022 - financovanie.....	10
Tabuľka 5 Celková výmera územia obce (m ²)	17
Tabuľka 6 Počet obyvateľov žijúcich v obci ku 31.12. 2021	25
Tabuľka 7 Počet obyvateľov podľa pohlavia	25
Tabuľka 8 Hustota obyvateľov k 31.12. podľa územia a roku (osoba/km ²)	26
Tabuľka 9 Trvalo bývajúce obyvateľstvo podľa vierovyznania (v %)	26
Tabuľka 10 Bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti (v %)	27
Tabuľka 11 Prehľad stavu trvalo bývajúceho obyvateľstva za posledných 10 rokov (osoba).....	28
Tabuľka 12 Prirodzený prírastok obyvateľstva za posledných 10 rokov	28
Tabuľka 13 Hrubá miera živorodenosti za posledných 10 rokov	29
Tabuľka 14 Hrubá miera úmrtnosti za posledných 10 rokov	29
Tabuľka 15 Prehľad migrácie obyvateľstva obce za posledných 10 rokov.....	30
Tabuľka 16 Celkový prírastok obyvateľstva za posledných 10 rokov	30
Tabuľka 17 Prehľad počtu sobášov v obci za posledných 10 rokov	31
Tabuľka 18 Prehľad počtu rozvodov v obci za posledných 10 rokov	31
Tabuľka 19 Veková štruktúra obyvateľstva za posledných 10 rokov – hlavné vekové kategórie	32
Tabuľka 20 Štruktúra obyvateľov v päťročných vekových kategóriách	33
Tabuľka 21 Obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania (SODB 2021)	34

Tabuľka 22 Obyvateľstvo podľa ekonomickej aktivity (SODB 2021)	34
Tabuľka 23 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa odvetví (SODB 2021).....	35
Tabuľka 24 Miera evidovanej nezamestnanosti k 31.12. daného roka (v %).....	36
Tabuľka 25 Veková štruktúra uchádzačov o zamestnanie k 31.03.2022 (v %).....	36
Tabuľka 26 Počet bytov podľa typu domu	37
Tabuľka 27 Štruktúra bytov podľa formy vlastníctva	37
Tabuľka 28 Obývané byty podľa zásobovania vodou.....	38
Tabuľka 29 Obývané byty podľa typu kúrenia	38
Tabuľka 30 Obývané byty podľa zdrojov energie používaných na vykurovanie	38
Tabuľka 31 Obývané byty podľa počtu obytných miestností.....	39
Tabuľka 32 Sociálne služby poskytované v obci	42
Tabuľka 33 Počet evidovaných nezamestnaných a poberateľov sociálnych dávok	43
Tabuľka 34 Zdravotnícke zariadenia v obci	44
Tabuľka 35 Hospodárenie obce celkom (v €)	49
Tabuľka 36 Príslušnosť obyvateľov k úradom ŠŠS	50
Tabuľka 37 STEEP analýza	59
Tabuľka 38 SWOT analýza pre Sociálnu oblasť.....	60
Tabuľka 39 SWOT analýza pre Hospodársku oblasť.....	63
Tabuľka 40 SWOT analýza pre Environmentálnu oblasť	65
Tabuľka 41 Plánované ciele, opatrenia a aktivity v Sociálnej oblasti	68
Tabuľka 42 Plánované ciele, opatrenia a aktivity v Hospodárskej oblasti	71
Tabuľka 43 Plánované ciele, opatrenia a aktivity v Environmentálnej oblasti	75
Tabuľka 44 Merateľné ukazovatele - sociálna oblasť.....	77
Tabuľka 45 Merateľné ukazovatele hospodárska oblasť	80
Tabuľka 46 Merateľné ukazovatele environmentálna oblasť	84
Tabuľka 47 Plán priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2023 - 2030	87
Tabuľka 48 Akčný plán – sociálna oblasť.....	88

Tabuľka 49 Akčný plán – hospodárska oblasť	91
Tabuľka 50 Akčný plán – environmentálna oblasť	95
Tabuľka 51 Predpokladané zdroje financovania jednotlivých opatrení	98
Tabuľka 52 Indikatívny rozpočet - sumarizácia	101
Tabuľka 53 Zoznam členov riadiaceho tímu a partnerov zapojených do spracovania PHRSR.....	103
Tabuľka 54 Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov pre prípravu PHRSR.....	103

Úvod

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je spolu s územným plánom obce základným a kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy. Vychádza z poznania situácie a konkrétnych potrieb obyvateľov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov nachádzajúcich sa v území. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho rozvoja obce. *Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Ždiar na roky 2023 - 2030* je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade so zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z.

Pre potreby spracovania *Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Ždiar na roky 2023 - 2030* boli analyzované už existujúce programové a strategické dokumenty na:

- **Regionálnej a lokálnej úrovni** (Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Ždiar na roky 2015 – 2022, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na roky 2021 - 2030, Územný plán obce Ždiar)
- **Národnej** (Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja SR do roku 2035, Program Slovensko 2021 – 2027, Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj, Plán obnovy a odolnosti)
- **Medzinárodnej** - cezhraničné a európske strategické dokumenty (Partnerská dohoda SR 2021 – 2027 schválená Európskou Komisiou, Projekt Európa 2030, Východiskový návrh priorít SR pre politiku súdržnosti na programové obdobie 2021 – 2027, Východisková pozícia Slovenskej republiky k politike súdržnosti Európskej únie po roku 2020).

Tabuľka 1 Zámer spracovania PHRSR

Zámer spracovania PHRSR	
Názov dokumentu	<i>Aktualizovaný Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Ždiar na roky 2023 – 2030</i>
Forma spracovania	<i>pracovníkmi samosprávy, s pomocou externých odborníkov</i>
Riadenie procesu spracovania	<i>pracovné skupiny boli zriadené z vedenia obce, pracovníkov obecného úradu a poslancov obecného zastupiteľstva (členov obecných komisií)</i>
Obdobie spracovania	<i>viď tabuľka č 2 Harmonogram spracovania PHRSR</i>
Financovanie spracovania	<i>náklady na financovanie boli hradené z rozpočtu obce</i>

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012.

Celý proces aktualizácie *Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Ždiar na roky 2023 - 2030* a harmonogram realizácie jednotlivých častí je nastavený tak, aby umožňoval

poslancom a občanom obce aktívne sa zúčastňovať na jeho aktualizácii, a takto zachytiť čo najviac podnetov, ktoré budú viesť k vyššej kvalite života v obci.

Program rozvoja obce Ždiar na roky 2023 - 2030 pozostáva z týchto častí:

- Analytická časť
- Strategická časť
- Programová / Plánovacia časť
- Realizačná časť
- Finančná časť

Tabuľka 2 Harmonogram spracovania PHRSR

Harmonogram spracovania PHRSR												
Termín	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												
Programová časť												
Realizačná časť												
Finančná časť												
Záver												

Zdroj: obec Ždiar

Analytická časť *Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Ždiar na roky 2023 - 2030* sa venuje analýze územia. Opisuje obec s jej základnými geografickými údajmi a hlavnými sociálno-ekonomickými charakteristikami, ktoré definujú sociálny a ekonomický rozvoj obce. Jej súčasťou je spracovanie súhrnnej analýzy rozvojového potenciálu obce, vyhodnotenie jej silných a slabých stránok a taktiež príležitostí a ohrození s cieľom získania súhrnného pohľadu na reálnu situáciu obce a možnosti jej rozvoja.

Strategická časť vymedzuje oblasti možného rozvoja územia a jeho víziu. Je orientovaná na formulovanie strategického rozvoja obce. Globálne ciele sú rozpracované do špecifických cieľov, ktoré majú stabilizačný prípadne rozvojový charakter. Stabilizačné ciele, a s tým súvisiace opatrenia, sú zamerané na riešenie súčasného stavu v jednotlivých oblastiach tak, aby nedošlo k prehľbovaniu jestvujúcich problémov. Opatrenia viažuce sa na rozvojové ciele sú zamerané na možnosti aktivácie potenciálu obce a na podporu jej dlhodobého rozvoja.

Programová / plánovacia časť sa zaoberá riešením potrieb územia a plánovaním realizácie jednotlivých aktivít. Spracúva zoznam opatrení a aktivít, určených na zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, ako aj časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a aktivít.

Realizačnú časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce tvorí podrobný opis organizačného zabezpečenia riadenia, zodpovednosti a pravidiel spolupráce medzi jednotlivými orgánmi a subjektmi pri realizácii jednotlivých cieľov vyplývajúcich z *Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Ždiar na roky 2023 – 2030*.

Finančná časť hovorí o finančnom zabezpečení, t.j. o zdrojoch financovania, ktoré je potrebné pre zabezpečenie realizácie jednotlivých aktivít a ich rozdelenie medzi finančné zdroje vnútorné (štátne a súkromné) a zdroje EÚ.

Základným cieľom takto spracovaného *Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Ždiar na roky 2023 – 2030* ako kľúčového strategického a rozvojového dokumentu v strednodobom horizonte je analýza hospodárskych, sociálnych daností a potrieb obce, a definovanie príslušných cieľov a opatrení, ktoré napomôžu rozvoju obce s ohľadom na potreby občanov obce.

Na príprave aktualizácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce spolupracovali: členovia obecného zastupiteľstva a komisií, externí pracovníci na základe dohody s obecným úradom a občania obce Ždiar vrátane sociálno-ekonomických subjektov obce, ktorým sa chceme aj touto cestou poďakovať za spoluprácu na príprave tohto dokumentu.

EX POST HODNOTENIE PHSR

V období rokov 2014 – 2022 bolo v obci realizovaných niekoľko projektov, ktoré boli financované alebo spolufinancované obcou:

Tabuľka 3 Prehľad najväčších projektov za roky 2014 - 2022

Názov projektu	Rok realizácie	Finančné náklady (v tis. Eur)
Obnova verejného osvetlenia obce Ždiar	2015	213,40 €
Zníženie energetickej náročnosti budovy materskej školy obec Ždiar	2019	291,86 €
ČOV – Strojnotechnologická časť III. etapa	2019	117,25 €
Rozšírenie kľúčových kompetencií žiakov v ZŠ s MŠ v Ždiari	2022	106,42 €
Realizácia vegetačných prvkov – Zelené Slovensko	2022	12,58 €
Spolu	-	741,52 €

Zdroj: obec Ždiar

Financovanie projektov

Tabuľka 4 Tabuľka prehľad najväčších projektov za roky 2014-2022 - financovanie

Názov projektu	Financovanie	
	Vlastné zdroje (v tis. Eur)	Iné Štátny rozpočet, Environmentálny fond a ERDF (v tis. Eur)
Obnova verejného osvetlenia obce Ždiar	10,67	202,73
Zníženie energetickej náročnosti budovy materskej školy obec Ždiar	14,59	277,27
ČOV – Strojnotechnologická časť III. etapa	17,25	100,00
Rozšírenie kľúčových kompetencií žiakov v ZŠ s MŠ v Ždiari	5,32	101,10
Realizácia vegetačných prvkov – Zelené slovensko	0,00	12,58

Zdroj: obec Ždiar

Vyhodnotenie plnenia PHRSR 2014 – 2022

Na základe vyššie uvedených realizovaných projektov môžeme konštatovať, že hodnota realizovaných projektov v predchádzajúcom programovom období (roky 2014 – 2022) bola v objeme **741 518,48 €**. Všetky obcou realizované projekty mali vplyv na zvýšenie konkurencieschopnosti obce, zvýšenie atraktivity prostredia v obci a zlepšenie a skvalitnenie infraštruktúry v obci a regióne v oblasti sociálnej, hospodárskej a environmentálnej.

Sociálna oblasť

V rámci sociálnej oblasti došlo k vylepšeniu podmienok v oblasti vzdelávania a to prostredníctvom realizácie projektu „**Zníženie energetickej náročnosti budovy materskej školy obec Ždiar**“. Realizáciou nasledovných aktivít – zateplenie obvodového a strešného plášťa, výmena otvorových konštrukcií, modernizácia osvetlenia, výmena vykurovacieho systému vrátane prípravy teplej vody, inštalácia núteného vetrania s rekuperáciou, inštalácia fotovoltickej elektrárne na využívanie OZE došlo k zvýšeniu kvality poskytovaných výchovno-vzdelávacích služieb v zariadení MŠ.

V rámci tejto oblasti bol realizovaný taktiež projekt „**Rozšírenie kľúčových kompetencií žiakov v ZŠ s MŠ v Ždiari**“. Predmetom projektu bolo zriadenie školskej knižnice, zriadenie prírodovednej učebne fyziky a biochémie, zriadenie odbornej učebne technickej výchovy a realizácia nevyhnutných stavebných úprav spojených s realizáciou odborných učební. Cieľom projektu bolo skvalitnenie infraštruktúry primárneho vzdelávania prostredníctvom nevyhnutných stavebných úprav a modernizácie materiálno-technického vybavenia odborných učební na dosiahnutie primeraných

podmienok pre rozvoj kľúčových kompetencií žiakov ZŠ. Realizácia projektu mala za cieľ prispieť k zdokonaleniu spôsobilosti žiakov ZŠ v oblasti informačno-komunikačných zručností, prírodovednej a technickej gramotnosti, ako aj v oblasti ich pracovných a manuálnych zručností.

Hospodárska oblasť

V rámci hospodárskej oblasti sa realizáciou projektu „**Obnova verejného osvetlenia obce Ždiar**“ prispelo k zníženiu energetickej náročnosti a predovšetkým k zníženiu nákladov pri využívaní verejného osvetlenia v obci. Prostredníctvom projektu došlo k modernizácii systému osvetlenia, a to výmenou 270 ks svetelných bodov. Nové svetelné body vykazujú vysokú účinnosť, svietivosť, majú nízky príkon a vysokú životnosť. Používaním sa plánuje dosiahnuť 62 % úspora.

Environmentálna oblasť

V rámci environmentálnej oblasti bol v programovom období realizovaný projekt „**ČOV – Strojnotechnologická časť III. Etapa**“. Prostredníctvom projektu sa zvýšila kvalita čistenia a odvádzania odpadových vôd v domácnostiach, čím sa zvýšila kvalita životného prostredia nielen v samotnej obci, ale aj v celom regióne. Predmetom projektu bola obnova strojnotechnologickej časti ČOV (selektory; aktivačná nádrž DNT, NTF; dosadzovacia nádrž; kalojem K1, K2, NZZŽV; dúchadlá – rozvod vzduchu; MaR + kabeláž).

V rámci tejto oblasti bol realizovaný taktiež aj projekt „**Realizácia vegetačných prvkov - Zelené slovensko**“, prostredníctvom ktorého bola podporená biodiverzita prvkami zelenej infraštruktúry v obciach Slovenska. Realizáciou projektu došlo k výsadbe listnatých drevín - Javor mliečny 23 ks, Lipa malolistá 56 ks.

1 ANALYTICKÁ ČASŤ

1.1 ANALÝZA VNÚTORNEHO PROSTREDIA

Obec Ždiar sa nachádza v lone Spišskej Magury a pohoria Belianske Tatry pod dolnou hranicou Tatranského národného parku v krásnej prírodnej scenérii. Riešené územie obce je vymedzené jeho katastrálnymi hranicami. Takto vymedzené územie má rozlohu 27 234 516 m². Záujmové územie tvorí územie bezprostredne súvisiace s riešeným územím majúcim prevádzkové a ekologické väzby, ochranné pásma a väzby na technickú infraštruktúru a zamestnanosť.

Vzťahy vymedzeného územia k vyššej územnej jednotke vyplývajú z polohy územia aj vzhľadom ku Popradu a jeho príslušným územiam. Sú to zreteľné obojsmerné vzťahy medzi vyššou a nižšou územnou jednotkou a to ako v komunikačných väzbách a územnotechnických faktoroch, tak aj v sociálnoekonomickej sfére a v krajinnoeekologických záujmoch oboch území.

Obec Ždiar sa nachádza na území Prešovského samosprávneho kraja a administratívne je súčasťou okresu Poprad. Nadmorská výška obce je 895 m n. m. katastrálne územie obce susedí s katastrami obcí Tatranská Lomnica, Osturňa, Jezersko, Malá Franková, Lendak, Spišská Bela a Tatranská Javorina.

Obec Ždiar je vybudovaná a na celoštátnu cestnú sieť napojená prostredníctvom cesty I/66 Poprad – Spišská Bela – Ždiar – Tatranská Javorina – hranica SR - Poľsko

Verejná preprava osôb v obci a jej vzťahu na vonkajšie väzby je zabezpečovaná autobusovou dopravou SAD v smere Ždiar – Poprad, Ždiar – Kežmarok a Ždiar – hranica s Poľskom.

V súčasnom období sa kladie vyšší dôraz na vzájomné zhodnocovanie a využívanie miestneho potenciálu územia a na vyššiu participáciu vlastného obyvateľstva pri rozvoji, čo sa má preukázať aj pri riešení územného plánu obce Ždiar vo vzťahu k vyššej územnej jednotke.

Územie rekreačnej oblasti vysokých Tatier predstavuje z hľadiska rozvoja osídlenia, ako aj z hľadiska rozvoja nových ekonomických aktivít územie s najsilnejším potenciálom. Z lokálneho hľadiska rozvojové potenciály spočívajú predovšetkým v založenej dopravnej a technickej infraštruktúre, ktorá má perspektívy ďalšieho rozvoja. Katastrálne územie obce Ždiar, ako i celá Slovenská republika patrí do Európskej únie, čo umožňuje sídelné a komunikačné prepojenie s celoeurópskou sídelnou sieťou a dopravnou infraštruktúrou.

1.1.1 HISTÓRIA OBCE

Lokalita sa prvý krát spomína v liste Juraja Horváta z roku 1590. František Lužinský, kastelán Horvátovcov – Palocsayovcov sa zrejme pričínal, že v roku 1628 sa už Ždiar v listine označuje ako obec. Jej obyvatelia sa okrem chovu dobytka a obhospodarovania ornej pôdy živili i drevorubačstvom a pálením dreveného uhlia. Prvých 13 ždiarskych rodín sa údajne začali osídľovať v Bachledovej doline. Neskôr v osídľovaní pokračovali cez Antošovský vrch, Blaščackú, Pavlovskú, Vaverčackú, Bartušovskú a Monkovú dolinu, ako aj Slodičovský vrch a Príslop. Niektoré (napr. Príslop) z týchto lazov už zanikli. Vzhľadom na životné podmienky v Ždiari bolo v tejto obci silné vysťahovalectvo do

okolitých dedín, či oblastí Slovenska, ale i celého sveta. Zaujímavým vystáhomalectvom bolo to, ktoré sa snažil zorganizovať knieža K.K. Hohenlohe v záujme rozšírenia svojich poľovných revírov chotárom Ždiaru, keď ponúkal Ždiaranom za ich gazdovstva náhradné napr. v Granč-Petrovciach, ale i na Zemplíne a inde, kde boli gazdovstvá na predaj. Cirkevne bol katolícky Ždiar súčasťou lendackej farnosti až do roku 1739, kedy v Ždiari vznikla fara. Najstaršou sakrálnou stavbou bola drevená kaplnka na nižnom konci, ktorú postavili v roku 1693. V roku 1733 bol tento kostol rozšírený, ale pre jeho schátralosť bol namiesto neho postavený druhý drevený kostol v roku 1768. Murovaná kaplnka na dolnom konci, stisnutá medzi dvoma starými lipami bola postavená v roku 1797. Tretí, murovaný kostol, ktorý i dnes stojí na pôvodnom mieste je z roku 1831. V Ždiari boli až štyri cintoríny, z ktorých sa dodnes zachoval len jeden. Nádherný ždiarsky kroj a neopakovateľný folklór do Ždiaru pritiahli umelcov z celého sveta. Tento impulz dal podnet k rozvoju cestovného ruchu. Vzhľadom na nerentabilné poľnohospodárstvo sa dnes čoraz viac ždiarskych rodín venuje najmä poskytovaniu ubytovania v súkromí. V obci pribúdajú objekty so zameraním na turizmus. V 70-tych rokoch 20. storočia sa lokalita Strednica začala profilovať ako lyžiarsky areál, neskôr aj Bachledova dolina. Rekreačné zariadenia poskytovali vhodné pracovné príležitosti pre obyvateľov obce. Časť obyvateľov sa zamestnala v poľnohospodárskom sektore. Pracovné príležitosti sa vytvorili aj v okolitých väčších mestách Kežmarku a Poprade.

Gorali je pomenovanie ľudí žijúcich v horách, pričom slovensky správne znejúce horali. V konkrétnom prípade rumunsko – ukrajinsko – slovensko – poľsko – českého (Morava) teritória Karpát možno hovoriť dokonca o etnickej skupine. Ich príchod do karpatskej oblasti je spojený s pastierskou, valašskou kolonizáciou v 14. až 17. storočí, ktorá započala od Balkánu cez Valašskú nížinu, po ktorej nesie i pomenovanie a pokračovala ďalej, najmä hrebeňmi vonkajšieho oblúka Karpát cez Rumunsko, Ukrajinu, Poľsko a Slovensko až na Moravu. Oblasti, ktoré osídlili, sú ich kultúrou silne ovplyvnené a zachovávajú si dodnes spoločné charakteristické črty. Prejavuje sa to najmä v architektúre drevených zrubových stavieb, v zástavbe samôt, lazov a iných terénnych lokalít, rovnakými technológiami, hudbou, slovným folklórom a najmä jazykom, ktorý je dnes v okrajových oblastiach silne poznačený asimiláciou s úradnými jazykmi v jednotlivých štátoch.

Uznesením vlády č. 315/1977 boli časti obce vyhlásené za pamiatkovú rezerváciu ľudovej architektúry. V Ústrednom zozname kultúrnych pamiatok je evidovaných 117 pamiatok ľudovej architektúry. Typická pre obec je usadlosť s prísne uzavretým celkom, ktorému dominuje trojpriestorový karpatský dom so stromami, obyčajne jaseňmi vysadenými pred domom. Pre drevené domy sú charakteristické rôzne ornamentálne maľby, najmä okolo okien.

1.1.2 PRÍRODNÉ POMERY

Geomorfológia

V zmysle členenia Slovenskej republiky podľa geomorfologických jednotiek je riešené územie súčasťou Alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy Karpaty a provincie Západné Tatry. Dotknuté územie leží na rozhraní dvoch geomorfologických subprovincií – Vonkajšie a Vnútorne Západné Karpaty.

Ždiarska brázda je pretiahnutá zníženina, ktorá sa viaže na ílovcové horniny flyšu centrálnokarpatského paleogénu. Je vytvorená eróznou-denudačnými procesmi v málo odolných horninách. Tiahne sa v smere západ - východ, je 15 km dlhá a 1-5 km široká. Má mierne až stredne členitý podvrchovinný reliéf s amplitúdou 101-200 m. Dno brázdy leží v nadmorskej výške 800 - 900 m, chrbty 900 – 1 100 m.

Ždiarska brázda na juhu prechádza do Belianskych Tatier, ktoré predstavujú vyvinutý subsekvenčný hrebeň zložený z hornín zložitého príkrovu, ktorého vrstvy sa skláňajú na sever. Belianske Tatry majú tak isto pretiahnutý tvar v smere západ – východ. Takmer 14 km dlhý vápencovitý hrebeň rozdeľuje široké sedlo na dve časti – na západnú časť so silne členeným reliéfom a na východnú časť s menej členitým povrchom.

Z hľadiska morfológico – morfometrických typov reliéfu sú v dotknutom území zastúpené silne členité vrchoviny. Úpätie Belianskych Tatier predstavuje veľmi silne členité vyššie hornatiny. Prevládajúcou základnou morfoštruktúrou v území je vrásovo – bloková fatransko – tatranská morfoštruktúra, hraste a klinové hraste centrálnokarpatských flyšových pohorí, ktorá na juhu prechádza do pozitívnych morfoštruktúr – hrasti a klinových hrasti jadrových pohorí.

Geomorfologické pomery zaraďujú dotknuté územie a jeho okolie do základných typov eróznou – denudačného reliéfu:

- Ždiarska brázda – vrchovinový reliéf s vysokými riečnymi terasami
- Úpätie Belianskych Tatier – vysočinový podhorný reliéf s karmi

Eróznou – denudačné formy reliéfu predstavujú hladko modelovaný reliéf na mäkkých horninách flyšu Ždiarskej brázdy. Bazálne súvrstvia sú tvorené zlepenkami, brekciami, vápencami, pieskovicami až piesčitými ílovcami.

Vyššie paleogénne súvrstvia sa vyznačujú pravidelným striedaním pieskovcov a ílovcov v rôznom smere. Flyš, ktorý tvorí Spišskú Maguru postupne prechádza cez odolnejšie horniny bazálneho paleogénu tvoriac bralný reliéf, do hornín mezozoika v svahoch Belianskych Tatier.

Kvanter je zastúpený na svahoch diluviálnymi sedimentmi, v alúviách riek ide o prevažné fluviálne sedimenty a v úzkych nivách miestnych potokov sú proluviálne – fluviálne sedimenty. Toky sa zahĺbili cez kvartérne sedimenty až na materskú horninu, ktorú tvoria rôzne odolné lokálne horniny. Fluviálne – eróznou činnosťou tokov sa vytvorili sprievodne formy fluviálne – akumuláčného reliéfu ako nízke terasy a slabo rozrezané až nerozrezané kužele.

Stredničiansky potok prielomom v smere odtoku obteká holocennou dolinou kvestu Vtáčích turní, kde ústi do toku Biela, ktorý pokračuje v JV smere cez Monkovu dolinu k obci Ždiar.

Geologická stavba

Na geologickej stavbe riešeného územia sa podieľajú horniny centrálnokarpatského paleogénu a mezozoika. Ždiarska brázda je budovaná horninami hutianskeho, zuberského a borovského súvrstvia centrálnokarpatského paleogénu. Tiahne sa v smere Z –V. Je vytvorená eróznou – denudačnými procesmi málo odolných horninách. Budujú ju bazálne paleogénne zlepenice, munulitové vápence a pieskovce, vápenaté ílovce a brekcie.

Belianske Tatry sú budované horninami mezozoika vnútorných Karpát – organodetritickými a vrstevnatými ílovitými vápencami, piesčitými a škvritými vápencami, pestrými ílovitými bridlicami, pieskovecami a dolomitmi až tmavými gutensteinskými vápencami a ramsauskými dolomitmi. Nepravidelný kvartérny pokryv tvoria bližšie nerozlíšené svahoviny a sutiny.

Podľa Geologickej mapy Spišskej Magury budujú geologickú stavbu priamo dotknutého územia kalovce s podradným zastúpením pieskovcov a zlepenčov hutianskeho súvrstvia. Tieto sedimenty majú v území široké rozšírenie. Z juhu sú obmedzené úzkym pásom borovského súvrstvia budovaného brekciami a zlepencami stredného a vrchného eocénu.

Prítomnosť kalovcov sa v morfológii územia odráža hladko modelovaným pahorkatinným až vrchovinným reliéfom, ktorého energia sa náhle zvyšuje pri prechode do nadložného zubereckého alebo podložného borovského súvrstvia. Hrúbka hutianskeho súvrstvia dosahuje cca 1200 – 1600 m.

Kalovce sú tmavohnedej, hnedočiernej až hnedej farby. Hlavným minerálom je kremeň a sericit, z vedľajších prevláda kalcit, dolomit, plagioklas, chlorit a pyrit. Kalovce majú nízky obsah karbonátov (okolo 7%). Zrnitosť je v kalovcoch pomerne rovnako zastúpená ílová a prachová frakcia, čo opodstatňuje termín „kalovec“ , ktorý sa používa namiesto termínu „ílovec“ pre jemnozrnné sedimenty hutianskeho súvrstvia.

Kalovce sa striedajú s občasnými vrstvami pieskovcov. Pomer kalovec : pieskovec je premenlivý. Pieskovce sú väčšinou strednozrné, vo vyšších častiach litofácie sa objavujú aj jemnozrnné pieskovce. Vrstvy majú vždy ostrú bázu a sú hrubé 5 – 30 cm. V kalovcoch sa nachádzajú aj polohy zlepenčov. Hrúbka vrstiev zlepenčov dosahuje 20 cm až 5 m. Petrografické zastúpenie jednotlivých hornín, veľkosť úlomkov a ich opracovanie sa v jednotlivých vrstvách mení.

Vrcholové časti Vtáčich turní sú budované zlepencami vrchného eocénu. Zlepenice tejto litofácie vytvárajú šošovkovité telesá v kalovcoch hutianskeho súvrstvia a pravdepodobne vznikli podmorskými zosuvmi. Hrúbka polôh je niekoľko desiatok cm až 6 m. Zlepenice sú polymiktné, tvorené úlomkami karbonátov, kremeňa, kryštalicích a mezozoických bridlíc, ako aj materiálom paleogénu – útržkami pieskovcov a kalovcov. Vznikali pravdepodobne svahovými poruchami na vonkajšom okraji šelfu, ktoré boli podmienené poklesom relatívnej hladiny mora.

V údolných nivách tokov sú kumulované holocénne fluválne sedimenty – hlinité, hlinito – štrkovité až balvanovitými obliakami. Niva Bielej vody má prevahu hĺn a piesčitých hĺn s menším zastúpením štrkov, pri báze nivného horizontu i balvanovitých obliakov. Hrúbka horizontu je 0,5 až 2 m. v podloží je dnová štrková akumulácia mladého pleistocénu.

Pôdne pomery

Ždiarska brázda a úpätie Belianskych Tatier sú územím so špecifickým a pomerne rovnorodým pôdnym pokryvom. Jeho diferenciáciu podmieňujú najmä substrátové, hydrické a bioklimatické pomery, podmienené diferenciáciou reliéfu a geomorfologických procesov. Vplyv reliéfu sa na charaktere pôdneho pokryvu prejavuje najmä morfometricky rozmanitými reliéfovými formami. Okrem recentných geomorfologických pomerov zohrali vo vývoji pôd dôležitú úlohu staršie, pleistocénne a postpleistocénne erózne – akumulatívne procesy.

V závislosti od pôdotvorných faktorov najmä kvality pôdotvorných substrátov, geomorfologických a hydrických pomerov sú zastúpené pôdy od iniciálnych štádií pôdy po relatívne dobre vyvinuté charakteristické pôdy širšieho prostredia. Základom pôd v širšom okolí sa stali deluviálne sedimenty. Tvoria medziriečne chrbáty a svahy terasových stupňov toku Stredničiansky potok. Majú charakter hĺn a ílovitých hĺn na zvetranom podloží centrálnokarpatského paleogénu, príp. druhohorných hornín s rôznym zastúpením úlomkov pieskovca a bridlíc alebo vápenca a slieňovca.

V dotknutom území sa vytvorili nasledovné pôdne typy:

- Litozeme – hrebeň a bočné hrebienky so skalnými výstupmi
- Rendziny kambizemné
- Kambizeme modálne kyslé zo zvetralín kyslých hornín, sprievodné rendziny modálne výluhové zo zvetralín slienitých vápencov a slieňovcov
- Lokálne pseudogleje modálne kyslé a gleje zo zvetralín rôznych hornín

Na úpäť Belianskych Tatier sú to:

- Rendziny kambizemné, kambizeme rendzinové, sprievodné rendziny litozemné a rendziny sutinové
- Kambizeme modálne kyslé zo zvetralín kyslých hornín, sprievodné rendziny výluhové zo zvetralín slienitých vápencov a slieňovcov

Na nepriepustných podložiach delúvii flyša podmieňujúcich stálu alebo občasnú prítomnosť povrchovej alebo podpovrchovej vody sa nachádzajú močiare a vrchoviská s organozemou. Na nivách okolo potokov s plytkou podzemnou vodou a na náplavových kužeľoch s plytkou pôrovou podzemnou vodou sa vyskytujú fluvizeme a gleje.

Pôdy dotknutého územia majú strednú až veľkú retenčnú schopnosť a strednú priepustnosť. Sú väčšinou hlinité, z hľadiska skeletovitosti ide o stredne skeletovité pôdy (obsah skeletu v povrchovom i podpovrchovom horizonte 25 – 50%) až silne skeletovité pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 25 – 50%, v podpovrchovom horizonte nad 50%). V prípade so striedaním stredne až silne skeletovitých pod aj 25 – 50%). Sú stredne ťažké hlinité, so zrnitosťou 30 – 45%. Humusový horizont je plytký až stredne hlboký. Obsah humusu je nízky.

Pôda podľa využitia je v rámci katastra obce Ždiar je uvedená v tabuľke č.3. Z uvedených hodnôt vyplýva, že v posledných rokoch je badateľný pokles výmery trvalých trávnych porastov, záhrad, ornej pôdy a naopak dochádza k nárastu zastavanej plochy. Na tento trend vplýva hlavne budovanie ubytovacích kapacít a rozvoj turistiky a cestovného ruchu v obci.

Tabuľka 5 Celková výmera územia obce (m²)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Celková výmera územia obce - (v m ²)	27 234 516	27 234 210	27 234 210	27 234 210	27 234 125	27 233 907	27 233 987
Poľnohospodárska pôda spolu	10 770 702	10 765 966	10 756 209	10 754 282	10 742 369	10 736 184	10 734 007
- orná pôda	690 277	689 117	688 045	687 768	686 056	685 802	684 295
- záhrada	9 374	9 374	9 374	9 374	9 374	9 374	9 374
- trvalý trávny porast	10 071 051	10 067 475	10 058 790	10 057 140	10 046 939	10 041 008	10 040 338
Nepoľnohospodárska pôda spolu	16 463 814	16 468 244	16 478 001	16 479 928	16 491 756	16 497 723	16 499 980
- lesný pozemok	15 321 268	15 321 268	15 323 035	15 323 035	15 323 006	15 322 351	15 322 351
- vodná plocha	168 408	168 255	168 255	168 255	168 153	168 153	168 153
- zastavaná plocha a nádvorie	808 531	811 266	814 675	817 095	823 077	830 491	834 508
- ostatná plocha	165 607	167 455	172 036	171 543	177 520	176 728	174 968

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube.

Klimatické pomery

Podľa klimatických oblastí Slovenska patrí dotknuté územie do oblasti chladnej, kde priemerná teplota vzduchu v júli klesá pod 16°C a okrsku mierne chladného s teplotou v júli od 12 do 16°C. Južná časť územia zasahuje do okrsku chladného horského s teplotou v júli od 10 do 12°C. Oba okrsky sú veľmi vlhké.

Z hľadiska klimaticko – geografických typov patrí dotknuté územie do horskej klímy s malou inverziou teplôt, ktorá je vlhká až veľmi vlhká so subtypmi:

- Chladná horská klíma s teplotou v januári -5,0 až -6,5°C, v júli 13,5 až 16°C, ročné zrážky 800 – 1100 mm
- Studená horská klíma s teplotou v januári -6,0 až -7,0°C, v júli 11,5 až 13,5°C, zrážky 1000 – 1400 mm

Vzhľadom na reliéf územia je typická korelácia medzi klesaním teploty a stúpajúcou nadmorskou výškou, rýchla premenlivosť oblačnosti, slnečného svitu, zrážok, teploty vzduchu a veterných pomerov.

Obec Ždiar leží v oblasti Belianskych Tatier, ktoré sú jedným z najchladnejších a najdaždivejších častí Slovenska. V obci Ždiar bola v roku 2021 nameraná minimálna teplota - 20°C

maximálna teplota 29°C a priemerná teplota bola 6,43°C. V roku 2022 boli namerané tieto hodnoty (minimálna teplota -15°C, maximálna 30°C a priemerná teplota 6,43°C).

Charakteristickým znakom je inverzné teplotné zvrstvenie, ktoré sa prejavuje priemerne v nadmorskej výške 800 až 1350 m n. m. Inverzie vplývajú aj na slnečnosť v ročnom priebehu (zvýšený počet slnečných dní so slnečným svitom v chladnom ročnom období nad hladinou oblačnosti). Počas teplotnej inverzie je častá hmlistosť, vyskytujúca sa prevažne pod hladinou oblačnosti.

Veterné pomery sú ovplyvnené orografickým profilom širšieho alebo bližšieho okolia konkrétnej oblasti. V svahových polohách na úpätiach hôr prevládajú v ročnom priemere západné vetry, rovnako v pohorí aj v kotline. Prúdenie vzduchu sa v nižších polohách prispôsobuje tvárnosti reliéfu. Údolné polohy patria k menej veterným polohám. Vo všetkých údolných lokalitách sa bezvetrie vyskytuje v 20-35% relatívnej početnosti.

Počas roka je v Ždiari najveternejší koniec zimy a jarne obdobie, najnižšie rýchlosti vetra sa vyskytujú koncom leta a začiatkom jesene.

Hydrogeografické pomery

Podľa slovenského hydrografického členenia patrí riešené územie do povodia Popradu. Dotknuté územie odvodňuje Stredničiansky potok, ktorý sa vlieva do potoka Biela a ten následne do rieky Poprad, ktorá ústi do rieky Dunajec. Stredničiansky potok a potok Biela nie sú v zmysle vyhlášky MŽP SR 211/2005 zaradené do zoznamu vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov.

Maximálna vodnosť tokov je v mesiaci marec až máj a k akumulácií dochádza v mesiacoch september až február. Koncom jesene a začiatkom zimy sa prejavuje výrazné až mierne výrazné podružné zvýšenie vodnosti.

Vodné plochy sa v dotknutom území ani jeho okolí nenachádzajú.

Podzemná voda pochádza len zo zrážok, ktoré z dlhodobého hľadiska dosahujú ročný priemer okolo 800 mm. Litologická charakteristika podkladu odráža aj jeho hydrologické vlastnosti. Hladina podzemnej vody je zväčša – 5 m hlboko, v oblasti nív sa nachádza tesne pod povrchom.

Režim zrážok v Tatranskej oblasti a jej podhorí podmieňuje atmosférická cirkulácia a s ňou súvisiace poveternostné poruchy (intenzívna cyklonálna činnosť) postupujúce do strednej Európy zo severozápadu z oblasti Atlantického oceánu. Masív Tatier tvorí prekážku, ktorá zadržiava značnú časť týchto výdatných zrážok, ovplyvnenú západným a severozápadným prúdením, tzv. európskeho monzúnu (najvýdatnejšie zrážky v období V až VII, s maximom v VI a VII). V tomto období odteká 13-14% z ročného odtoku. Typické anticyklonálne počasie (teplé a suché) je na jeseň počas tzv. babieho leta. Minimum zrážok pripadá na II. a III.

Orientácia hlavného hrebeňa horstva delí celú oblasť na výrazné návetrie a závetrie so zreteľom na prevládajúci smer prúdenia vzduchu. Zrážky sú zachytávané na náveterných svahoch, rozdiel medzi náveternou a záveternou stranou Tatier je výrazný najmä v období zrážkového maxima. Úhrny zrážok sú v júli na severnej časti Tatier oproti úhrnom z iných častí pohoria veľmi vysoké. V uvedenom období je aj najčastejší výskyt povodní spôsobených búrkovými lejakmi. So stúpajúcou nadmorskou výškou pribúda aj celkový úhrn zrážok. Priemerný ročný úhrn zrážok v okolí Ždiaru je 800 – 1100 mm.

Rastlinstvo a živočíšstvo

Podľa fytogeografického členenia Slovenska leží dotknuté územie vo fytogeografickej oblasti západokarpatskej flóry, na rozhraní dvoch obvodov: obvod flóry vysokých Karpát, okresu tatry a podokresu Belianske tatry a obvodu východobeskydskej flóry, okresu Spišské vrchy. Vyskytujú sa tu rastliny ktoré sú typické pre horský vegetačný stupeň, ktorý siaha približne od 700 do 1200 m n.m. Okrem políčok, lúk a pasienkov ho tvoria rozsiahle lesné komplexy i roztrúsené lesíky s dominanciou smreka obyčajného, borovice lesnej, smrekovca opadavého pravého, smrekovca opadavého poľského a jedle bielej. Z listnatých drevín sa tu nachádza javor horský, breza previsnutá, javor mliečny, buk lesný, jelša lepkavá, jelša sivá a jarabina vtáčia. V lesoch sa vyskytujú niektoré druhy

tráv napríklad chlpáň smlz chlpkatý, chlpaňa hájna a byliny ako napríklad starček hájny, jastrabík lesný a papraď samčia.

Z chránených druhov rastlín sa v katastri obce nachádzajú nasledovné druhy: plamienok alpský, vstavačovec Fuchsov pravý, vstavačovec májový pravý, krušík močiarny a päťprstica obyčajná.

Zo zoogeografického hľadiska podľa členenia územia Slovenska na živočíšne regióny patrí fauna riešeného územia do provincie Karpát, oblasti Západných Karpát, do Vnútrotného obvodu, Centrálného okrsku, Vysokotatranského podokrsku. Živočíšne spoločenstva majú charakter západokarpatskej podhorskej a horskej fauny.

Súčasný stav rozšírenia živočíchov v oblasti je výsledkom dlhodobého pôsobenia najmä prírodných činiteľov. Zastúpené sú tu typické živočíšne druhy, napr. hrdziak lesný, jeleň lesný, srnec hôrny. Vyskytujú sa tu predstavitelia vzácnej a ohrozenej fauny tatier, napríklad hraboš snežný.

Dotknuté územie sa vyznačuje vysokou diverzitou živočíchov. Ako lovné teritórium ho využívajú viaceré vzácne a chránené druhy predovšetkým z triedy vtákov. Významnú časť fauny tvoria drobné stavovce a tiež bezstavovce.

Ekosystém lesa v území tvorí prírodné až druhotné horské lesné biotopy charakteristické živočíšnymi druhmi:

Obojživelníky - salamandra škvrnitá, mlok horský, mlok karpatský, kunka žltobruchá, ropucha bradavičnatá a skokan hnedý

Plazy – užovka obojková, vretenica severná a jašterica živorodá

Vtáky - orol skalný, orol krikľavý, výr skalný, sova dlhochvostá, kuvik kapcavý, kuvik vrabčí, d'ateľ čierny, d'ateľ trojprstý, jariabok hôrny, bocian čierny, orešnica perlavá, kráľíček zlatohlavý a iné.

Cicavce – rys ostrovid, medveď hnedý, vlk dravý, jazvec lesný, diviak lesný, jeleň lesný, zajac poľný, hranostaj čiernochvostý, lasica myšozravá, tchor tmavý, kuna lesná, jazvec lesný, vydra riečna, líška hrdzavá a iné..

Ichthyofauna je v Stredničianskom potoku zastúpená len hlavačom pásoplutvým a od sútoku s potokom Biela sa vyskytuje ojedinele aj pstruh potočný, ktorý sa kvôli premrzaniu tuku Stredničianskeho potoka neudrží.

1.1.3 INFRAŠTRUKTÚRA

1.1.3.1 Technická infraštruktúra

Telekomunikácie a informačná infraštruktúra

Z hľadiska telekomunikačnej siete patrí obec Ždiar a rekreačno – hotelová lokalita do UTO Poprad. Územie je súčasťou Regionálneho technického centra východ a primárnej oblasti Poprad

s prípojkami miestnej telefónnej siete na telefónnu ústredňu. V obci je dobre fungujúca aj sieť mobilných operátorov: Slovak Telekom, a.s., Orange Slovensko a.s., O2 a.s. Zároveň sú aj poskytovatelia internetových služieb.

Elektrická rozvodná sieť

Obec Ždiar je elektrickou energiou napájaná z elektrickej stanice ES Kežmarok vedením VN 254 – 22 kV. . Vedenie elektrickej energie VN prechádza prevažne okrajom obce a zásobuje distribučné trafostanice 22/0,4 kV. Rozvody elektrickej energie sú realizované kombináciou vzdušného a káblového vedenia. Na území Ždiaru je použitý normalizovaný systém NN 3PEN 50 Hz 400 V/TN-C. Elektrická sieť nízkeho napätia je vzdušná a prevádzkuje sa ako lúčová. Domové prípojky sú realizované väčšinou závesným, resp. zemným káblom. Na rozvod elektrickej energie je napojených 100 % domácností a v obci sa v najbližšom plánovacom období nepredpokladá ďalšie rozširovanie rozvodov elektrickej energie. V súčasnom období vzhľadom na neustále sa rozširujúcu výstavbu ubytovacích kapacít a služieb s tým spojených, dochádza k montáži ďalšej trafostanice, a zvyšovaniu kapacity výmenou dvoch trafostaníc, ktoré by mali pokryť zvýšenú spotrebu elektrickej energie v obci a príľahlých lyžiarskych strediskách.

Verejné osvetlenie

Vonkajšie osvetlenie v obci je napájané vzdušným vedením a svietidlá sú osadené na stĺpoch verejného osvetlenia, ktoré pokrýva celé obývané územie obce. V predošlom programovom období sa v obci realizoval projekt obnovy verejného osvetlenia, v rámci ktorého došlo k modernizácii systému osvetlenia, a to výmenou 270 ks svetelných bodov. Nové svetelné body vykazujú vysokú účinnosť, svetivosť, majú nízky príkon a vysokú životnosť. Používaním sa plánuje dosiahnuť 62 % úspora.

Obecný rozhlas, monitorovací systém a média

Obec ma vybudovaný funkčný káblový rozhlas, ktorým zamestnanci úradu zabezpečujú prenos informácií a oznamov pre obyvateľov a návštevníkov širšieho centra obce. Čo sa týka monitorovacieho systému v obci, nie sú inštalované žiadne snímacie zariadenia. Obec vydáva obecné noviny s názvom Zorský spravodaj, ktorý vychádza 4 x ročne v náklade 450 výtlačkov.

Plynofikácia

Zásobovanie obce zemným plynom je z VTL plynovodu Lendak – Ždiar – Tatranská Javorina DN 150PN 4,0 MPa. Napojenie obce je realizované cez 3 regulačné stanice VTL/STL: RS 1200 základná škola, RS 500 Antošovský vrch a RS 500 Bachledová dolina. Hlavným zásobovacím rád tvorí potrubie DN 100 vychádzajúce z RS 1200 po miestnu komunikáciu, kde sa rozdeľuje smerom na horný a dolný koniec obce. Zvyšok tvoria odbočky a okruhy vedené k jednotlivým skupinám domov a k miestam existujúcej zástavby. Rozvodná sieť je strednotlaká s prevádzkovým tlakom 0,3 MPa. A viaceré odbočné rozvody sú nízkotlaké na spoločný uličný regulátor tlaku plynu. Plyn sa využíva na varenie, vykurovanie a ohrev vody. Nakoľko je na plynovú prípojku pripojených 100 % domácností, nepredpokladáme ďalšie rozširovanie rozvodov zemného plynu.

1.1.3.2 Dopravná infraštruktúra

Cestná doprava

Doliny, v ktorých leží obec Ždiar, sú vzájomne prepojené miestnymi komunikáciami, ktoré sú napojené na cestu I/66, ktorá je jedinou spojnicou na ostatnú cestnú sieť. Cesta I/66 smeruje z Popradu cez Veľkú Lomnicu, Kežmarok, Spišskú Belu a Ždiar až po štátnu hranicu s Poľskom. Táto sa v Spišskej Belej napája na cestu I/77, ktorá pokračuje v smere na Starú Ľubovňu a následne na cestu I/68, ktorá smeruje na Prešov a Košice. Dĺžka miestnych komunikácií je 25 km. V predošlom období sa v obci realizoval projekt „Riešenie bezpečnosti a odvodnenia vozovky cesty I/66, Ždiar“. V rámci tohto projektu sa vybuďoval chodník pozdĺž cesty I/66 v dĺžke 2,5 km.

Železničná doprava

Obec nie je napojená priamo na železničnú sieť. Najbližšia železničná stanica je v Tatranskej Lomnici (vzdialené od Ždiaru 20 km), odkiaľ vedie železničná trať smerom na Poprad (vzdialený od Ždiaru 32 km), z ktorého sa možno pripojiť na hlavné železničné ťahy Košice – Prešov – Bratislava a medzinárodné železničná doprava z Bratislavy do Viedne a Budapešti a cez Púchov do Prahy. Ďalšia železničná trať vedie z Tatranskej Lomnice na Štrbské pleso, a odtiaľ sa dá dostať železnicou do obce Štrba, ktorá leží na hlavnej železničnej tepne v smere Košice – Bratislava - Praha.

Osobná autobusová doprava

Obec Ždiar je vybudovaná a na celoštátnu cestnú sieť napojená prostredníctvom cesty I/66 Poprad – Spišská Bela – Ždiar – Tatranská Javorina – hranica SR - Poľsko, ktorá je napojená do vonkajšieho cestného i ostatného dopravného systému.

Verejná preprava osôb v obci a jej vzťahu na vonkajšie väzby je zabezpečovaná autobusovou dopravou SAD v smere Ždiar – Poprad, Ždiar – Kežmarok a Ždiar – hranica s Poľskom.

Miestne komunikácie vetvového systému prechádzajúce obcou, plnia funkciu vnútornej zbernej komunikácie, ktoré sa napájajú na vonkajší cestný systém. Na miestnej komunikácii sa nenachádza len jedna autobusová zastávka, a to v Bachledovej doline, kam zachádza linka SAD, ale ostatné autobusové zastávky v počte 6 sa nachádzajú pri ceste I/66.

Letecká doprava

V meste Poprad, ktorý je od Ždiaru vzdialený 32 km, sa nachádza medzinárodné letisko. Letisko má veľký prínos pre celý Tatranský región v oblasti cestovného ruchu, nakoľko leteckú dopravu využívajú turisti najmä z krajín bývalých sovietskych republík a západnej Európy. Domáci obyvatelia medzinárodné letisko v Poprade využívajú hlavne na charterové lety v letnom dovolenkovom období do prímorských destinácií, prípadne pravidelné lety do Londýna a iných miest, kde veľa hlavne mladých ľudí cestuje za prácou.

Cyklistická doprava

V súčasnosti sa v obci nenachádzajú žiadne cyklistické chodníky. V obci a jej okolí sú vybudované cyklotrasy, a to v Monkovej doline a späť popri lyžiarskom stredisku Strednica. Do budúcnosti však obec plánuje ich výstavbu. Cyklistický chodník vedie z mesta Spišská Belá do Tatranskej Kotliny, ktorá leží cca 7 km od obce Ždiar a má dĺžku takmer 11 km. Z tohto cyklochodníka sa dá dostať lesnou cestou, ktorá slúži aj ako cyklistický chodník do obce Ždiar a odtiaľ až do obce Osturňa. Vybudovaný cyklochodník vedie Spišskou Magurou do Bachledovej doliny a odtiaľ sa dá dostať do obcí Lendak a Slovenská Ves až na Magurské Sedlo. Celková dĺžka cyklotrasy je viac ako 25 km. Výstavba cyklistického chodníka popri ceste I/66 je prakticky nemožná, nakoľko sa jedná o veľmi členitý terén, a skôr sa uvažuje o výstavbe v rámci lesných ciest a lúk. V predošlom programovom období bola dobudovaná cyklotrasa Tatranskou Kotlinou a z Tatranskej kotliny na Kardolínu, dĺžka cca 5,5 km.

1.1.3.3 Vodovodná a kanalizačná sieť

Zásobovanie pitnou vodou

Vodovod v obci sa začal budovať v roku 1987 a to napojením na vodovod v Javorine. Zdrojom vody je potok Javorinka, z ktorého sa voda zachytáva a upravuje v úpravovni vody, ktorá sa nachádza nad obcou Javorina. Odtiaľ sa pitná voda pre obec privádza do vodojemu, ktorý sa nachádza nad obcou, a je ním zásobovaná horná časť obce. Ďalší vodojem sa nachádza v strede obce a ním je zásobovaná dolná časť obce. V súčasnom období je v obci napojených na rozvod pitnej vody cca 90% domácností. Správcom verejného vodovodu v obci je PVPS, a. s. Poprad. V predchádzajúcom Programovom období došlo k rozšíreniu vodovodnej siete v časti obce Bachledova dolina (investor – PVPS, a. s. Poprad). Predstavitelia obce plánujú realizovať rozšírenie vodovodných rozvodov tak, aby všetky domácnosti v obci boli napojené na rozvody pitnej vody. V súčasnom období prebieha príprava projektovej dokumentácie. Rozvody pitnej vody sú potrebné aj z hľadiska ďalšieho rozvoja obce, a to hlavne pre rozširujúce sa budovanie zariadení v oblasti cestovného ruchu.

Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

Rozvody na odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd pokrývajú zhruba 50 % zastavaného územia obce, na kanalizačnú sieť je napojených takmer 95 % domácností. Nakoľko sa jedná o značne členitý terén, je vybudovaná aj jedna prečerpávací stanica, ktorú podobne ako kanalizačnú sieť má v správe PVPS, a. s. Poprad. Domácnosti, ktoré ešte nie sú napojené na kanalizačnú sieť, riešia problémy s odpadovou vodou buď domovými čističkami odpadových vôd (0,20% domácností), alebo odvádzaním odpadových vôd do žump (49,80%). Záujmom predstaviteľov obce je, aby všetky domácnosti a ostatné objekty boli napojené na kanalizačnú sieť a čističku odpadových vôd, ktorá je taktiež v správe PVPS, a. s. Poprad. U odľahlejších usadlostí sa ako najschodnejšie riešenie javí výstavba domových čističiek odpadových vôd.

Dažďové vody z intravilánu obce sú z časti odvádzané v priekopách na okraji ciest, prípadne dažďová voda voľne steká do potoka, ktorý prechádza stredom obce.

1.1.4 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Obec predstavuje v hierarchii relevantných subjektov najnižší ale základný prvok ochrany prírody. Potreba naplňať environmentálne ciele vyplýva aj zo samotnej alokácie obce. Zákon NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov legislatívnou formou zabezpečuje zachovanie rozmanitosti podmienok a foriem života na zemi, vytvorenie podmienok na trvalé udržanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a udržania ekologickej stability.

Obec Ždiar leží na úpätí Belianskych Tatier, ktoré sú súčasťou Tatranského Národného parku, (TANAP) preto ochrana životného prostredia sa jej obyvateľov výsostne dotýka a kvalita životného prostredia má veľký vplyv na rozvoj v oblasti cestovného ruchu, v ktorom pracuje a podniká veľká časť obyvateľov obce.

Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon NR SR č. 223/2001 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2001. Jedným zo základných nástrojov stratégie hospodárenia s odpadmi je vypracovanie „Programu odpadového hospodárstva“. Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky vypracováva Ministerstvo životného prostredia a následne samosprávny kraj, obec a pôvodca odpadu. Obec Ždiar má vypracovaný program odpadového hospodárstva. Odpadové hospodárstvo zahŕňa všetky činnosti zamerané na predchádzanie a obmedzovanie vzniku odpadov, znižovanie ich nebezpečnosti pre životné prostredie, ako aj nakladanie s odpadmi v súlade s platným zákonom. Nakladanie s odpadmi je definované ako zber odpadov, preprava odpadov, zhodnocovanie odpadov a zneškodňovanie odpadov, vrátane starostlivosti o miesto zneškodňovania.

Obec má zabezpečený vývoz komunálneho odpadu 2 krát do mesiaca, ktorý realizuje firma Brantner Poprad, s. r. o.. V obci je zriadený separovaný zber a triedi sa na tieto komodity: plasty, papier, sklo, kovy a viackombinované materiály. Okrem toho sa v obci realizuje vývoz odpadu vo veľkokapacitných kontajneroch, ktorý prebieha podľa potreby a požiadaviek obyvateľov obce, cca 6 krát ročne. Vývoz elektroodpadu je organizovaný 2 krát ročne. Rovnako vývoz nebezpečného odpadu je 2x ročne. Obec nemá vlastný zberný odpadový dvor ani kompostáreň či spaľovňu odpadu. Ročne sa v obci vyprodukuje 220 ton odpadu a na svojom území obec neeviduje žiadnu čiernu skládku.

Ochrana pred povodňami

Pre zabezpečenie ochrany intravilánu obce pred prítokovými dažďovými vodami sú vybudované nad obcou záchytné priekopy. Ináč je všetka dažďová voda zvedená do priekop a potoka, ktorý preteká stredom obce. Dažďová voda v oblasti lyžiarskeho strediska Strednica steká do vybudovaných záchytných hatí, ktoré v letnom období slúžia ako zásobníky vody v prípade lesných požiarov.

Civilná ochrana obyvateľstva

V súčasnosti v obci nie sú vybudované nijaké väčšie špeciálne zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou. Ukrytie obyvateľov je riešené formou jednoduchých úkrytov budovaných svojpomocne. Väčšia časť objektov v obci je podpivničená, pivničné priestory slúžia pre ukrytie obyvateľstva. Obec má spracovaný evakuačný plán, v rámci ktorého sú obyvatelia obce informovaní o prípadných zhromaždiskách obyvateľov alebo krytov v prípade nepredvídateľných udalostí.

Požiarna ochrana

V obci sa nachádza požiarna zbrojnica, kde má sídlo Dobrovoľný hasičský zbor. V prípade väčšieho požiaru sa najbližšie zásahové jednotky nachádzajú v mestách Spišská Bela, Starý Smokovec, Kežmarok a Poprad. Dobrovoľný hasičský zbor má 30 členov, vlastní automobil Tatra 815 a automobil IVECO. V prípade lesných požiarov v okolí obce sú v lyžiarskom stredisku Strednica vybudované nádrže, odkiaľ sa dá čerpať voda aj do vakov, ktoré pri požiaroch používajú helikoptéry.

1.1.5 OBYVATEĽSTVO

Nasledujúca časť prezentuje štruktúru obyvateľstva podľa jednotlivých charakteristík, ako sú pohlavie, vek, vierovyznanie, vzdelanie, atď. Tabuľka číslo 6 ukazuje počet obyvateľov bývajúcich v obci Ždiar v roku 2021 na základe údajov zo Štatistického úradu SR.

Tabuľka 6 Počet obyvateľov žijúcich v obci ku 31.12. 2021

Spolu	Muži	Ženy
1368	681	687

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube.

Z údajov v tabuľke č. 6 vidíme, že v rámci pohlavia z celkového počtu obyvateľov 1368 je 687 obyvateľov ženského pohlavia, čo predstavuje 50,22 %. Tento údaj kopíruje aj priemer Prešovského kraja. Počet obyvateľov obce (tabuľka č.7) v porovnaní s predošlým rokom (2020) mierne klesol (približne o 19 osôb) a to najmä vplyvom prirodzeného úbytku.

Tabuľka 7 Počet obyvateľov podľa pohlavia

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ždiar k 1.1.	1382	1370	1368	1374	1370	1378	1374
Ždiar k 31.12.	1370	1368	1373	1372	1371	1387	1368
Muži	669	674	682	683	682	689	680
Ženy	701	694	691	689	689	698	688
Index	0,991	0,999	1,004	0,999	1,001	1,007	0,996

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube

Hustota obyvateľov

V tabuľke 8 vidíme pre porovnanie údaj o hustote obyvateľov na 1 km². A to za obec Ždiar, okres Poprad, Prešovský kraj a Slovenskú republiku. Z vyššie uvedených údajov vyplýva, že hustota obyvateľov na 1 km² mala v rokoch 2016 - 2020 stúpajúcu tendenciu, avšak v roku 2021 mierne klesla. Hustota obyvateľstva na 1 km² dosahuje oproti hodnotám okresu a kraja približne polovičné hodnoty. Tento fakt je daný veľkosťou katastrálneho územia obce a počtom obyvateľov obce.

Tabuľka 8 Hustota obyvateľov k 31.12. podľa územia a roku (osoba/km²)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ždiar	50,2	50,3	50,7	50,5	50,3	50,3	50,4	50,5	50,8	50,3
Okres Poprad	94,3	94,4	94,5	94,6	94,6	94,7	94,9	95,0	95,1	92,9
Prešovský kraj	91,0	91,2	91,3	91,4	91,6	91,7	91,9	92,0	92,1	90,1
Slovenská republika	110,3	110,4	110,5	110,6	110,8	110,9	111,1	111,2	111,3	111,0

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube.

1.1.5.1 Obyvateľstvo podľa vierovyznania a národnosti

Obyvateľstvo podľa vierovyznania

Obec je podľa kritérií vierovyznania značne homogénna. Dominantná časť obyvateľov sa hlásila k rímskokatolíckemu vierovyznaniu (87,92 %). Aj keď pri pohľade na vývoj za posledných 20 rokov vidíme, že počet obyvateľov hlásiacich sa k niektorému z vyznaní klesol, a naopak stúpol počet obyvateľov bez vyznania.

Tabuľka 9 Trvalo bývajúce obyvateľstvo podľa vierovyznania (v %)

	SĽDB 1991		SODB 2001		SODB 2011		SODB 2021	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Rímskokatolícka cirkev	1400	91,7	1258	95,4	1252	90,9	1208	87,92
Gréckokatolícka cirkev	3	0,2	8	0,6	10	0,7	11	0,8
Pravoslávna cirkev	1	0,1	0	0	1	0,1	1	0,07
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	5	0,3	10	0,8	5	0,4	16	1,16
Iné	0	0	0	0	7	0,5	19	1,38
bez vyznania	21	1,4	16	1,2	42	3,1	98	7,13
Nezistené	97	6,4	27	2	60	4,4	21	1,53
Trvalo bývajúce obyvateľstvo spolu	1527	100	1319	100	1377	100	1374	100

Zdroj: <http://sodb.infostat.sk/sodb/index.html>; <http://census2011.statistics.sk/tabulky.html>; www.scitanie.sk; SODB2021

Obyvateľstvo podľa národnosti

Na základe údajov z roku 2021 (tabuľka 10) vyplýva, že 97,02 % obyvateľov obce je slovenskej národnosti, druhé najvyššie zastúpenie tu majú obyvatelia s poľskou, prípadne českou a moravskou národnosťou, čo je dané historickými skutočnosťami a to donedávna spoločný Česko – Slovenský štát a blízkosť hraníc s Poľskou republikou.

Tabuľka 10 Bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti (v %)

	SĽDB 1991		SODB 2001		SODB 2011		SODB 2021	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%
slovenská	1509	98,8	1305	98,9	1332	96,7	1333	97,02
maďarská	0	0	0	0	1	0,1	0	0
rusínska	0	0	0	0	1	0,1	1	0,07
česká	12	0,8	5	0,4	5	0,4	7	0,51
nemecká	0	0	1	0,1	0	0	0	0
poľská	5	0,3	4	0,3	6	0,4	12	0,87
moravská	0	0	0	0	1	0,1	2	0,15
chorvátska	-	-	-	-	-	-	1	0,07
rakúska	-	-	-	-	-	-	1	0,07
anglická	-	-	-	-	-	-	1	0,07
iná	-	-	-	-	-	-	3	0,22
ostatné, nezistené	1	0,1	4	0,3	31	2,3	13	0,95
Trvalo bývajúce obyvateľstvo spolu	1527	100	1319	100	1377	100	1374	100

Zdroj: <http://sodb.infostat.sk/sodb/index.html>; <http://census2011.statistics.sk/tabulky.html>; www.scitanie.sk; SODB2021

1.1.5.2 Stav a pohyb obyvateľstva v obci

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje viacero ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Pre demografický vývoj je vo všeobecnosti charakteristický znižujúci sa prirodzený prírastok obyvateľstva a starnutie populácie. Vývoj počtu trvalo bývajúcего obyvateľstva v obci Ždiar má od roku 2016 mierne stúpajúcu tendenciu, od roku

2020 však výrazne poklesol. Pomer obyvateľov mužského a ženského pohlavia ostáva približne rovnomerný (viď tabuľka 11).

Tabuľka 11 Prehľad stavu trvalo bývajúceho obyvateľstva za posledných 10 rokov (osoba)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Spolu	1368	1379	1382	1370	1368	1374	1370	1378	1387	1368
Muži	679	678	680	668	674	681	682	686	689	681
Ženy	689	701	702	702	694	693	688	692	698	687
% žien	50,4	50,8	50,8	51,24	50,73	50,44	50,22	50,22	50,32	50,22

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube.

Prirodzený prírastok obyvateľstva

Tabuľka číslo 12 prezentuje prirodzený prírastok obyvateľstva v SR, okrese Poprad Prešovskom samosprávnom kraji a Slovensku na 1000 obyvateľov, ako aj prirodzený prírastok v obci Ždiar. Z tabuľky vyplýva, že obec má od roku 2015 stabilný aj keď pomerne nízky prirodzený úbytok obyvateľstva. V hrubej miere prirodzeného prírastku dosahuje nižšie ukazovatele ako je priemer Slovenska, rovnako horšie aj ako v okrese Poprad a Prešovskom kraji, v ktorých do roku 2019 zaznamenali prirodzený prírastok obyvateľstva, zatiaľ čo v obci Ždiar v tomto období už dosahovali mierny úbytok. Táto hodnota je daná aj tým, že v obci nežijú príslušníci marginalizovanej rómskej komunity, pre ktoré sú typické mnohopočetné rodiny a oveľa vyšia pôrodnosť.

Tabuľka 12 Prirodzený prírastok obyvateľstva za posledných 10 rokov

		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Prirodzený prírastok obyvateľstva (Osoba)	Ždiar	2	1	2	-3	-8	-1	-1	-5	-1	-3
Hrubá miera prirodzeného prírastku obyvateľstva (Promile)	Ždiar	1,5	0,7	1,4	-2,2	-5,8	-0,7	-0,7	-3,6	-0,7	-2,2
	Slovenská republika	0,6	0,5	0,7	0,3	1	0,7	0,6	0,7	-0,4	-3,1
	Prešovský kraj	3,2	3,2	3,2	2,9	3,9	3,7	3,2	3,5	2,4	0,1
	Okres Poprad	2,6	2,7	2,1	1,7	3	2,2	1,6	2,2	0,2	-1,2

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube.

Počet živonarodených

Za posledných 10 rokov sa v obci narodilo priemerne 12 detí ročne, pričom v posledných troch rokoch je to priemerne 11 detí ročne. V tomto ukazovateli sú v poslednom roku (2021) dosiahnuté lepšie výsledky v obci ako v okrese Poprad, v rámci Slovenskej republiky a Prešovského kraja (viď tabuľka 13).

Tabuľka 13 Hrubá miera živorodenosti za posledných 10 rokov

		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Narodení (Osoba)	Ždiar	16	14	15	10	12	11	12	8	11	14
Živonarodení (Osoba)		16	14	15	10	12	11	12	8	11	14
Hrubá miera živorodenosti (Promile)	Ždiar	11,7	10,2	10,9	7,2	8,7	8,0	8,8	5,8	8,0	10,2
	Okres Poprad	10,7	10,6	10,0	10,2	10,7	10,6	10,3	10,3	10,7	10,5
	Prešovský kraj	11,6	11,5	11,4	11,7	12,0	12,1	11,9	12,0	12,1	12,3
	Slovenská republika	10,3	10,1	10,2	10,3	10,6	10,7	10,7	10,5	10,4	10,4

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube.

Počet zomretých

Hrubá miera úmrtnosti sa v obci pohybuje v období medzi rokmi 2015 – 2021 v hodnotách približne 8,7 – 14,6 promile. A od roku 2014 má striedavú tendenciu. V porovnaní s údajmi za okres Poprad a Prešovský kraj sú tieto hodnoty vyššie, čo môže naznačovať väčší počet obyvateľov vo vyšších vekových kategóriách. V porovnaní s údajmi za Slovenskú republiku je táto hodnota nižšia.

Tabuľka 14 Hrubá miera úmrtnosti za posledných 10 rokov

		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Zomretí (Osoba)	Ždiar	14	13	13	13	20	12	13	13	12	17
Hrubá miera úmrtnosti (Promile)	Ždiar	10,2	9,5	9,4	9,4	14,6	8,7	9,5	9,5	8,7	12,4
	Okres Poprad	8,1	8,0	8,0	8,5	7,8	8,4	8,7	8,1	9,8	11,8
	Prešovský kraj	8,4	8,3	8,2	8,8	8,1	8,4	8,7	8,5	9,6	12,2
	Slovenská republika	9,7	9,6	9,5	9,9	9,6	9,9	10,0	9,8	10,8	13,5

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube.

Migrácia obyvateľstva

Migračné saldo v obci má pozitívnu hodnotu keď výnimku tvoria len roky 2012, 2015, 2018 a rok 2021, v ktorých bol zaznamenaný väčší počet obyvateľov, ktorí sa vysťahovali z trvalého pobytu, ako tých, ktorí sa na trvalý pobyt prisťahovali. V porovnaní s okresom Poprad a Prešovským krajom,

kde za posledných 10 rokov vykazujeme viac vystáňovaní ako prístáňovaní, má obec Źdiar lepšie hodnoty.

Tabuľka 15 Prehľad migrácie obyvateľstva obce za posledných 10 rokov

		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Pristáňovaní na trvalý pobyt (Osoba)	Źdiar	11	16	18	8	26	19	19	23	24	8
Vystáňovaní z trvalého pobytu (Osoba)		20	6	17	17	20	12	22	10	14	11
Migračné saldo (Osoba)		-9	10	1	-9	6	7	-3	13	10	-3
Hrubá miera migračného salda (Promile)	Źdiar	-6,6	7,3	0,7	-6,5	4,4	5,1	-2,2	9,5	7,2	-2,2
	Okres Poprad	0,2	-1,6	-1,2	-2,0	-1,7	-1,1	-0,4	-0,7	0,0	-1,4
	Prešovský kraj	-1,3	-1,4	-1,9	-2,0	-1,9	-1,9	-1,8	-2,0	-1,5	-1,6
	Slovenská republika	0,6	0,4	0,3	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	0,4

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube.

Celkový prírastok obyvateľstva

Celkový prírastok obyvateľstva poukazuje v absolútnych číslach rast alebo pokles počtu obyvateľov v obci prípadne v iných NUTS. Za posledných 10 rokov môžeme konštatovať, že v obci Źdiar má tento ukazovateľ od roku 2012 striedavú tendenciu. V porovnaní s okresom Poprad, Prešovským krajom a Slovenskou republikou sú hodnoty prírastku obyvateľstva nižšie, resp. negatívnejšie.

Tabuľka 16 Celkový prírastok obyvateľstva za posledných 10 rokov

		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Celkový prírastok obyvateľstva (Osoba)	Źdiar	-7	11	3	-12	-2	6	-4	8	9	-6
Hrubá miera celkového prírastku obyvateľstva (Promile)	Źdiar	-5,1	8,0	2,2	-8,7	-1,5	4,4	-2,9	5,8	6,5	-4,4
	Okres Poprad	2,8	1,1	0,8	-0,2	1,2	1,1	1,2	1,5	0,2	-2,7
	Prešovský kraj	1,9	1,9	1,3	0,9	2,0	1,8	1,5	1,5	0,9	-1,6
	Slovenská republika	1,2	0,9	1,0	0,9	1,7	1,4	1,3	1,4	0,3	-2,7

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube.

Sobášnosť a rozvodovosť

Na základe údajov v tabuľke 17 môžeme konštatovať, že počet sobášov v obci je rôzny. Najnižší počet bol v roku 2016 (3 sobáše), najvyšší naopak v roku 2013 a 2015 (12 sobášov). Hrubá miera sobášnosti v porovnaní s okresom Poprad, Prešovským krajom a Slovenskou republikou kolíše. Čo sa týka rozvodovosti (tabuľka 18), môžeme konštatovať, že počet rozvodov je nižší ako v okrese Poprad, Prešovskom kraji aj Slovenskej republike. Ako dôvod tohto faktu je iný životný štýl obyvateľov obce a väčšie rodinné väzby a vyznávanie tradičných rodinných hodnôt.

Tabuľka 17 Prehľad počtu sobášov v obci za posledných 10 rokov

		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sobáše (Počet v jednotkách)	Ždiar	5	12	5	12	3	10	4	9	10	7
Hrubá miera sobášnosti (Promile)	Ždiar	3,6	8,7	3,6	8,7	2,2	7,3	2,9	6,6	7,2	5,1
	Okres Poprad	5,3	5	5,1	5,3	5,8	5,8	5,5	5,5	4,3	4,8
	Prešovský kraj	5,6	5,5	5,6	5,9	6,1	6,3	6	6	4,7	5,4
	Slovenská republika	4,8	4,7	4,9	5,3	5,5	5,8	5,7	5,4	4,4	4,8

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube.

Tabuľka 18 Prehľad počtu rozvodov v obci za posledných 10 rokov

		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Rozvody (Počet v jednotkách)	Ždiar	0	1	1	1	0	0	1	1	1	0
Hrubá miera rozvodovosti (Promile)		0	0,7	0,7	0,7	0	0	0,7	0,7	0,7	0
Index rozvodovosti (Percento)		0	8,3	20	8,3	0	0	25	11,1	10	0
Hrubá miera rozvodovosti (Promile)	Okres Poprad	1,8	1,8	1,7	0,9	1,2	0,7	0,9	1,3	1,1	1
	Prešovský kraj	1,6	1,5	1,5	1,3	1,2	1,2	1,2	1,3	1,2	1,2
	Slovenská republika	2	2	1,9	1,8	1,7	1,8	1,8	1,7	1,5	1,5

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube.

1.1.5.3 Veková štruktúra obyvateľstva

Veková štruktúra obyvateľstva je veľmi dôležitý údaj, ktorý ukazuje predpokladaný vývoj počtu obyvateľov v sledovanom území. Tento údaj má vplyv aj na ďalší rozvoj sledovaného územia a to po stránke sociálnej tak aj po stránke hospodárskej. Z údajov uvedených v tabuľke 19 vyplýva meniac sa veková štruktúra obyvateľov obce Ždiar. Z uvedených hodnôt môžeme konštatovať, že počet obyvateľov od 0 do 14 rokov nám ubúda, čo je dané hlavne tým, že kým v minulosti boli viacpočetné rodiny bežné hlavne vo vidieckych oblastiach, tento trend ustál a v poslednom období je už viacpočetná rodina vzácnosťou. Tento trend je jasný aj z ďalších ukazovateľov, a to pri kategórii obyvateľstva od 15 do 64 rokov (tzv. produktívny vek), okrem roku 2020. V kategórii 65 rokov a viac t.j. obyvateľstvo v post produktívnom veku, vidíme od roku 2012 zvyšujúce sa hodnoty tohto ukazovateľa.

Tabuľka 19 Veková štruktúra obyvateľstva za posledných 10 rokov – hlavné vekové kategórie

	14 rokov alebo menej		Od 15 do 64 rokov		65 rokov alebo viac		Spolu
	Počet	%	Počet	%	Počet	%	
2012	237	17,3	935	68,3	196	14,3	1 368
2013	240	17,4	937	67,9	202	14,6	1 379
2014	236	17,1	935	67,7	211	15,3	1 382
2015	226	16,5	928	67,7	216	15,8	1 370
2016	227	16,6	923	67,5	218	15,9	1 368
2017	229	16,7	918	66,8	227	16,5	1 374
2018	224	16,4	916	66,9	230	16,8	1 370
2019	223	16,2	920	66,8	235	17,1	1 378
2020	220	15,9	936	67,5	231	16,7	1 387
2021	211	15,4	927	67,8	230	16,8	1 368

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube.

Pri porovnaní podielu osôb v hlavných vekových kategóriách s údajmi za okres Poprad, Prešovský kraj a Slovenskú republiku môžeme konštatovať, že v ukazovateli percento obyvateľstva v predproduktívneho veku má lepší ukazovateľ za celé sledované obdobie len Prešovský kraj, okres Poprad v rokoch 2018 až 2021 a Slovenská republika v roku 2021. V podiele obyvateľov v produktívnom veku má obec najnižšie percento (okrem roku 2020, 2021), čo znamená, že ľudia v produktívnom veku odchádzajú z obce bývať do iných regiónov, a zároveň pre obec to znamená zvýšiť úsilie a vytvoriť podmienky pre kvalitnejší život s väčšími možnosťami zamestnať sa v obci alebo v blízkom regióne. Podiel osôb v post produktívnom veku v obci je vyšší ako v okrese Poprad (okrem roku 2021), Prešovskom kraji a Slovenskej republike (okrem roku 2020, 2021) a poukazuje to na trend odchodu osôb z mladších vekových kategórií z vidieka do miest, a naopak sťahovanie sa starších vekových kategórií späť do vidieckych oblastí.

Tabuľka 20 Štruktúra obyvateľov v päťročných vekových kategóriách

		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Podiel osôb v predproduktívnom veku (Percento)	Ždiar	17,3	17,4	17,1	16,5	16,6	16,7	16,4	16,2	15,9	15,4
	Okres Poprad	16,6	16,6	16,5	16,4	16,4	16,5	16,6	16,6	16,6	16,7
	Prešovský kraj	18,3	18,1	18	17,9	17,9	17,9	18,0	18,0	18,0	18,4
	Slovenská republika	15,4	15,3	15,3	15,3	15,5	15,6	15,7	15,8	15,9	16,1
Podiel osôb v produktívnom veku (Percento)	Ždiar	68,3	67,9	67,7	67,7	67,5	66,8	66,9	66,8	67,5	67,8
	Okres Poprad	71,5	71,1	70,6	70,1	69,4	68,7	68,0	67,4	66,8	66,3
	Prešovský kraj	70,4	70,2	69,9	69,6	69,1	68,6	68,2	67,6	67,2	66,5
	Slovenská republika	71,5	71,1	70,7	70,2	69,6	68,9	68,2	67,6	67,0	66,6
Podiel osôb v poproduktívnom veku (Percento)	Ždiar	14,3	14,6	15,3	15,8	15,9	16,5	16,8	17,1	16,7	16,8
	Okres Poprad	11,8	12,4	12,9	13,5	14,2	14,8	15,4	16,0	16,6	17,0
	Prešovský kraj	11,4	11,7	12,1	12,5	13,0	13,5	13,9	14,4	14,8	15,1
	Slovenská republika	13,1	13,5	14	14,5	15,0	15,5	16,0	16,6	17,1	17,4

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube.

1.1.6 VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ

Obyvatelia obce Ždiar sa v prevažnej miere zamestnávajú v oblasti cestovného ruchu, ktorý je najväčším zdrojom príjmov v tejto podhorskej obci. Pracujú tu väčšinou ako zamestnanci, prípadne majitelia ubytovní, penziónov a iných ubytovacích zariadení na pozíciách ako recepcný, kuchár- čašník alebo údržbár. Ďalšia skupina obyvateľov je zamestnaná alebo podniká v lesoch ako lesní robotníci. Z toho nám vychádza pri hodnotení obyvateľov podľa stupňa najvyššieho vzdelania, že z vyššie uvedených dôvodov je vzdelanostná úroveň obyvateľov nižšia. Najväčší podiel má podľa údajov z roku 2021 obyvateľstvo s úplným stredným učňovským, nasleduje stredné odborné (bez maturity), základné a vysokoškolské vzdelanie. V poslednom období sa však tento trend mení a čoraz viac, hlavne mladších obyvateľov obce, pokračuje v štúdiu na vysokých školách a univerzitách, prevažne so zameraním na ekonomiku, hotelierstvo a drevárstvo.

Tabuľka 21 Obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania (SODB 2021)

Obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania	Počet	%
Základné	223	16,23
stredné odborné (bez maturity)	332	24,16
úplné stredné učňovské (s maturitou)	389	28,31
vyššie odborné	64	4,66
Vysokoškolské	190	13,83
bez vzdelania (osoby vo veku 0-14 rokov)	146	10,63
bez vzdelania (osoby vo veku 15 rokov a viac)	6	0,44
Nezistené	24	1,75
Trvalo bývajúce obyvateľstvo spolu	1 374	100

Zdroj: www.scitanie.sk; SODB2021

Z hľadiska uplatnenia sa obyvateľstva na trhu práce má uvedená vzdelanostná štruktúra relatívne pozitívny pomer. Pre ďalší rozvoj obce je však potrebné naďalej zvyšovať počet obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním a úplným stredným vzdelaním, nakoľko práve tieto kategórie obyvateľstva majú najväčšiu možnosť uplatnenia sa na trhu práce.

Tabuľka 22 Obyvateľstvo podľa ekonomickej aktivity (SODB 2021)

	Počet	%
Pracujúci (okrem dôchodcov)	561	40,83
Pracujúci dôchodca	66	4,80
Osoba na materskej dovolenke	5	0,36
Osoba na rodičovskej dovolenke	14	1,02
Nezamestnaný	4	3,57
Žiak strednej školy	68	4,95
Študent vysokej školy	32	2,33
Osoba v domácnosti	62	4,51
Dôchodca	278	20,23
Príjemca kapitálových príjmov	4	0,29
Žiak základnej školy	136	9,90

Dieťa do začatia povinnej školskej dochádzky	85	6,19
Iné	1	0,07
Nezistené	13	0,95
Spolu	1374	100

Zdroj: www.scitanie.sk; SODB2021

Štruktúra zamestnanosti

V roku 2021 štruktúra zamestnanosti v obci Ždiar bola na základe údajov zo Štatistického úradu nasledovná. Najviac obyvateľov obce pracovalo v sektore ubytovacích a stravovacích služieb, stavebníctva, veľkoobchodu a maloobchodu, poľnohospodárstva a priemyselnej výroby. Tieto údaje sú logickým vyústením podmienok a lokality, v ktorej sa obec Ždiar nachádza a čo môže ponúknuť obyvateľom a návštevníkom.

Tabuľka 23 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa odvetví (SODB 2021)

Odvetvie	Počet zamestnaných	%
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	47	7,28
Ťažba a dobývanie	1	0,15
Priemyselná výroba	48	7,43
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	0	0
Dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	0	0
Stavebníctvo	54	8,36
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel a motocyklov	52	8,05
Doprava a skladovanie	29	4,49
Ubytovacie a stravovacie služby	105	16,25
Informácie a komunikácia	5	0,77
Finančné a poisťovacie služby	6	0,93
Činnosť v oblasti nehnuteľnosti	8	1,24
Odborné, vedecké a technické činnosti	17	2,63
Administratívne a podporné služby	20	3,1
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	22	3,41
Vzdelávanie	40	6,19
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	26	4,02
Umenie, zábava a rekreácia	44	6,81
Ostatné činnosti	12	1,86
Zamestnávateľ v zahraničí	-	-
Nezistené	110	17,03
Spolu	646	100

Zdroj: www.scitanie.sk; SODB2021

Vývoj nezamestnanosti

Nezamestnanosť v Prešovskom kraji je dlhodobo vyššia oproti celkovej evidovanej nezamestnanosti v SR. Za posledných 8 rokov bola najnižšia v roku 2019 (8,19 %). Od roku 2014 môžeme sledovať postupný pokles až do roku 2019, pričom v roku 2020 a 2021 sledujeme negatívny jav, a to zvýšenie miery evidovanej nezamestnanosti. Ku koncu roka 2021 bola aktuálna miera evidovanej nezamestnanosti v Prešovskom kraji 10,75 % a v okrese Poprad 6,39 %. Miera evidovanej nezamestnanosti mužov je nižšia ako u žien, čo je dané charakterom územia, ktoré ponúka vyššiu možnosť uplatnenia sa na trhu práce u mužov ako u žien (poľnohospodárstvo, lesníctvo, rybolov, stavebníctvo a priemyselná výroba). Vo všeobecnosti však môžeme konštatovať, že miera nezamestnanosti v okrese Poprad je nižšia ako v Prešovskom kraji, a taktiež je nižšia aj ako celoslovenský priemer.

Tabuľka 24 Miera evidovanej nezamestnanosti k 31.12. daného roka (v %)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Slovenská republika	12,3	10,63	8,76	5,94	5,04	4,92	7,57	6,76
Prešovský kraj	17,5	15,50	13,91	9,68	8,61	8,19	11,39	10,75
Okres Poprad	11,00	10,07	8,34	5,89	4,92	4,74	7,08	6,39
- muži	10,8	10,02	8,26	5,44	4,15	4,09	6,65	5,87
- ženy	11,3	10,13	8,45	6,42	5,84	5,50	7,56	7,03

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube.

Z hľadiska vekovej štruktúry tvoria v okrese Poprad najväčšiu kategóriu nezamestnaných uchádzači a uchádzačky vo veku od 35 do 49 rokov – muži 35,53 %, ženy 37,36 % z celkového počtu uchádzačov a uchádzačiek. Veková štruktúra evidovaných nezamestnaných v okrese je porovnateľná so štruktúrou v SR a Prešovskom kraji.

Tabuľka 25 Veková štruktúra uchádzačov o zamestnanie k 31.03.2022 (v %)

Vek	Slovenská republika	Prešovský kraj	Okres Poprad		
			Spolu	Muži	Ženy
15-24	12,24	14,77	13,43	15,49	11,4
25-34	21,18	22,60	21,30	21,56	21,04
35-49	36,56	35,43	36,45	35,53	37,36
50 a viac	30,02	27,20	28,82	27,42	30,21

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube.

Verejné služby zamestnanosti

Na zabezpečovanie práva občanov na zamestnanie je zriadený ÚPSVaR ako verejnoprávna inštitúcia, ktorá v rozsahu svojej pôsobnosti, ako jedna z viacerých subjektov, v súčinnosti s reprezentatívnymi organizáciami zamestnancov a zamestnávateľov vykonávajú politiku zamestnanosti. ÚPSVaR je hlavnou inštitúciou realizujúcou politiku práce, čo je systém podpory

a pomoci občanom pri ich začleňovaní sa na trhu práce formou sprostredkovania zamestnania, poskytovania poradenstva, prispôsobovaním profesijnej štruktúry nezamestnaných a zamestnancov pomocou rekvalifikácií, podporovanie, vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi pomocou poskytovania príspevkov v rámci aktívnej politiky trhu práce a poskytovaním podpory v nezamestnanosti. Pri poskytovaní verejných služieb zamestnanosti obec spolupracuje s ÚPSVaR v Poprade, pri vytváraní dočasných pracovných miest, ktoré sú nevyhnutným predpokladom zachovania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných. Obec spolupracuje rovnako aj pri realizácii aktívnej politiky trhu práce (AFTP), v rámci ktorej sa pomocou nástrojov AFTP podporuje predovšetkým vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi, ako aj obcou samotnou. Obec v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti dočasne zamestnáva nezamestnaných občanov v rámci aktivačných prác a malých obecných služieb. V prevažnej miere výkon týchto pracovných činností zahŕňa údržbu verejných priestranstiev.

1.1.7 BÝVANIE

Prevažujúcou funkciou obce je bývanie. Nachádza sa tu prevažne individuálna výstavba, veľká časť bytového fondu sa nachádza v hromadnej bytovej výstavbe. Výstavba v obci je daná prírodnými podmienkami t.j. členitosťou terénu obce, pričom väčšina obydľí je budovaná v jednotlivých dolinách tak, ako to dovoľujú prírodné pomery v katastri obce.

Tabuľka 26 Počet bytov podľa typu domu

Spolu	Rodinné domy	Bytové domy	Polyfunkčné budovy	Ostatné budovy na bývanie	Núdzové objekty, neurčené na bývanie	Inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia	Ostatné
739	625	8	1	59	1	34	11

Zdroj: www.scitanie.sk; SODB2021

Z hľadiska vlastníctva boli najpočetnejšou skupinou byty vo vlastných rodinných domoch v počte 606. Iná forma vlastníctva bola zastúpená prostredníctvom bytov obývanými vlastníckmi v počte 11, obecné byty v počte 8, služobné byty v počte 10, iné 102 a nezistené 2. V obci sa nenachádzajú žiadne družstevné byty ani byty v nájme.

Tabuľka 27 Štruktúra bytov podľa formy vlastníctva

Spolu	Byty obývané vlastníckmi	Byty vo vlastnom rodinnom dome	Obecné byty	Služobné byty	Družstevné byty	Byty v nájme	Iná forma užívania	Nezistené
739	11	606	8	10	0	0	102	2

Zdroj: www.scitanie.sk; SODB2021

Vybavenosť bytov a iné charakteristiky

Tabuľka 28 uvádza vybavenosť bytov a domácností. Z hľadiska zásobovania vodou tvoria najpočetnejšiu skupinu byty zo zásobovaním zo spoločného zdroja a to v počte 606. Ďalších 105 bytov je zásobovaných vodou z vlastného zdroja. Mimo bytu sú vodou zásobované 5 byty, ďalších 19 bytov z celkového počtu je bez vodovodu, 4 byty patria do skupiny nezistené.

Tabuľka 28 Obývané byty podľa zásobovania vodou

Spolu	V byte zo spoločného zdroja	V byte z vlastného zdroja	Mimo bytu	Bez vodovodu	Nezistené
739	606	105	5	19	4

Zdroj: www.scitanie.sk; SODB2021

Z hľadiska typu kúrenia tvoria najpočetnejšiu skupinu byty s ústredným kúrením lokálnym v počte 550. Obytných jednotiek s ústredným kúrením diaľkovým je 62. Samostatné vykurovacie teleso je využívané v 109 obytných jednotkách, etažové kúrenie a iný typ kúrenia sa využíva v 7, resp. 14 obytných jednotkách. 2 obytné jednotky sú bez kúrenia a túto skupinu tvoria neobývané bytové domy. Nezistené sú 2 obytné jednotky.

Tabuľka 29 Obývané byty podľa typu kúrenia

Spolu	Ústredné kúrenie diaľkové	Ústredné kúrenie lokálne	Etážové kúrenie	Samostatné vykurovacie teleso	Iný typ kúrenia	Bez kúrenia	Nezistený
739	62	550	7	109	7	2	2

Zdroj: www.scitanie.sk; SODB2021

Najčastejšími zdrojmi energie využívanými na kúrenie sú plyn (544 obytných jednotiek) a pevné palivo (155 obytných jednotiek). Malá časť obytných jednotiek (34 obytných jednotiek) využíva na kúrenie elektrinu. Iný zdroj kúrenia vykazujú 2 obytné jednotky, v 2 obytných jednotkách nemajú žiaden zdroj vykurovania a 2 obytné jednotky sú nezistené.

Tabuľka 30 Obývané byty podľa zdrojov energie používaných na vykurovanie

Spolu	Plyn	Elektrina	Kvapalné palivo	Pevné palivo	Solárna energia	Iný	Žiadny	Nezistený
739	544	34	0	155	0	2	2	2

Zdroj: www.scitanie.sk; SODB2021

Z hľadiska počtu obytných miestností sú najpočetnejšou skupinou byty s dvomi, tromi, štyrmi a piatimi obytnými miestnosťami. V tesnom závесе sú obytné domy s jednou obytnou miestnosťou a viac ako piatimi obytnými miestnosťami. Ostatné sú nezistené.

Tabuľka 31 Obývané byty podľa počtu obytných miestností

Spolu	1 obyt. miest.	2 obyt. miest.	3 obyt. miest.	4 obyt. miest.	5 obyt. miest.	6 obyt. miest.	7 obyt. miest.	8 obyt. miest.	9 obyt. miest.	Nezistené
739	26	114	331	152	78	26	5	5	0	2

Zdroj: www.scitanie.sk; SODB2021

Najviac obytných domov bolo postavených medzi rokmi 1961 – 1970. Výstavba týchto penziónov aj keď väčšinou v súlade s krajinou vtlača novú pečať obce, ktorá bola známa skôr typickými nízkymi hospodárstvami. Je to daň za rozvoj turizmu a zvyšovanie kvality služieb pre obyvateľov a návštevníkov tejto malebnej dediny na úpätí Belianskych Tatier.

1.1.8 PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY

Obec Ždiar je typická podhorská obec, ktorej obyvatelia sa už dlhé roky venujú hlavne poľnohospodárstvu a chovu hospodárskych zvierat. Po roku 1989 došlo k zmenám aj v tomto odvetví a v súčasnej dobe hospodárske zvieratá chovajú obyvatelia obce v malom počte viac menej pre vlastnú potrebu. Po útlme poľnohospodárstva došlo k rozvoju ťažby a spracovaniu dreva, a hlavne sa rozvinula oblasť poskytovania služieb v cestovnom ruchu. Došlo k rozšíreniu možností ubytovania, stravovania a reštauračnej činnosti, čo využili niektorí občania obce na podnikanie v tomto segmente. Za posledné roky v obci došlo k výraznému rozvoju ponuky prevádzkovania zimných športov v tunajších lyžiarskych strediskách, čo tiež pomohlo k vytvoreniu nových pracovných miest v obci a jej okolí.

Obyvatelia, ktorí sa nevenujú podnikaniu v oblasti cestovného ruchu a s tým spojených služieb, dochádzajú za prácou do blízkych väčších miest ako napr. Poprad, Kežmarok a Spišská Belá, kde je koncentrovaná podstatná časť výrobných aktivít a kde je smerovaná dochádzka za pracovnými príležitosťami.

Najväčším zamestnávateľom v obci Ždiar je lyžiarske stredisko Ski Bachledova. V obci sa nachádza tiež píla, v ktorej sa spracováva drevo ťažené v blízkych lesoch. Táto píla patrí lesnému urbariátu. Iní väčší zamestnávateľia sa v obci nenachádzajú.

1.1.9 ŠKOLSTVO

V súlade so zákonom č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky s účinnosťou od 1.7.2002 prešla Materská škola a Základná škola, ktorá sa nachádza v obci, do zriaďovateľskej pôsobnosti obce. Základná škola s materskou školou poskytuje vzdelávanie okrem žiakom zo Ždiaru aj žiakom z Tatranskej Javoriny, z Poprad a Tatranskej Kotliny.

Prvá zmienka o škole v Ždiari pochádza ešte pred roku 1800. Bola to ľudová škola pri starom cintoríne. Pozostávala z 1 izby, ktorá slúžila zároveň ako trieda aj byt učiteľa.

V roku 1909 bola vystavaná nová kamenná škola s dvoma izbami pre učiteľa. Vyučovalo sa dvakrát týždenne. Cez vojnu vyučovali kňazi, väčšinou sa ale nevyučovalo vôbec.

Po vojne vyučoval v škole jeden učiteľ a na ploche 53 m² sa vyučovalo 150 – 200 žiakov.

V roku 1925 vznikli v Ždiari dve jednotriedne školy, z nich jedna na hornom a druhá na dolnom konci. Nasledujúce roky sa striedali budovy, v ktorých prebiehala výuka. Všetky tri školy existovali paralelne až do roku 1953, kedy boli zlúčené v osemročnú strednú školu.

Vyučovanie v novej budove začalo v školskom roku 1962/1963. Od roku 1976/1977 sa už budove vyučovali všetky ročníky. V škole bol zriadený školský klub a v budove bývalej hornej školy vznikla MŠ. Tá bola v roku 1981 presťahovaná do budovy dolnej školy, kde sídli dodnes. V šk. roku 1992/1993 bolo za príspevnia TJ Tatran v Ždiari zriadené pri ZŠ Školské športové stredisko so zameraním na bežecké lyžovanie, ktoré má v Ždiari dlhoročnú tradíciu.

V súčasnosti má materská škola 6 zamestnancov, z ktorých sú 4 pedagogickí zamestnanci a 2 nepedagogickí zamestnanci. Základná škola ma spolu 29 zamestnancov, z ktorých je 20 pedagogických pracovníkov a 9 je nepedagogických zamestnancov. Škola aj materská škôlka má vlastnú kuchyňu a jedáleň.

Materská škola je umiestnená v samostatnej budove a v súčasnom období ju navštevuje v priemere 43 detí. Významným medzníkom pre vznik MŠ sa stala výstavba novej školy. Vyžadovali si to nové reformy, počet detí i nový prístup v práci s deťmi. Ždiar bola rázovitá goralská dedina, kde sa v týchto časoch ľudia živili prácou na poli. Hovorilo sa tu goralským nárečím. Rast počtu detí a spôsob života si vyžadovali nutnosť otvorenia MŠ, ktorá by pripravila deti na vstup do 1. ročníka. V roku 1980 sa začala prestavba dolnej školy na MŠ a v roku 1982 bola daná do prevádzky. Postupne pre nedostatok detí zanikla MŠ v hornej škole a takisto v 90-tych rokoch aj MŠ v Tatranskej Javorine. 18.01.1982 bola slávnostne otvorená MŠ s celodennou starostlivosťou. Obec plánuje k dvojtriednej škôlke pribudovať nadstavbu, v ktorej by boli zriadené spálne. V predchádzajúcom období bol v obci realizovaný projekt „Zníženie energetickej náročnosti budovy MŠ“, v rámci ktorého došlo v MŠ k realizácii nasledovných opatrení - zateplenie obvodového plášťa, zateplenie strešného plášťa, výmena otvorových konštrukcií, modernizácia osvetlenia, výmena vykurovacieho systému vrátane prípravy teplej vody, inštalácia núteného vetrania s rekuperáciou, inštalácia fotovoltickej elektrárne na využívanie OZE.

Súčasná profilácia školy vychádza z prírodných daností obce, jej tradícií a polohy. Ochrana prírody je súčasťou environmentálnej výchovy, ľudové tradície a zvyky sa uplatňujú v regionálnej výchove. V MŠ dbajú na účelovosť prostredia, v ktorom má dieťa možnosť realizovať sa, byť aktívnym, rozvíjať tvorivosť a predstavy v každodenných aktivitách, hrať sa v centrách aktivít, ktoré mu poskytujú príležitosti pre samostatné objavovanie, skúmanie a vyhľadávanie potrebných informácií a pre uplatnenie a rešpektovanie jeho individuálnych záujmov a potrieb.

V MŠ sa uplatňujú inovatívne, moderné vyučovacie metódy, formy a prostriedky, s dôrazom na skupinové aktivity a individualizáciu výchovno-vzdelávacej činnosti, na uplatňovanie zážitkového učenia, učenia na základe vlastnej motivácie a skúsenosti, učenia na základe spontánnosti, iniciatívy a citového prežívania dieťaťa.

Vo výchove a vzdelávaní sa vo zvýšenej forme zameriavame na ľudové tradície, zvyky a obyčaje podľa ročných období. Realizujeme rôzne aktivity a vystúpenia s deťmi, posilňujeme úctu k rodičom, k starým rodičom, ku kultúrnym a národným hodnotám a tradíciám, uplatňujeme regionálne tradície.

Spolupráca materskej školy a rodiny je dôležitou súčasťou práce školy, do výchovno-vzdelávacej činnosti v materskej škole angažujeme aj rodičov detí.

Pedagógovia a deti z MŠ realizujú rôzne akcie a vystúpenia ako napr. vystúpenia pre dôchodcov, Mikulášsku a Vianočnú besiedku, Víťanie jari, Veľkonočné tradície, oslavy Dňa matiek, Dňa detí, rozlúčku s predškólakmi, organizujeme exkurzie, školské súťaže, výstavy, a pod.

Základná škola, ktorá je plne organizovaná a má spolu 9 tried, prešla kompletnou rekonštrukciou. V predchádzajúcom období bol v obci realizovaný projekt „Rozšírenie kľúčových kompetencií žiakov v ZŠ s MŠ v Ždiari, v rámci ktorého bola škola vybavená materiálno-technickým vybavením, boli zriadené odborné učebne modernými didaktickými pomôckami pre skvalitnenie úrovne vyučovacieho procesu. Konkrétne išlo o zriadenie školskej knižnice, zriadenie prírodovednej učebne fyziky, zriadenie prírodovednej učebne biochémie, zriadenie odbornej učebne technickej výchovy a realizáciu nevyhnutných stavebných úprav spojených s realizáciou odborných učební.

Možnosť pokračovania v ďalšom štúdiu majú absolventi základnej školy v meste Poprad, ktorý je vzdialený cca 32 km a v meste Kežmarok, ktoré je od obce vzdialené cca 22 km. V týchto mestách sídlia stredné odborné školy, gymnáziá a učňovské školy rôzneho zamerania.

Najbližšie možnosti štúdia na vysokých školách a univerzitách je v mestách Poprad, Prešov, Košice prípadne Zvolen, Žilina a Banská Bystrica.

1.1.10 SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ

V rámci sociálnej starostlivosti bola v roku 2019 ukončená činnosť denného stacionára, ktorý bol zriadený v predchádzajúcom období v bývalej budove obecného úradu v rámci jej rekonštrukcie. Denný stacionár bol otvorený v januári 2016 s kapacitou cca 20 ľudí. V súčasnosti obec prenajíma objekt bývalého denného stacionára na charitatívne účely. Vyznanie tradičnej hodnoty v rodine sa prejavuje v obci tak, že nie je potrebné vybudovať nejaké zariadenie, ktoré by poskytovalo služby v sociálnej oblasti. Obec má podpísanú zmluvu so Spišskou katolíckou charitou, ktorej zamestnancami sú aj obyvatelia obce, a tá zabezpečuje prípadné potreby pre obyvateľov, ktorí sú odkázaní na pomoc iných. Obyvatelia, ktorí nemajú možnosť sa o seba postarať, alebo to ich rodinným príslušníkom nedovolí čas a zamestnanie, sú umiestnení v domovoch dôchodcov a to buď v Kežmarku alebo v Poprade. Jedná sa aj o tých starších ľudí, ktorí sú pripútaní na lôžko a vyžadujú si celodennú starostlivosť. V poslednom období je pre populáciu charakteristické zvyšovanie podielu obyvateľov v post produktívnom veku, a preto je predpoklad, že aj s meniacim sa vzťahom k tradičným rodinným hodnotám bude potrebné podniknúť určité opatrenia aj v tejto oblasti.

Najčastejšia pomoc pre osamelých občanov, o ktorých sa nemá kto postarať v starobe, je zabezpečenie opatrovateľskej služby v zmysle zákona o sociálnej pomoci. V rámci tejto aktivity obec nezamestnáva žiadnu opatrovateľku v zmysle zákona o opatrovateľskej službe.

Na území Prešovského samosprávneho kraja poskytuje sociálne služby 386 poskytovateľov zabezpečujúcich rôzne druhy sociálnych služieb v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách:

- sociálne služby krízovej intervencie,
- sociálne služby na podporu rodiny s deťmi,
- sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku,
- sociálne služby s poskytnutím telekomunikačných technológií,
- podporné služby,
- odborné činnosti.

V okrese Poprad sa nachádzajú zariadenia, ktoré poskytujú sociálne služby občanom odkázaným na pomoc inej fyzickej osoby. Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách definuje sociálnu službu ako odbornú činnosť, obslužnú činnosť alebo ďalšiu činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:

- prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny.

Na území obce sú poskytované služby (v zmysle Zákona č. 448/2008 Zákon o sociálnych službách) v nasledujúcom rozdelení:

Tabuľka 32 Sociálne služby poskytované v obci

Názov poskytovanej služby v obci Ždiar	Existencia služby v obci	
	Áno	Nie
Sociálna služba na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb v nocľahárni, v nízko prahovom dennom centre		X
Sociálna služba v nízko prahovom dennom centre pre deti a rodinu		X
Sociálna služba v zariadení pre seniorov		X
Sociálna služba v zariadení opatrovateľskej služby		X
Sociálna služba v dennom stacionári		X
Opatrovateľská služba		X
Prepravná služba		X
Odľahčovacia služba		X

Zdroj: Obec Ždiar

V obci žijú obyvatelia, ktorí sú poberateľmi sociálnych dávok, a túto sociálnu pomoc využívajú ako súčasť sociálneho zabezpečenia, na ktorú majú nárok. Takéto sociálne zabezpečenie je možné využívať v prípade, že sa občan ocitne v zlej životnej situácii resp. v hmotnej núdzi. To znamená, že

jeho príjem nedosahuje životné minimum. V dole uvedenej tabuľke je rozdelenie obyvateľov obce podľa evidencie nezamestnaných a podľa druhu poberanej sociálnej dávky v sledovanom období.

Tabuľka 33 Počet evidovaných nezamestnaných a poberateľov sociálnych dávok

Druh sociálnej dávky/príspevku	2017	2018	2019	2020	2021
Celkový počet evidovaných nezamestnaných s trvalým pobytom v obci	61	38	42	49	43
Z toho žien	29	16	17	26	21
Počet evidovaných dlhodobo nezamestnaných s trvalým pobytom v obci	31	16	15	19	23
Z toho žien	29	16	17	26	21
Počet poberateľov dávky v hmotnej núdzi s trvalým pobytom v obci	17	15	11	9	11
Z toho žien	5	3	2	4	4
Rodičovský príspevok	36	40	38	39	42
Počet detí do 3 rokov veku Rodičovský príspevok	37	38	39	40	43
Počet detí od 3 do 6 rokov veku Rodičovský príspevok	4	3	1	0	0
Počet spoločne posudzovaných osôb Dávka v hmotnej núdzi	37	28	19	12	15
Z toho žien	16	10	4	5	5
Príspevok pri narodení dieťaťa	11	12	9	11	14
Príspevok na pohreb	7	11	13	6	13
Príspevok na dieťa	174	170	166	161	169
Peňažný príspevok na opatrovanie	24	31	35	40	45
PP na kompenzáciu zvýšených výdavkov - dieťa	14	15	15	12	12
PP na kompenzáciu zvýšených výdavkov – hygiena alebo opotrebovanie	29	33	34	32	33
PP na kompenzáciu zvýšených výdavkov – prevádzka OMV	38	39	41	40	34
PP na osobnú asistenciu	4	4	4	3	3

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Medzi cieľové skupiny, ktoré sú ohrozené sociálnym vylúčením patria prevažne seniori, ale aj ostatní občania obce, ktorí sa nachádzajú v zlej sociálnej situácii, resp. ich životné podmienky sú na hranici životného minima. Medzi znevýhodnené skupiny, ktoré nemajú rovnaké šance a príležitosti, patria tiež ženy - zamestnankyne s nezaopatrenými deťmi (slabá ponuka služieb na zosúladienie rodinného a pracovného života).

Obec Ždiar ako samostatný územný samosprávny a správny celok sa podieľa na vytváraní takých životných podmienok pre obyvateľov, ktoré podporujú ich osobnostný rozvoj a snaží sa zamedziť vzniku zlej životnej situácie občanov.

1.1.11 ZDRAVOTNÍCTVO

Základná zdravotná starostlivosť je dostupná v zdravotnom stredisku nachádzajúcom sa priamo v obci a zabezpečujú ju 3 samostatné ambulancie a to ambulancia pediatra, stomatóloga a všeobecného lekára. Za odbornou zdravotnou ambulanciou a pohotovostnou službou dochádzajú občania do miest ako Poprad, Kežmarok prípadne Spišská Belá.

Budova, v ktorej sídlia lekári, je samostatná budova, ktorá je vo vlastníctve obce a je v zlom stavebno-technickom stave, čo sa týka hlavne strechy. Tá prevažne v zimnom období zateká, a preto je potrebné uskutočniť jej rekonštrukciu, prípadne opravu strechy riešiť ako nadstavbu s vytvorením bytov pre zdravotníckych pracovníkov. Vstup do budovy nie je zabezpečený bezbariérovou rampou pre imobilných, a tiež priestory v zariadení nie sú bezbariérové. Budova si vyžaduje rekonštrukciu, čo si obec dáva ako prioritu v prípade, že bude možnosť využiť finančné prostriedky z fondov EÚ v Programovom období 2021-2027. Technické zabezpečenie zdravotníckeho zariadenia je na nižšej úrovni a je potrebné ho modernizovať. Nachádzajú sa v nich len nevyhnutné stroje, prístroje a zariadenia na zabezpečenie primárnej zdravotnej starostlivosti.

V obci je k dispozícii občanom aj jedna lekáreň, ktorá sa nachádza v budove zdravotného strediska.

Tabuľka 34 Zdravotnícke zariadenia v obci

Zdravotnícke zariadenia	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Lekárne a výdajne liekov	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Samostatné ambulancie pediatra	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Samostatné ambulancie stomatológa	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Samostatné ambulancie všeobecného lekára	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, SODB 2021

1.1.12 KULTÚRA A ŠPORT

Kultúrne pamiatky a zariadenia

V roku 1693 na rozkaz pána Samuela Lušenského si obyvatelia Ždiaru postavili na nižšom konci obce kaplnku. V roku 1712 mal kostol 1 oltár a 1 malý zvon. Bohoslužby sa vykonávali jedenkrát mesačne a mal patrocínium Návštevy Panny Márie, ktorej obraz sa nachádzal na hlavnom tehlovom oltári. Druhý kostol bol postavený na tom istom mieste v roku 1768 tiež z dreva a slúžil až do roku 1831.

Karol Planic, cirkevný hodnostár a náboženský spisovateľ dal v roku 1809 podnet na murovanú stavbu tretieho kostola v Ždiari v strede obce. Je to typ jednolodového vidieckeho kostola s polygonálnym zakončením presbytéria, pristavanou sakristiou a vežou vstavanou do štítového priečelia. **Rímskokatolícky kostol Návštevy Panny Márie** bol sprístupnený v roku 1831.

V interiéri kostola sa nachádzali: Plastika, polychrómovaná drevorezba na severnej strane lode – Kristus na kríži, od ľudového rezbára Liptáka zo Ždiaru z rokov 1870 – 1880. Bývalý hlavný oltár z polovice 17. storočia epitafového typu sv. Anny, v strede má obraz sv. Anny, v jeho nadstavci sa nachádza reliéf sv. Trojice a po stranách dvaja anjeli. V súčasnosti je zavesený na severnej strane

lode. Na neslohovom hlavnom oltári je obraz Návštevy Panny Márie od Štefana Hegedüsa z roku 1894.

V zápisoch Histórie domus z roku 1922 sa uvádza, že na mieste pôvodného oltára sa nachádzal oltár Svätej Panny Márie Lurdskej s jej obrazom. Väčší chór sa nachádzal oproti oltáru a na ňom bol orgán. Táto doba priniesla takýto zasadací poriadok: Vo „furtke“ stáli, alebo sedeli oneskorenci, pod chórom mladší ženatí chlapi, na chóre mládenci, v laviciach na ľavej strane ženy, na pravej strane muži, medzi lavicami presbytériom dievčatá, vpredu mladšie a za nimi staršie.

V ždiarskom chotári sa nachádza viacero krížov: Na Príslope, Na Strednici, Pod Strednicou, Pri Jascíkoch, Pri Zoričákovcoch, Na starom cintoríne, Pod Vojtaššákovcami, Pri Slobodovskom moste, Na Magure. Všetky boli drevené, okrem kríža pod Strednicou a pri Zoričákovcoch, ktorý bol z kameňa s kovovým krížom. Desiaty kríž sa nachádzal na novom cintoríne. V súčasnosti má obec Ždiar viacero krížov, ale nevieme presne z ktorého obdobia pochádzajú.

Začiatky činnosti spojené s autentickým folklórom sú spojené s rokom 1925. Folklórny súbor v Ždiari bol založený v roku 1949, kvôli oživeniu zabudnutých goralských tancov. Úspešne reprezentoval obec na celoslovenských súťažiach pôvodne sa súbor volal goral. Od roku 1954 sa už spomína pod názvom Ždiaran v súčasnom období sa súbor vrátil k pôvodnému názvu Goral.

V roku 2010 sa konal 1. Reprezentačný ples Goralov v hoteli Magura. Toto podujatie sa v obci organizuje každý rok.

Veľmi dôležitú úlohu v kultúrnom živote občanov má Miestna ľudová knižnica, ktorá sa v súčasnej dobe nachádza v priestoroch základnej školy a má 254 registrovaných čitateľov. Slúži nie len miestnym obyvateľom, ale aj obyvateľom zo spádových obcí. V jej depozitári sa nachádza 4 350 titulov knižného fondu.

V obci sa nachádza aj múzeum – Ždiarsky dom, ktorý je otvorený celoročne a v svojej expozícií mapuje život obyvateľov v tomto malebnom kraji. Múzeum Ždiarsky dom bolo zriadené v roku 1971. Nachádza sa v drevenej účelovej stavbe, ktorá predstavuje pôvodnú architektúru obce Ždiar. Celá stavba bola rozdelená na dve časti a to obytnú a hospodársku. V obytnej časti je stála expozícia ľudovej tvorivosti (ždiarske kroje, hračky, bábiky, domáce zvieratá a iné). Sú tu umiestnené aj pomocné náradia, hudobné nástroje, suveníry a darčkové predmety.

Obec má plne funkčnú internetovú stránku (www.zdiar.sk), ktorá informuje občanov a návštevníkov obce o rôznych podujatiach a akciách, ktoré sa v obci a jej okolí konajú a vydáva obecný časopis Zorský spravodaj, ktorý vychádza 4 x ročne v náklade 450 výtlačkov.

V rámci kultúrno-spoločenských podujatí sa v obci koná každoročne Ples Goralov a Goralské folklórne slávnosti, Furmanské preteky, Hasičské preteky.

V obci svoju činnosť rozvíja viacero záujmových subjektov a to okrem už vyššie spomínaného folklórneho súboru Goral sú to: detský folklórny súbor Ždiaranček, detský folklórny súbor Goralík,

dobrovoľný hasičský zbor, poľovnícke združenie Vidla Ždiar, pozemkové spoločenstvo Urbariát Ždiar, pozemkové spoločenstvo Lendacké a pozemkové spoločenstvo Strednica.

Športoviská a športové podujatia

Obec Ždiar má vybudované futbalové ihrisko a jedno multifunkčné ihrisko, kde sa dajú realizovať športy ako tenis, volejbal a basketbal. Mimo týchto športovísk je k dispozícii telocvičňa, ktorá je súčasťou základnej školy a za farou je každoročne v zimných mesiacoch zriadené hokejové ihrisko, kde sa každoročne koná hokejový turnaj. Mimo týchto športovísk sa nachádzajú v rámci lyžiarskych stredísk aj horolezecká stena, minigolfové ihrisko a bobová dráha. V obci sa nachádzajú lyžiarske strediská, ktoré v zimných mesiacoch prilákajú veľké množstvo domácich a zahraničných návštevníkov. Služby na vysokej úrovni poskytujú lyžiarske strediská: Skicentrum Strednica, Ski Bachledová, Strachan Skicentrum, Lyžiarske stredisko DENY, Lyžiarske stredisko Bekeš, Lyžiarske stredisko Krasuľa a Lyžiarske stredisko Bachleda, lyžiarske stredisko SkiMonkova. Tieto strediská okrem výborne pripravených tratí a možností nočného lyžovania, poskytujú možnosť kúpania, saunovania a wellness.

Futbalové ihrisko je v prípade potreby k dispozícii aj pre usporadúvanie iných, než futbalových podujatí. Sú to predovšetkým hasičské súťaže, športové dni obce, kultúrne podujatia a iné významné udalosti v obci.

V obci je zriadený Dobrovoľný hasičský zbor, ktorý má 30 členov, ktorý spolu s obcou každoročne organizuje hasičské preteky. Mimo týchto pretekov sa v obci organizujú aj nasledovné športové akcie: preteky konských záprahov, cyklistické preteky Belianska 25, preteky v zjazdovom lyžovaní, preteky v bežeckých lyžiarskych disciplínach, hokejový a futbalový turnaj o pohár starostu obce.

Firma Strachan, s.r.o. organizuje každoročne Strachan Cup, jedná sa o preteky v zjazdovom lyžovaní.

SUN Bachledova a IMMOBAU, s. r. o. organizujú cyklistické preteky s názvom Beliansko-pieninský MTB maratón.

1.1.13 CESTOVNÝ RUCH

Potenciál územia Prešovského kraja je pre cestovný ruch, rekreáciu a kúpeľníctvo značne rozsiahly a hlboko diferencovaný. Nachádzajú sa tu priestory poskytujúce možnosti pre rozvoj rekreácie a cestovného ruchu od vysokohorskej a horskej krajiny Vysokých Tatier, Spišskej Magury, Pienin, Čergova, Slanských vrchov, Vihorlatu a Bukovských vrchov, významné prvky kultúrneho a historického dedičstva slúžiace ako cieľ poznávacieho turizmu, až po možnosť kúpania vo vodných nádržiach a termálnych kúpaliskách.

Najcennejšou devízou územia Prešovského kraja je vysoko hodnotná, zatiaľ relatívne málo narušená horská i podhorská krajina osobitá nielen v celoslovenskom, ale i stredoeurópskom kontexte poskytujúca nevšedné turistické a rekreačné vyžitie v prírodnom prostredí.

Súčasný ponukový potenciál obce Ždiar z hľadiska vybavenosti cestovného ruchu, turizmu a rekreačno-športových aktivít na veľmi dobrej úrovni, a ako konštatujú návštevníci obce, kvalita služieb a ich úroveň z roka na rok rastie.

Už v polovici 19. Storočia prechádzali mnohí turisti – cestovatelia, cez riečku Bielku z Poľska na slovenskú stranu. Turistický ruch v tomto regióne sa vo väčšej miere rozšíril až po skončení 1. Svetovej vojny (1918).

Súčasťou záujmu turistov o Ždiar bol tzv. ľudový svojráz.

Už v roku 1928 sa v obci rekreovalo 5 hostí, v roku 1930 tu bolo 30 hostí, v roku 1932 počet návštevníkov vzrástol na vyše 100 a okolo 70 turistov bolo nutné odmietnuť. Vtedy si svoju šancu na zárobok uvedomili aj obyvatelia obce a využili svojho podnikateľského ducha. V roku 1933 tu bolo 285 turistov, z toho 21 cudzincov.

Veľmi dôležitý pre rozvoj turistického ruchu v Ždiari bol rok 1934. Pre letných hostí bol zriadený malý Hellerov hostinec s ôsmimi pekne zariadenými izbami a vedľa neho súkromný hostinec Júlie Fejfarovej s piatimi izbami. V Ždiari sa nachádzal aj penzión Javorinka Ľudmily Tabákovéj s jedenástimi izbami, ktorý ponúkal vynikajúci lyžiarsky terén a východisko pre krásne túry do vysokých Tatier.

V roku 1938, tesne pred vojnou, sa v obci rekreovalo 1 000 hostí, medzi ktorými boli Nemci, Francúzi, Švajčiari a Angličania. Pre letných hostí bol v roku 1938 v Ždiari pripravených osem penziónov so 117 izbami s 268 posteľami, 105 súkromných izieb s 279 posteľami.

Rozhodnutím Slovenskej národnej rady v Bratislave o Vysokých tatrách ako o Tatranskom národnom parku (TANAP) zákonom č.11 z 18. Decembra 1948 a vytvorením samostatného administratívneho celku pre vysoké Tatry bolo uzákonené, že Vysoké tatry sú strediskom odpočinku, rekreácie, športu, turistiky a liečby. 25.júla bol vydaný kúpeľný štatút.

Ždiar bol dlhé roky známy ubytovaním turistov v súkromí. Od roku 1961 sa ubytovanie uskutočňovalo prostredníctvom podniku Turista, n.p. Starý Smokovec, ktorý mal jedného pracovníka pre obec Ždiar a ten viedol evidenciu o voľných miestach a ich prideľovaní. Okrem ubytovania v súkromí mali turisti možnosť ubytovať sa v niekoľkých zotavovniach napr. TATRA a v Monkovej doline zotavovňa Magura.

Reštauračné služby poskytovali podniky – hostinec Goral, Ždiarsky dom, Hostinec pod Belianskymi Tatrami a Koliba Havran.

Od začiatku júna do konca novembra 1965 prenocoval v Ždiari 45 389 hostí.

Od 50. do 90. rokov bolo v Ždiari natočených viacero etnografických filmov i filmov dokumentujúcich bežný život obce a jej obyvateľov.

Okrem priaznivých podmienok na ubytovanie a stravovanie začali Ždiarčania aktívne pristupovať k rozvoju cestovného ruchu úpravou obce, predvádzaním ľudových zvykov a krojov i zriaďovaní turistických atrakcií.

K rozvoju cestovného ruchu prispeli členovia Združenia turizmu obce Ždiar, ktorí propagovali obec na rôznych výstavách, starali sa o náučný chodník z Monkovej doliny na Kopské sedlo a chodník, ktorý sa tiahne lesným hrebeňom Magury od Skicentra Strednica až po SkiBachledova.

V snahe prilákať ešte viac turistov mesto Spišská Belá spolu s obcou Ždiar spracovali projekt výstavby cyklochodníka dvoma trasami: 1 zo Spišskej Belej cez Šarpanec, Tatranskú Kotlinu, Ždiar, Podspady, Vojtašovu až po štátnu hranicu s Poľskom, 2 z Tatranskej Kotliny po Tatranskú Lomnicu. Cyklotrasa je v súčasnosti vybudovaná a prevádzkovaná v úseku medzi Spišskou Belou a Tatranskou Kotlinou v dĺžke 9 kilometrov.

Obec aktívne prispieva k rozvoju cestovného ruchu viacerými podujatiami. Na podnet obce v roku 2009 bol sprevádzkovaný náučný chodník v oboch smeroch z Monkovej doliny cez Široké sedlo do Kopského sedla. Obec v roku 2011 zrekonštruovala náučný chodník. V roku 2010 bola obec jedným zo zakladajúcich členov Oblastnej organizácie cestovného ruchu Tatry – Spiš – Pieniny, ktorá má regionálny charakter a jej úlohou je propagovať a prispievať k rozvoju cestovného ruchu v tejto oblasti. V roku 2018 bola tiež dobudovaná cyklotrasa Tatranskou Kotlinou a tiež cyklotrasa z Tatranskej Kotliny na Kardolínu v dĺžke cca 5,5 km. V roku 2020 bol vybudovaný v katastri obce náučný chodník Tokáreň - Hrebeň na Strednicu. Tento chodník však momentálne ešte nie je sprístupnený pre verejnosť. Obec to plánuje zrealizovať v najbližšom období. Okrem toho je významným prvkom cestovného ruchu v regióne Chodník korunami stromov v časti Bachledova dolina, ktorý bol vybudovaný v roku 2017, má dĺžku 1234 m a návštevníkom prináša pohľad na krásy okolitej prírody Spišskej Magury. Súčasťou chodníka je 32m vysoká vyhliadková veža, ktorá ponúka výhľad na štíty Belianskych Tatier, Pieniny i malebné Zamagurie. Chodník korunami stromov je veľkým lákadlom pre turistov a jeho vybudovaním sa významne zvýšila návštevnosť regiónu, čo sa týka aj samotnej obce Ždiar.

Ždiar je vyhľadávanou dovolenkovou destináciou v letnom ale predovšetkým v zimnom období. V letnom období okolie obce ponúka výborne podmienky pre turistickú činnosť. Neďaleko obce sa nachádza Belianska jaskyňa a 13 km od obce sa nachádza hraničný prechod do Poľskej republiky, čo je brána do poľskej časti Tatier.

V rámci spolupráce medzi obcami a mestami má obec partnerské mesta, a to v Českej republike mesto Chabařovice a v Maďarskej republike mesto Eger.

Ubytovacie zariadenia

V obci Ždiar je možnosť ubytovať sa v penziónoch, chatách, hoteloch a privátoch. Podľa možných a dostupných informácií je v súčasnej dobe v obci 46 penziónov, 78 privátov 21 chát a 2 hotely. Kapacita týchto ubytovacích zariadení je cca 3 500 lôžok. Všetky tieto ubytovacie zariadenia poskytujú okrem možnosti parkovania aj rôzne formy vyžitia a to napr. súkromné vleky, lezecké steny ihriská pre deti, minigolf a iné.

Hotel Magura je situovaný v Monkovej doline s nádherným výhľadom na hrebene Belianskych Tatier. Pre hostí sú k dispozícii jedno, dvoj, trojlôžkové izby s možnosťou prístelky,

rodinné izby, reštaurácia, denný bar, spoločenská miestnosť, čítareň, klubovňa s biliardom, úschovňa športových potrieb, požičovňa horských bicyklov, volejbalové ihrisko, futbalové ihrisko a priestor na možnosť grilovania.

Hotel Bachledka Strachan sa nachádza v krásnom horskom prostredí Bachledovej doliny, v najstaršej osídlenej časti obce, v centre lyžiarskeho strediska SKI BACHLEDOVA. Hotel ponúka komfortné a pohodlné ubytovanie s maximálnou kapacitou 76 lôžok, vrátane prísteliek. V Hoteli sa nachádza wellness centrum, ktoré je vybavené fínskou saunou, parnou saunou, vírivkou, infra saunou, perličkovou vaňou a relaxačnou zónou. V lyžiarskom stredisku Ski Bachledová sa nachádzajú 1 kabinková lanovka, 1 sedačková lanovka a 8 vlekov, celkovo 6 471 m zjazdoviek. Nachádza sa tu lyžiarska škola, škôlka a požičovňa lyží. V Bachledovej doline sa nachádza Bike park s požičovňou bicyklov.

Ubytovanie rodinného typu poskytuje 29 penziónov, ktoré sú roztrúsené po celej obci a poskytujú návštevníkom skvelé ubytovacie a stravovacie možnosti. Pre menej náročných sú k dispozícii priváty alebo chaty.

Veľká väčšina týchto zariadení je napojená na rezervačný systém, a tak nie je problém si zabezpečiť ubytovanie z pohodlia svojho domova.

Stravovacie a reštauračné zariadenia

V obci sa nachádza niekoľko zariadení, ktoré v druhej štruktúre zastupujú reštaurácie, hostince, denný bar aj bufety. Takmer každé ubytovacie zariadenie zabezpečuje služby v oblasti stravovania. Mimo toho je pre návštevníkov k dispozícii niekoľko predajní s potravinárskym sortimentom.

1.1.14 REKAPITULÁCIA ROZPOČTU OBCE ZA ROKY 20016– 2021

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru príjmov a výdavkov obce. Z uvedených čísel môžeme konštatovať, že obec vyrovnaný rozpočet a ekonomika obce sa ubera dobrým smerom, z čoho vyplýva možnosť čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ a to aj formou spolufinancovania realizácie jednotlivých aktivít, ktoré obec plánuje realizovať v tomto programovacom období.

Tabuľka 35 Hospodárenie obce celkom (v €)

Rok	Príjmy Rozpočet	Skutočnosť	Výdavky Rozpočet	Skutočnosť	Výsledok hospodárenia
2016	922 584,00	1 188 649,82	910 554,00	1 015 674,57	172 975,25
2017	982 673,00	1 223 067,31	968 722,00	1 115 618,54	107 448,77
2018	1 098 577,00	1 449 748,00	1 074 130,00	1 260 992,62	188 755,38
2019	1 146 686,00	1 874 930,35	1 134 221,00	1 750 670,64	124 259,71
2020	1 247 202,00	1 356 698,83	1 238 773,00	1 168,218,73	188 480,10
2021	1 282 531,00	1 409 471,14	1 277 582,00	1 324 116,25	85 354,89

Zdroj: Obec Ždiar, 2021

1.1.15 SAMOSPRÁVA

Spôsob zriadenia obce

Obec Ždiar sa zriadila zákonom SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a to dňom volieb do orgánov samosprávy obcí t. j. 23. – 24. 11. 1990

Právomoci a kompetencie obce

Kompetencie obce (t. j. právomoc a pôsobnosť obce sú dané):

- Ústavou Slovenskej republiky (najmä čl. 64 – 71)
- Zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov
- Platnou právnou úpravou SR
- Všeobecne záväznými nariadeniami obce na úseku samosprávnych činností (čl. 71 ods. 2 Ústavy SR)

Organizačná štruktúra obce

Súčasným zriadením verejnej správy a administratívy reprezentuje obecný úrad. Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu obce Ždiar. Obecný úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu obce, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom. Obecné zastupiteľstvo má 7 poslancov, ktorí sú volení obyvateľmi obce na obdobie 4 rokov. Obec má zriadené obecné komisie:

- Komisia ekonomiky, majetku obce, školstva, mládeže, športu, kultúry a rozvoja, sociálnej a zdravotnej starostlivosti
- Komisia výstavby, územného plánovania, životného prostredia, miestnej infraštruktúry, požiarnej ochrany, služieb a verejného poriadku
- Komisia ochrany verejného záujmu pri výkone verejných funkcií v súlade so zákonom 357/2004 Z. z.

Najvyšším výkonným orgánom obce je starosta, ktorého volia obyvatelia obce na 4 roky.

Nasledujúca tabuľka prezentuje príslušnosť obyvateľov k jednotlivým úradom špecializovanej štátnej správy

Tabuľka 36 Príslušnosť obyvateľov k úradom ŠŠS

Sídlo matričného úradu	Ždiar
Sídlo pracoviska daňového úradu	Poprad
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Ždiar
Sídlo Okresného súdu	Poprad
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Poprad
Sídlo pracoviska okresného úradu	Poprad
Sídlo Okresného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Poprad
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Poprad

Zdroj: Obec Ždiar

1.1.16 Ex ANTE HODNOTENIE

Samospráva identifikovala projekty, ktoré plánuje realizovať v Programovom období 2022-2027 s výhľadom do roku 2030 v jednotlivých oblastiach. Realizáciou týchto projektov dôjde k zatraktívneniu územia obce a zvýšenie úrovne poskytovaných služieb pre obyvateľov a návštevníkov obce.

Oblasť sociálna:

- Rekonštrukcia a rozširovanie vhodných stavebných objektov v obci na sociálne účely
- Zvýšenie energetickej hospodárnosti vhodných stavebných objektov v obci na sociálne účely
- Vytvorenie denného centra sociálnych služieb vrátane jeho materiálno – technického vybavenie
- Zabezpečenie stravovania pre dôchodcov a sociálne odkázaných
- Výstavba športového areálu pri škole
- Úprava a oprava ihrísk v obci
- Výstavba dopravného ihriska
- Výstavba kultúrneho zariadenia
- Rekonštrukcia vonkajších a vnútorných priestorov múzea – Ždiarsky dom
- Zabezpečenie expozícií v múzeu
- Výstavba výstavných plôch múzea
- Rekonštrukcia budovy zdravotného strediska
- Riešenie nadstavby a vykurovania bytu na pošte
- Rekonštrukcia a materiálno technické vybavenie materskej školy
- Rekonštrukcia a materiálno technické vybavenie základnej školy
- Rekonštrukcia MŠ – vykurovanie, elektrické rozvody
- Rekonštrukcia a materiálno-technické vybavenie stravovacích zariadení v MŠ a ZŠ
- Rozšírenie a modernizácia priestorov knižnice
- Materiálno-technické vybavenie telocvične
- Výstavba prírodného amfiteátra vrátane materiálno-technického vybavenia
- Spracovať koncepciu propagácie obce v multimediálnej forme
- Spracovanie kalendára kultúrnych podujatí v obci

- Analýza a aktualizácia webovej stránky

Oblasť hospodárska:

- Uzatvorenie dohody s poskytovateľmi služieb v oblasti CR
- Skvalitnenie informačného systému obce
- Skvalitnenie propagačnej činnosti v oblasti CR
- Inštalácia informačných tabúl
- Spracovanie buletínov a máp
- Vybudovanie bezpečnostného kamerového systému
- Výstavba nových turistických trás a cyklotrás
- Výstavba lyžiarskych bežeckých tratí
- Výstavba turistickej rozhľadne
- Sprístupnenie náučných chodníkov (Tokáreň + Hrebeň na Strednicu)
- Výstavba a rekonštrukcia cykloturistických chodníkov vrátane značenia (výstavba – Strednica, asfaltovanie – Kardolína – Hajenka)
- Výstavba cyklotrasy medzi Ždiarom a Spišskou Belou
- Oprava značenia turistických a cyklochodníkov OOCR-T-S-P
- Rekonštrukcia poschodia policajnej budovy na bývanie
- Výstavba oplotenia – policajná budova
- Požiarna zbrojnica – oprava chodníkov, výstavba parkovísk
- Rekonštrukcia obecných bytoviek – nadstavba, rekonštrukcia balkónov, zateplenie
- Vytvoriť inštitucionálne podmienky pre podporu MSP
- Zabezpečenie priestorov pre prevádzky v oblasti MSP
- Zriadenie obecného trhoviska (predajného miesta)
- Zabezpečenie priestorov na konanie a organizáciu poradenských služieb
- Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia miestnych komunikácií
- Výstavba a rekonštrukcia dopravnej infraštruktúry
- Výstavba protipožiarnych zdrží na potok v obci
- Vybudovanie kanalizácie a domových ČOV tam, kde ešte kanalizácia nie je vybudovaná
- Dostavba kanalizačných zberačov

- Dostavba a rekonštrukcia ČOV
- Výstavba verejných WC
- Rekonštrukcia obecného rozhlasu
- Vytvorenie nových parkovacích miest
- Výstavba chodníkov v obci
- Výstavba autobusových zastávok
- Výstavba trafostanice
- Rozšírenie rozvodov elektrickej energie, plynu a pitnej a odpadovej vody
- Rozšírenie kapacity elektrickej rozvodovej siete, vodovodnej a telekomunikačnej siete
- VSD – VN a NN siete - rekonštrukcia
- Rekonštrukcia Domu smútku
- Obnova a rozšírenie plochy obecného cintorína
- Vytvorenie prístupu širokopásmového internetu, budovanie optických sietí

Oblasť environmentálna:

- Zabezpečenie vhodných nádob na separovaný zber
- Podpora zníženia množstva produkovaného odpadu v obci
- Nákup komposterov – zavedenie kompostovania zelenej hmoty
- Likvidácia čiernej skládky
- Výstavba zberného dvora
- Riešenie nadstavby – budova starého obecného úradu
- Prechod na alternatívne zdroje vykurovania domácnosti a budov vo vlastníctve obce a využívanie OZE
- Spevnenie brehov potoka
- Vybudovanie protipovodňových opatrení na potokoch v obci (regulácia potoka)
- Výstavba a rekonštrukcia vodovodnej siete
- Dostavba a rekonštrukcia ČOV
- Dostavba kanalizačných zberačov
- Vybudovanie kanalizácie a domových ČOV tam, kde ešte kanalizácia nie je vybudovaná
- Regulácia potoka pri prečerpávačke ČOV

- Revitalizácia vodného toku
- Výstavba a rozšírenie obecného parku
- Výstavba a revitalizácia oddychovej zóny pri OÚ
- Revitalizácia zelených plôch v obci
- Realizácia vegetačných prvkov v obci
- Obstaranie technológie na výrobu štiepky vrátane skladového hospodárstva
- Organizácia školení v oblasti ochrany ŽP, využívania OZE a v oblasti klimatických zmien

Predpokladaná finančná hodnota jednotlivých plánovaných projektov a aktivít v rámci projektov sa nachádza vo finančnej časti tohto Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

1.2 ANALÝZY VONKAJŠIEHO PROSTREDIA

Obec Ždiar je súčasťou Prešovského samosprávneho kraja. Prešovský kraj má v rámci Slovenskej republiky najvyššiu pôrodnosť a najvyšší prirodzený prírastok obyvateľstva. Vplyvom migrácie je však celkový prírastok obyvateľstva len druhý najvyšší v SR. V poslednom období dochádza k úbytku populácie v predproduktívnom veku a nárastu populácie v produktívnom a post produktívnom veku.

Prešovský samosprávny kraj patrí medzi kraje, ktoré zaostávajú za rozvojom ostatných slovenských regiónov, ako aj regiónov EU. Jeho úroveň HDP na obyvateľa v parite kúpnej sily nedosahuje ani 40 % úrovne v súčasných krajinách EU. A aj keď náskok sa postupne znižuje, toto znižovanie je mierne a pri súčasných tempách rastu by hospodárstvo Prešovského kraja dosiahlo hladinu Európskej únie až v roku 2 259.

Prešovský kraj sa na tvorbe celoštátneho hrubého produktu (HDP) podieľa objemom 9, čo je najmenší podiel zo všetkých krajov Slovenska.

Najvýznamnejším odvetvím hospodárstva Prešovského kraja je obchodná činnosť, ktorej sa v regióne venuje najviac podnikateľských subjektov. K významným hospodárskym odvetviam patrí aj spracovateľský priemysel, predovšetkým potravinársky, založený na poľnohospodárskej produkcii, odevný, textilný, drevospracujúci priemysel. V priemysle Prešovského kraja je zamestnaných približne 34 % ekonomicky aktívneho obyvateľstva.

1.2.1 CHARAKTERISTIKA ŠPECIFICKÝCH STRÁNOK REGIÓNU

Prešovský kraj je územím s veľkým prírodným potenciálom, množstvom historických pamiatok, ľudovou architektúrou a folklórom. Uvedené skutočnosti vytvárajú predpoklad pre rozvoj cestovného ruchu v regióne. Obec Ždiar je situovaná v prostredí, ktoré je obľúbenou destináciou pre turistiku. Vzhľadom na potenciál, ktorý má tento región v oblasti cestovného ruchu, má veľké rezervy v oblasti

poskytovania hotelových a reštauračných služieb. Veľkou výhodou priemyslu v kraji je jeho diverzifikácia.

Prešovský kraj je známy ako región plný turistických atrakcií. Je to región kúpeľov s vyše 400 minerálnymi a termálnymi prameňmi. Viac ako štvrtina všetkých kultúrnych pamiatok Slovenska sa nachádza práve na území Prešovského samosprávneho kraja. Okrem národných kultúrnych pamiatok v samotnom Prešove, možno spomenúť mesto Bardejov s historickým centrom zapísaným v zozname svetového dedičstva UNESCO, Spišskú Kapitulú (UNESCO), stredoveké mesto Levoča s najvyšším dreveným oltárom na svete, jedinečný mestský hrad v Kežmarku, hrad Stará Ľubovňa zo 14-teho storočia, 26 drevených kostolíkov datovaných od 15-teho storočia, unikátne Opáľové bane v Dubníku, odkiaľ pochádza najväčší opál na svete, prešovské soľné bane Solivary s technológiou zo 16. storočia, či Múzeum moderného umenia Andyho Warhola v Medzilaborciach.

V rámci rozlohy SR má Prešovský kraj rozlohu (18,3 %). Napriek tomu, že podiel Bratislavského, Trnavského, Trenčianskeho a Nitrianskeho kraja predstavuje súhrne iba 34,8 % podiel na území SR, v týchto krajoch žije viac ako 46 % obyvateľstva. Najhustejšie obývaným krajom SR je Bratislavský s hustotou obyvateľstva 351,56 obyvateľov na km² a najnižšia hustota obyvateľstva je v Banskobystrickom kraji (68 obyvateľov na km²) a Prešovskom kraji (91,96 obyvateľov na km²).

Z celkového počtu sídiel tvoria až 89,62 % (596 obcí PSK) sídla do 1 999 obyvateľov, z ktorých najmä v horských a podhorských oblastiach prevládajú malé vidiecke sídla. Štruktúra osídlenia sa vyznačuje veľkou početnosťou malých obcí, najmä v severnej a severovýchodnej polohe. Značná časť obcí (84), čo predstavuje 12,63 %, nedosahuje veľkostnú kategóriu 100 obyvateľov. 23 sídiel má štatút mesta.

Kraj sa rozprestiera v smere západ – východ. Dĺžkou 250 km približné trikrát prekonáva svoju šírku. Prešovský kraj má spoločné hranice s dvoma samostatnými štátmi, Poľskom (360 km), Ukrajinou (38 km) a s troma slovenskými kraji, Košickým, Banskobystrickým a Žilinským samosprávnym krajom.

Povrch Prešovského kraja je výrazne členitý, s pomerne vysokými horami, z ktorých najvyššie sú Vysoké Tatry. Nachádza sa tu najvyššie položené miesto na Slovensku – 2 655 m vysoký Gerlachovský štít. Z celkovej výmery kraja 897 276 ha zaberá lesná pôda 50 %. Mestá zaberajú 13 % plochy, 87 % plochy zaberá vidiek.

V bohatej a pestrej prírode Prešovského kraja sa nachádza množstvo chránených území. Najcennejšie sú národné parky – Tatranský národný park, Pieninský národný park a Národný park Poloniny. V juhozápadnom cípe zasahuje do územia kraja časť Národného parku Nízke Tatry.

Vo vekovej štruktúre je pre viaceré okresy Prešovského kraja, v porovnaní s ostatnými kraji a okresmi SR typický nadpriemerný podiel obyvateľstva v predproduktívnom a v produktívnom veku. Tento jav je charakteristický najmä v okresoch s vysokým podielom rómskeho obyvateľstva. V pohlavnej štruktúre obyvateľstva Prešovského kraja mierne prevládajú ženy (51 %).

Územie Prešovského kraja je národnostne nehomogénne. Viac ako 9/10 predstavuje obyvateľstvo slovenskej národnosti. Najpočetnejšími menšinami sú rusínska a ukrajinská.

Z hľadiska medzinárodnej dopravy má Prešovský kraj významnú polohu na sever – juh, ale aj východ – západ. Prechádza ním dôležitý hlavný severný cestný koridor Bratislava – Žilina – Poprad – Prešov – Košice, v smere sever – juh východný medzinárodný koridor Poľsko – Stará Ľubovňa- Prešov a Poľsko – Svidník- Prešov, ktorý pokračuje po spoločnej trase do Košíc a Maďarska.

Čo sa týka leteckej dopravy, na území regiónu je medzinárodné letisko Poprad, ktoré slúži hlavne pre región Tatier. Ďalšie časti kraja majú letecké spojenie z medzinárodného letiska Košice.

Železničné trate medzinárodného, resp. celoštátneho významu sú Žilina – Košice – Medzilaborce a Plaveč – Prešov – Košice.

Verejnú autobusovú dopravu zabezpečujú linky Slovenskej autobusovej dopravy a linky súkromných prepravcov.

Kľúčové charakteristiky pre ďalší ekonomický rozvoj regiónu:

a) zaostávajúce miestne hospodárstvo

Príčiny zaostávania je možné rozdeliť do niekoľkých skupín:

- nízka produktivita práce v sektoroch priemyslu a služieb
- nízka miera využitia pracovných síl vzhľadom na vysokú nezamestnanosť
- efektívnejšiemu rozvoju hospodárstva regiónu bráni aj nedostatočne vybudovaná infraštruktúra dopravných rýchlostných komunikácií

b) nevyužitý rozvojový potenciál

Územie Prešovského samosprávneho kraja poskytuje veľký potenciál rozvoja a je schopný zvyšovať konkurencieschopnosť jeho hospodárstva. Medzi najsilnejšie stránky regiónu patria:

- bohaté prírodné a kultúrno-historické danosti krajiny
- strategická poloha na hranici troch krajín a v hraničnom pásme EÚ
- mladá pracovná sila
- priaznivé klimatické prostredie a pôdne pomery
- výdatné zásoby minerálnych a liečivých prameňov a geotermálnych prameňov

c) únik mozgov

Stálym a pretrvávajúcim javom v regióne je dlhodobé vystaňovanie sa miestnych obyvateľov, ktoré súvisí s nízkou atraktivitou existujúcich pracovných miest a nízkou priemernou mzdou. Preto dochádza k problémom s udrжанím kvalifikovanej pracovnej sily.

d) sociálne napätie

Sociálne napätie v marginalizovaných skupinách obyvateľstva ide ruka v ruku so zaostávajúcim hospodárstvom. Problémom je aj regionálne rozmiestnenie a dostupnosť zariadení sociálnych služieb najmä ide o penzióny a domovy dôchodcov.

e) znečistenie životného prostredia

Životné prostredie Prešovského kraja, predovšetkým jeho juhovýchodná časť, patrí k najviac znečisteným oblastiam na Slovensku. Oveľa dôležitejšie je, že toto znečistenie rastie a môže ohroziť ekologickú stabilitu. Aktuálnym problémom Prešovského kraja je aj neustále ohrozenie ničivými záplavami.

1.2.2 IDENTIFIKÁCIA HLAVNÝCH VONKAJŠÍCH FAKTOROV ROZVOJA ÚZEMIA A ANALÝZA VPLYVU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V ÚZEMÍ

Sociálne faktory

Prešovský kraj patrí v rámci EÚ medzi najmenej rozvinuté regióny, ktorého HDP je menšie ako 75% priemeru EÚ a výrazne zaostáva za ostatnými krajinami. Región je charakteristický vysokou nezamestnanosťou a nízkym podielom kvalifikovanej pracovnej sily. Štruktúra ekonomicky aktívneho obyvateľstva je oproti ostatným krajinám Slovenska charakteristická vyšším podielom osôb s ukončeným a neukončeným základným vzdelaním. Miera evidovanej nezamestnanosti v Prešovskom kraji dosahovala ku koncu roka 2021 hodnotu 10,75 %, čo je o 3,99 percentuálneho bodu viac ako miera evidovanej nezamestnanosti za Slovensko ako celok. Spomedzi evidovaných UoZ je v kraji vysoký podiel uchádzačov s ukončeným stredným odborným vzdelaním a úplným stredným odborným vzdelaním. Významnú časť evidovaných UoZ tvoria osoby s ukončeným základným vzdelaním a bez ukončeného základného vzdelania.

Demografické starnutie populácie v regióne vytvára tlak na zvyšovanie kvality a kapacity sociálnych služieb, najmä pre obyvateľov v poproduktívnom veku.

Technické a ekonomické faktory

Priemysel v kraji je rôznorodý, nie je výrazne zameraný na niektoré konkrétne výrobné odvetvia. Dôležitými priemyselnými odvetviami sú kovospracujúci, drevospracujúci, potravinársky, elektrotechnický, strojársky, chemický, textilný a odevný priemysel. Priemysel je koncentrovaný predovšetkým v okresných mestách. Významnými podnikmi pôsobiacimi v okolí obce sú Tatragónka a Whirlpool Slovakia v Poprade. V rámci regiónu sa rozvíja aj oblasť stavebníctva.

V Prešovskom kraji bolo v roku 2020 evidovaných 28 802 právnických osôb, z toho približne 23 tis. podnikov, z ktorých bolo približne 21 tis. obchodných spoločností. Takmer 54 tisíc predstavovalo fyzické osoby, ktoré boli evidované ako podnikatelia (z toho približne 50 tis. tvorili živnostníci). Od roku 2015 do roku 2020 došlo k nárastu vo všetkých kategóriách a najviac vzrástol počet právnických osôb, takmer o 31%. Svoju činnosť orientujú hlavne do odvetví stavebníctva, obchodu a priemyselnej výroby. Podľa počtu zamestnancov je 13 076 podnikov zaradených medzi malé podniky (do 49 zamestnancov), 258 medzi stredné (od 50 - 249 zamestnancov) a 49 medzi veľké podniky (nad 250 zamestnancov). Napriek tomu, že v kraji prevažujú malé a stredné podniky, ich počet je približne na rovnakej úrovni v porovnaní s ostatnými krajinami v rámci SR.

Z hľadiska odvetvovej štruktúry výroby má poľnohospodárstvo v Prešovskom kraji menej významné postavenie. Význam poľnohospodárstva spočíva predovšetkým v iných efektoch jeho pôsobenia na regionálny rozvoj. V rámci nich dôležitú úlohu má najmä krajinotvorný a ekologický efekt a rozvoj vidieka.

Environmentálne faktory

Medzi hlavné globálne ekologické problémy patria: znečisťovanie životného prostredia (ovzdušia, vôd a pôdy).

Ovzdušie

V Prešovskom kraji bolo v roku 2021 evidovaných 63 veľkých ZZO, z toho v prevádzke je 54. Stredných ZZO sa v Prešovskom kraji nachádza 1 542, z toho v prevádzke je 1 356. Investície z Plánu obnovy by mali v nasledujúcom období výrazne znížiť spotrebu energie v budovách do roku 2050 o 40%, a súčasne znížiť emisie z budov o 79% v porovnaní s rokom 2020.

Voda

Územie Prešovského kraja prináleží k horným častiam povodia riek Laborca, Ondavy s Topľou, Torysy, Hornádu a k povodiu Popradu a Dunajca. Z celkového počtu obyvateľov Prešovského kraja je na verejne vodovody napojených 81,5 % obyvateľov kraja, čo je najnižšia hodnota spomedzi všetkých krajov v rámci SR.

Pôda

Prevažná časť územia disponuje stredne kvalitným pôdnym fondom. V Prešovskom kraji prevládajú pôdy stredne ťažké až ťažké s vyšším obsahom ílovej frakcie. Tieto pôdy majú najvyššiu tendenciu k zhutňovaniu. Zhutnenie sa zaraďuje k vážnym degradačným procesom, preto je dôležité venovať zvýšenú pozornosť preventívnym a ochranným opatreniam. Podľa zákona č. 220/2004 Z. z. sú všetky poľnohospodárske pôdy podľa príslušnosti do BPEJ zaradené do 9 skupín kvality pôdy (najkvalitnejšie pôdy – 1. skupina, najmenej kvalitné – 9. skupina, prvé štyri skupiny sú zákonom chránené). V rámci okresu Poprad podľa posledných údajov Pôdneho portálu z roku 2019 najviac prevládajú pôdy zaradené do 7. skupiny (35,88 %), druhá najrozšírenejšia je 9. skupina (30,01 %), tretia v poradí je 8. skupina (26,02 %). Významná časť poľnohospodárskej pôdy je ohrozená alebo potenciálne ohrozená vodnou eróziou. V okrese Poprad v rámci kategórie eróznej ohrozenosti prevláda ohrozenie strednej erózie (52,66 %). Ohrozenejšie sú pôdy nachádzajúce sa na výraznejších svahoch geomorfologických celkov Prešovského kraja. Z tohto dôvodu je potrebná realizácia vhodných pôdoochranných opatrení.

Medzi ďalšie ekologické problémy v európskom a celosvetovom meradle patrí poškodzovanie zdravia ľudí, populačná explózia, kyslé dažde, skleníkový efekt, zväčšovanie ozónovej diery, znižovanie tvorby kyslíka, ohrozenie biodiverzity, úbytok a znehodnocovanie pôdy, úbytok lesov, nadmerné čerpanie nerastných zdrojov, nárast objemu odpadov a problémy s ich odstraňovaním. Najnápadnejším prejavom klimatickej zmeny je globálne otepľovanie. Popri čoraz častejších extrémnych prejavoch počasia (vlny horúčav, dlhšie trvajúce intenzívnejšie sucha, silnejšie a prudšie búrky, povodne a pod). Významným dôsledkom klimatickej zmeny bude ústup horských ľadovcov, častejší výskyt nebezpečných poveternostných javov. Súčasná klimatická a energetická

politika EÚ sa zameriava na 3 ciele: zníženie emisií skleníkových plynov, zvýšenie podielu obnoviteľných zdrojov a úsporu primárnej energetickej spotreby.

STEEP faktory

V analýze vonkajšieho prostredia bola použitá STEEP analýza, ktorá posudzuje vonkajšie faktory v jednotlivých oblastiach. Ide o problémy na krajskej a celoštátnej úrovni, ktoré majú vplyv na miestny rozvoj. Zmeny, ktoré v spoločnosti neustále prebiehajú tieto faktory neustále ovplyvňujú, a preto ich nemožno posudzovať oddelene.

Tabuľka 37 STEEP analýza

STEEP faktory				
Sociálne faktory	Technické faktory	Ekonomické faktory	Ekologické faktory	Politické faktory
- demografické zmeny - zmeny v životnom štýle obyvateľov - oslabovanie tradičných hodnôt v rodine - vplyv médií na postoje a hodnoty obyvateľov - migračné vplyvy - hrozba pandémie	- vysoké tempo inovácií týkajúcich sa technológií - vysoké tempo informatizácie spoločnosti - technológie využívané na komunikáciu - novinky v oblasti technológií ovplyvňujúce život v obci	- ekonomická kríza - nízka kvalita podnikateľského prostredia SR - obmedzené výdavky na základné potreby v domácnosti - zvýšené výdavky na energie a iné - slabá ekonomická výkonnosť PSK - znížené príjmy do rozpočtu PSK, obce - vývoj úrokových sadzieb - hospodárska situácia najväčších zamestnávateľov v regióne	- globálne ekonomické problémy - hrozba zmeny klímy a jej dôsledkov - energetická kríza - nepredvídateľné ekologické katastrofy a ohrozenia - vplyv obyvateľov obce na kvalitu životného prostredia - povedomie obyvateľov obce o potrebe ochrany životného prostredia	- politické rozhodnutia na národnej a medzinárodnej úrovni - globalizácia ekonomického priestoru - znížovanie verejných výdavkov SR - nízka miera dôvery obyvateľstva voči štátu - prenos kompetencií štátu na samosprávu - miera participácie obyvateľov na tvorbe politiky a politických rozhodnutí - politická a vojnová situácia vo svete

Zdroj: Obec Ždiar

STEEP analýza sa zameriava na súbor sociálnych, technických, ekonomických, ekologických a politických faktorov. **Spoločenské** faktory zahŕňajú hlavne faktory, ktoré súvisia predovšetkým so spôsobom života obyvateľov obce, a sú to napríklad demografia, vzdelanie, školstvo, sociálne nažívanie a s tým súvisiace faktory. **Technické** faktory zahŕňajú predovšetkým faktory, ktoré súvisia hlavne s výrobnou činnosťou a ovplyvňuje život v regióne. **Ekonomické** faktory odzrkadľujú hospodársky a ekonomický vývoj, ktorý súvisí s financovaním, s tokom informácií, problematikou nezamestnanosti a energií, úrovňou konkurencieschopnosti, ktoré majú dopad na rozvoj územia a kvalitu života v regióne. **Ekologické** faktory zahŕňajú predovšetkým trvalo udržateľný rozvoj nielen

regiónu, ale aj krajiny a s podporu využívania obnoviteľných zdrojov energie vo všetkých oblastiach života. **Politické** faktory sú faktory politickej moci na národnej a medzinárodnej úrovni, ktoré sú dôležitým predpokladom pre budúci rozvoj obce.

1.3 ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA

Na základe analytickej časti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce boli spracované SWOT analýzy a to pre:

- oblasť sociálnu,
- oblasť hospodársku,
- oblasť environmentálnu.

Ich spracovaním sme získali nástroje potrebné na vypracovanie strategickej časti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce. Vyhodnotili sme silné a slabé stránky, ako aj príležitosti a ohrozenia, ktoré sa týkajú konkrétnej oblasti. Silné a slabé stránky pomenúvajú súčasný stav riešenej problematiky v samospráve z hľadiska vnútorných faktorov. Príležitosti a ohrozenia vyjadrujú predpoklad vplyvu vonkajších faktorov na formovanie územia.

Tabuľka 38 SWOT analýza pre Sociálnu oblasť

Silné stránky	Slabé stránky
✓ Fungujúce zdravotné stredisko v obci s ambulanciami pediatra a stomatológa a všeobecného lekára ✓ Zriadená lekáreň a výdajňa liekov ✓ Blízkosť okresných miest a krajského mesta s množstvom odborných lekárskeho zariadení ✓ Zabezpečená opatrovateľská služba pre občanov ✓ Existujúca sieť sociálnych služieb ✓ Decentralizácia služieb zo štátu na obec ✓ Existujúce zariadenie pre seniorov v obci ✓ Spádová obec ✓ Existencia predškolského zariadenia (materská škôlka) ✓ Existencia plneorganizovanej základnej školy ✓ Zriadené odborné učebne ✓ Materiálno-technické vybavenie školy ✓ Dobre fungujúca mimoškolská činnosť ✓ Existencia spoločnej školskej jedálne s kuchyňou ✓ Existujúce športové plochy a areály školy ✓ Blízka dostupnosť stredných odborných	✓ Nízka miera plánovania služieb ✓ Nedostatočná spolupráca medzi poskytovateľom služieb a rodinnými príslušníkmi ✓ Dlhodobu neriešené stavy údržby budov a zariadení ✓ Dlhodobu neriešený stav materiálno technického zabezpečenia obecných budov ✓ Nedostatočné materiálno technické vybavenie predškolského zariadenia (materská škôlka) ✓ Nedostatočné materiálno technické vybavenie školskej jedálne a kuchyne ✓ Zlý technický stav športovísk v areáli školy ✓ Zlé materiálno technické zabezpečenie športovísk v areáli školy ✓ Absencia kultúrneho domu v obci ✓ Nedostatočná modernizácia služieb obecnej knižnice s absenciou verejného internetu ✓ Absencia spolkov a záujmových združení v obci

škôl ✓ Blízka dostupnosť vysokých škôl a univerzít ✓ Existencia obecnej knižnice ✓ Pravidelné organizovanie kultúrno-spoločenských akcií v obci ✓ Existencia spolkov a záujmových združení ✓ Existencia športovísk v obci ✓ Existencia kultúrnych pamiatok v obci	✓ Absencia priestorov pre voľnočasové aktivity občanov obce ✓ Absencia prírodného amfiteátra v obci ✓ Absencia športovísk v obci ✓ Zlé materiálne technické zabezpečenie športovísk v obci ✓ Absencia športových klubov v obci
Príležitosti	Ohrozenia
✓ Zlepšenie zdravotnej infraštruktúry v obci ✓ Vytváranie nových pracovných príležitostí ✓ Možnosť použitia 2% daní daňových subjektov na prioritné potreby zdravotníctva ✓ Rozšírenie služieb v oblasti zdravotníctva ✓ Rozvoj nových druhov sociálnych služieb ✓ Zakladanie mimovládnych neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby ✓ Možnosť výstavby a rekonštrukcie vhodných priestorov pre poskytovanie sociálnych služieb ✓ Dosiahnutie vyššieho stupňa individuálneho rozvoja a samostatnosti klientov v súlade s ich potrebami a záujmami ✓ Zmeny v legislatívnej oblasti ✓ Rekonštrukcia školskej infraštruktúry v obci / regióne ✓ Zvyšovanie kompetencií zamestnancov v školstve ✓ Zefektívnenie spolupráce s krajským mestom na regionálnej úrovni ✓ Rozšírenie ponuky mimoškolských aktivít pre žiakov základných škôl ✓ Dobudovanie a vybavenie športových, športovo-rekreačných a oddychových	✓ Nedostatok finančných prostriedkov ✓ Absencia vhodných výziev v oblasti čerpania fondov EÚ ✓ Nedostatočný záujem kvalifikovaného personálu poskytovať zdravotnú starostlivosť a služby s tým spojené ✓ Rast počtu obyvateľov v poproduktívnom veku ✓ Zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva ✓ Nedostatočná legislatívna úprava ✓ Nedostatočne vybudovaná sieť poskytovania komplexných sociálnych služieb ✓ Nedostatočné využívanie finančných prostriedkov z rôznych zdrojov financovania ✓ Nedostatok finančných prostriedkov na údržbu kultúrnych zariadení ✓ Pokles výdavkov na preventívnu zdravotnú starostlivosť ✓ Nízka úroveň zdravia u niektorých skupín obyvateľstva ✓ Nízke povedomie obyvateľstva v oblasti zdravotnej prevencie ✓ Úbytok obyvateľstva v kategóriách predškolského a školského veku ✓ Znižujúci sa počet záujemcov o mimoškolské aktivity

plôch v obci ✓ Skvalitnenie existujúcich areálov a doplnenie nových areálov pre potreby obyvateľov obce ✓ Možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ ✓ Podpora talentov v oblasti športu ✓ Lepšia koordinovanosť a propagácia kultúrnych aktivít v obci ✓ Obnova a doplnenie knižničného fondu ✓ Zlepšenie služieb v oblasti kultúrnych zariadení ✓ Rekonštrukcia a ochrana pamiatok ✓ Skvalitnenie obecných služieb rekonštrukciou a rozširovaním obecných stavebných objektov (Požiarna zbrojnica, Policajná budova) ✓ Skvalitnenie ubytovacích kapacít v obci ✓ Lepšia elektronizácia samosprávy	✓ Nezáujem obyvateľstva a voľnočasové aktivity ✓ Vplyv nežiaducich javov na deti a mládež ✓ Nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcich športových objektov ✓ Nedostatočne materiálne zabezpečenie a podpora talentovanej mládeže v jednotlivých druhov športov ✓ Nezáujem o organizovanie kultúrnych a spoločenských podujatí v obci ✓ Nezáujem obyvateľov o prácu v spolkoch ✓ Slabá podpora kultúry zo stany štátu a VÚC ✓ Pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície ✓ Posun priorít mládeže ku konzumnej kultúre
---	--

Zdroj: Obec Ždiar

Tabuľka 39 SWOT analýza pre Hospodársku oblasť

Silné stránky	Slabé stránky
✓ Existencia ubytovacích zariadení s ponukou tradičných jedál ✓ Ponuka zaujímavých turistických atrakcií ✓ Vhodné prírodné podmienky na rozvoj turistiky a cykloturistiky ✓ Predpoklady rozvoja pešej turistiky ✓ Predpoklady rozvoja cykloturistiky ✓ Predpoklady rozvoja agroturistiky ✓ Blízkosť turistických atrakcií, historických pamiatok a rekreačných oblastí ✓ Záujem o zvyšovanie vzdelania a rekvalifikáciu ✓ Dostatok vzdelávacích inštitúcií v regióne ✓ Záujem o podnikanie obyvateľov obce ✓ Záujem o podnikanie v agrosektore ✓ Záujem kvalifikovanej pracovnej sily o prácu v regiónu ✓ Dobré pokrytie signálom všetkých mobilných operátorov ✓ Prevádzka Slovenskej pošty a. s. ✓ Dobré napojenie na cesty I. triedy ✓ Dobré napojenie na medzinárodnú cestnú sieť ✓ Vybudované rozvody zemného plynu ✓ Dostatočná kapacita trafostaníc ✓ Rozvody elektrickej rozvodnej siete ✓ Spracovaná projektová dokumentácia k vybudovaniu technickej infraštruktúry v obci ✓ Obnovené verejné osvetlenie v obci	✓ Slabá ponuka reštauračných služieb ✓ Neexistujúce služby cestovného ruchu ✓ Absencia informačných služieb a propagačného materiálu ✓ Absencia turistických informačných tabúl ✓ Nevybudovaný jednotný informačný systém ✓ Nevyužívanie prírodného potenciálu pre cestovný ruch ✓ Nedobudované a neoznačené turistické chodníky, cykloturistické a bežecké trasy ✓ Nezáujem o zvyšovanie vzdelania a rekvalifikáciu ✓ Slabá tradícia tradičnej remeselníckej výroby ✓ Malý záujem o podnikanie ✓ Nedostatok lacnejšej pracovnej sily ✓ Nedostatok kvalifikovanej vzdelanej pracovnej sily ✓ Nedostatok podnikateľských subjektov v sektore malého a stredného podnikania ✓ Nezáujem o podnikanie v agrosektore ✓ Odchod kvalifikovanej pracovnej sily z regiónu ✓ Nedostatok pracovných príležitostí v obci a regióne ✓ Nedostatočne rozvinutá sieť základných a doplnkových služieb ✓ Nutnosť dochádzania za službami ✓ Nedostatočná kvalita miestnych komunikácií ✓ Absencia chodníkov pre peších ✓ Nízka kapacita cintorína ✓ Zastaralé vybavenie Domu smútku ✓ Nedostatočné pokrytie a kvalita internetových služieb
Príležitosti	Ohrozenia
✓ Vytvorenie nových pracovných príležitostí ✓ Rozvoj spolupráce s regionálnymi informačnými centrami ✓ Možnosť získania finančných	✓ Nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj CR v obci a regióne ✓ Absencia vhodných výziev v oblasti čerpania fondov EÚ ✓ Malá miera podpory miest a obcí zo

prostriedkov z fondov EÚ ✓ Podpora malých a stredných podnikateľov oblasti CR zo strany štátu ✓ Výstavba turistických chodníkov ✓ Výstavba náučných turistických chodníkov ✓ Výstavba cyklotrás ✓ Zakladanie partnerstiev v oblasti cezhraničnej spolupráce v oblasti CR ✓ Vytvorenie vhodných ubytovacích kapacít ✓ Rozvoj nových netradičných foriem podnikania ✓ Podpora organizovania kurzov celoživotného vzdelávania obyvateľstva ✓ Spolupráca so vzdelávacími inštitúciami v regióne ✓ Záujem obyvateľov o tradičné remesla a ich obnova ✓ Propagácia podnikania ✓ Poskytovanie stimulov pre začiatok podnikania ✓ Zakladanie obecných podnikov ✓ Lacná pracovná sila v regióne ✓ Vytváranie nových pracovných miest ✓ Podpora vytvárania vhodných podmienok pre rozvoj služieb ✓ Zvýšenie pokrytia signálom mobilných operátorov ✓ Posilnenie a rozvoj ďalších dátových služieb ✓ Zvyšovanie bezpečnosti cestnej dopravy ✓ Podpora mladých rodín výstavbou nájomných bytov ✓ Výstavba nových vodovodných rozvodov v obci ✓ Zvýšenie počtu vodovodných prípojok ✓ Výstavba nových kanalizačných rozvodov ✓ Zvýšenie počtu kanalizačných prípojok	strany štátu ✓ Nevýhodné podmienky čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ ✓ Zlé postavenie Slovenska a regiónov na trhu CR ✓ Vysporiadanie pozemkov pod cyklistickými chodníkmi, náučnými chodníkmi a turistickými chodníkmi ✓ Stavebné a legislatívne prekážky ✓ Nezáujem občanov o výstavbu cyklistických chodníkov, náučných chodníkov a turistických chodníkov ✓ Nevyhovujúce podmienky pre organizovanie kurzov celoživotného vzdelávania ✓ Nedostatok kvalifikovaného školiaceho personálu pri organizovaní vzdelávania obyvateľov ✓ Pokles záujmu o tradičné remesla ✓ Nedostatok remeselníkov venujúcich sa tradičným remeslám ✓ Vysoká konkurencia v podnikateľskom sektore ✓ Neochota investorov o podnikateľské aktivity v regióne ✓ Vysoké počiatkové vstupné náklady pri podnikaní ✓ Neprispôsobenie sa časti pracovnej sily požiadavkám na trhu práce ✓ Nezáujem obyvateľstva o poskytované služby ✓ Členitosť terénu a zlá geografická poloha ✓ Zhoršujúci sa stav miestnych komunikácií ✓ Zvýšenie hlučnosti a prašnosti na cestách ✓ Nezáujem o pripojenie sa na existujúce rozvody (kanalizácia, voda plyn)
---	---

Zdroj: Obec Ždiar

Tabuľka 40 SWOT analýza pre Environmentálnu oblasť

Silné stránky	Slabé stránky
✓ Kvalitné životné prostredie ✓ Vybudovaná ČOV ✓ Vybudovaná sieť rozvodov pitnej vody ✓ Dostatočná kapacita rozvodov pitnej vody pre domácnosti ✓ Vypracovaný program odpadového hospodárstva ✓ Zavedený separovaný zber komunálneho odpadu ✓ Zrealizované protierózne opatrenia ✓ Realizované vegetačné prvky (výsadba drevín, zelených zón)	✓ Výskyt veľkých znečisťovateľov ŽP ✓ Absencia ďalších ČOV ✓ Nedostatočná kapacita ČOV ✓ Nedostatočná kapacita kanalizačnej siete ✓ Nedostatočné pripojenie na existujúcu kanalizačnú sieť ✓ Nedobudovaná kanalizačná sieť na splaškovú vodu ✓ Nedobudovaná sieť na rozvod pitnej vody ✓ Nedostatočná kapacita rozvodov pitnej vody ✓ Nevybudovaná kanalizácia na odvod dažďovej vody ✓ Nedostatočná kapacity kanalizačnej siete na odvod dažďovej vody ✓ Nevybudovaný zberný dvor na TKO ✓ Absencia obecného kompostoviska ✓ Chýbajúca regulácia vodných tokov ✓ Absencia zelene spevňujúcej brehy vodného toku ✓ Absencia protieróznych opatrení ✓ Zvýšenie množstva produkovaného odpadu ✓ Zvýšený počet vývozu odpadu ročne
Príležitosti	Ohrozenia
✓ Zvyšovanie povedomia obyvateľstva o ochrane životného prostredia ✓ Regulácia korýt vodných tokov a revitalizácia ich okolia ✓ Možnosti čerpania finančných prostriedkov z EÚ ✓ Odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd ohrozujúcich zdroje vody ✓ Výsadba ďalších zelených zón, vegetačných prvkov v obci ✓ Výstavba obecného kompostoviska ✓ Výstavba zberného dvora pre separovaný zber ✓ Zabezpečiť efektívny separovaný zber v obci	✓ Nedostatok finančných prostriedkov ✓ Absencia vhodných výziev v oblasti čerpania fondov EÚ ✓ Zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva ✓ Tlak na ŽP a pôvodnú krajinu, urbanizácia krajiny ✓ Radikalizácia zmien v ŽP na miestnej a globálnej úrovni ✓ Rozvoj priemyselných odvetví v blízkom okolí s negatívnym dopadom na kvalitu ŽP ✓ Nárast množstva vyvázaných odpadov ✓ Nízka disciplína obyvateľstva a podnikateľov narábajúcimi

✓ Rozšírenie environmentálnej výchovy u detí predškolského a školského veku ✓ Prechod na alternatívne zdroje vykurovania domácností ✓ Podpora zníženia produkovaného odpadu, zvýšenia množstva separovaného odpadu	- s odpadmi ✓ Nízke množstvo separovaného odpadu ✓ Nízke povedomie obyvateľov o potrebe ochrany ŽP, separácie
--	---

Zdroj: Obec Ždiar

2. STRATEGICKÁ A PROGRAMOVÁ ČASŤ

Základom pre spracovanie nového strategického dokumentu obce je nové programové obdobie, v rámci ktorého sa bude môcť obec zapojiť do čerpania finančných prostriedkov EÚ na roky 2022 – 2030. Tieto finančné zdroje budú zamerané na jednotlivé rozvojové aktivity obce.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strategický dokument, ktorý obsahuje analýzu hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho rozvoja, hlavné smery jej vývoja, stanovenie cieľov a prioritných potrieb.

Dokument nadväzuje na viaceré regionálne a národné strategické dokumenty a je vyústením úzkej spolupráce vedenia obce, miestnych obyvateľov a inštitúcií pôsobiach v obci. Prvotná fáza spracovania dokumentu pozostáva v definovaní jednotlivých cieľov, harmonogramu a rozdelenia úloh medzi členov pracovnej skupiny, ktorí sa podieľali na príprave dokumentu.

V druhej fáze prípravy bol uskutočnený zber údajov od zamestnancov a obyvateľov obce a inštitúcií pôsobiach na jej území. Ďalšie podklady pri tvorbe a príprave boli koncepčné materiály na miestnej úrovni (PHRSR obce Ždiar 2015-2022 a jeho ex-post hodnotenie, PHRSR PSK na roky 2022-2027, Program odpadového hospodárstva obce, Územný plán obce, rozpočet obce) ale aj štatistické údaje z verejne dostupných zdrojov resp. databáz (Štatistický úrad SR).

Počas prípravnej fázy bola verejnosť informovaná o postupe prípravy dokumentu prostredníctvom informácií uvedených na úradnej tabuli, prostredníctvom obecného rozhlasu a web stránky obce. Vedenie obce iniciovalo niekoľko rozhovorov za účelom získania podnetov a námetov, ktoré boli použité a zapracované do dokumentu ako vstupné údaje pre prípravu a koncipovanie globálnych a strategických cieľov, prípadne aktivít a opatrení na realizáciu stanovených cieľov.

Hlavným cieľom podpory regionálneho rozvoja je podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja: odstraňovať alebo zmierňovať nežiadúce rozdiely v úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj regiónov, zvyšovať ekonomickú výkonnosť, konkurencieschopnosť regiónov a rozvoj inovácií v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja, zvyšovať zamestnanosť a životnú úroveň obyvateľov v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja. Strategickým cieľom PHRSR je

trvalo udržateľný rozvoj obce s využitím miestneho potenciálu – ekonomického, ľudského a environmentálneho.

2.1 VÍZIA OBCE

„Chceme, aby obec Ždiar do roku 2030 bola obcou:

- modernou s vysokou konkurencieschopnosťou
- s moderným základným školstvom,
- s rozvinutým cestovným ruchom
- s dokončenou modernou infraštruktúrou
- s rozvinutými základnými službami pre občanov
- ktorá podporuje kultúru a šport , pripravuje kultúrne a športové podujatia pre obyvateľov a návštevníkov obce
- ktorá podporuje trvalo udržateľný rozvoj a ochranu životného prostredia.“

V **sociálnej oblasti** sa obec zameriava na zvýšenie kvality života obyvateľov prostredníctvom podpory služieb pre obyvateľov. Obec chce vytvárať optimálne podmienky pre rozvoj kultúry, všestranne podporovať všetky oblasti kultúrneho života a poskytovať platformu pre vzájomnú komunikáciu a koordináciu významných podujatí. Cieľom je aj podpora športových podujatí – podpora rozvoja telesnej kultúry, podporovať útvary talentovanej mládeže, a športové kluby v obci. Zlepšenie možností voľno-časových športových aktivít detí, mládeže a dospelých podporujúcich zdravý životný štýl. V oblasti vzdelávania je snahou dosiahnuť kompatibilitu vzdelávania a kvalifikácie s požadovanou úrovňou EÚ a vytvorenie systému riadenia výchovy a vzdelávania v nových podmienkach.

V **ekonomickej oblasti** je snahou obce zvýšenie ekonomickej výkonnosti obce, zvýšenie konkurencieschopnosti obce, rozvoj malého a stredného podnikania a zníženie nezamestnanosti v obci.

Víziou obce v **environmentálnej oblasti** je vybudovanie vysokej kvality ŽP, ktorá je prirodzenou a neoddeliteľnou súčasťou rastu kultúry života a ekonomických aktivít obyvateľov. Ochrana a skvalitňovanie životného prostredia, využívanie vodných zdrojov, ochrana ovzdušia a nakladanie s odpadmi a celková ochrana a revitalizácia krajiny. Zlepšenie starostlivosti o životné prostredie, znižovanie zaťaženia životného prostredia, dobudovanie environmentálnej infraštruktúry.

1. Globálny cieľ – sociálna oblasť

Kvalitné sociálne a zdravotnícke služby, príležitosti pre kvalitné vzdelávanie, dostatok možností pre oddych a regeneráciu obyvateľov, podpora kultúrneho dedičstva a propagácia kultúrnych pamiatok v obci

2. Globálny cieľ – hospodárska oblasť

Podpora cestovného ruchu v obci, propagácia obce, vytvorenie zázemia pre cestovný ruch, zároveň vytváranie podmienok pre podnikanie, zvyšovanie zamestnanosti a zamestnatelnosti obyvateľov a výstavba a rekonštrukcia komunikácií, infraštruktúry, tvorba bytového fondu.

3. Globálny cieľ – environmentálna oblasť

Vytvorenie kvalitného prostredia v obci a jej okolí.

Programová časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce obsahuje zoznam opatrení a aktivít, realizácia ktorých je potrebná na zabezpečenie realizácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce. Obsahuje konkrétne zámery vedenia obce a občanov obce v oblasti sociálnej, oblasti hospodárskej a oblasti environmentálnej až po úroveň opatrení a jednotlivých aktivít potrebných k naplneniu cieľov v daných oblastiach.

Tabuľka 41 Plánované ciele, opatrenia a aktivity v Sociálnej oblasti

Sociálna oblasť			
Cieľ	Opatrenie	Aktivita	Suma
1.1 Doplnenie a zlepšenie infraštruktúry soc. zariadení	1.1.1. Príprava priestorov pre stretávanie sa občanov v dôchodkovom veku	Vytvorenie denného centra sociálnych služieb vrátane materiálno-technického vybavenia	15 000,00
		Personálne zabezpečenie činnosti zariadenia	10 000,00
	1.1.2. Zabezpečenie stravovania pre dôchodcov a sociálne odkázaných	Materiálno - technické vybavenie priestorov stacionára	15 000,00
		Personálne zabezpečenie činnosti zariadenia	10 000,00
1.2. Doplnenie a zlepšenie infraštruktúry zdravotníckych zariadení a služieb	1.2.1. Zabezpečiť komplexnú lekársku starostlivosť pre obyvateľov obce	Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	3 000,00
		Rekonštrukcia zdravotného strediska	150 000,00
		Riešenie nadstavby, vykurovania bytu na pošte	50 000,00
		Personálne zabezpečenie činnosti zariadenia	15 000,00
1.3. Doplnenie a zlepšenie infraštruktúry predškolských a školských zariadení	1.3.1. Obnova a rozšírenie predškolských a školských zariadení	Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	2 000,00
		Modernizácia materiálno-technického vybavenia	6 000,00
		Rekonštrukcia, modernizácia priestorov – vykurovanie,	50 000,00

Sociálna oblasť			
		elektrické rozvody	
		Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácií stavby	2 500,00
		Vzdelávanie pedagogických pracovníkov	2 000,00
		Rekonštrukcia a materiálno-technické vybavenie ZŠ	30 000,00
	1.3.2. Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení v MŠ a ZŠ	Vypracovanie projektovej dokumentácie	2 000,00
		Rekonštrukcia a materiálno-technické vybavenie stravovacích zariadení	40 000,00
	1.3.3. Rekonštrukcia a modernizácia školskej športovej infraštruktúry	Vypracovanie projektovej dokumentácie	2 000,00
		Materiálno - technické vybavenie telocvične	8 000,00
		Revitalizácia športového areálu ZŠ a MŠ výstavba ihriska na volejbal a tenis	100 000,00
		Výstavba detského dopravného ihriska	50 000,00
1.4. Doplnenie a zlepšenie infraštruktúry ponuky pre rekreačný šport	1.4.1. Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry	Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácií stavby	3 000,00
		Výstavba športovísk pre letné, zimné a netradičné športy	100 000,00
		Úprava a oprava ihrísk	50 000,00
	1.4.2. Podpora organizácie športových podujatí	Zabezpečenie personálnych kapacít	20 000,00
		Materiálno - technické a finančné zabezpečenie	40 000,00
1.5. Zachovanie a podpora kultúrno - historického dedičstva	1.5.1. Obnova / rekonštrukcia historických budov/pamiatok	Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácií stavby	2 200,00
		Rekonštrukcia / vonkajších a vnútorných / priestorov Ždiarskeho domu – podkrovné priestory, pódium	90 000,00
		Zabezpečenie expozície múzea	14 000,00
		Výstavba výstavných plôch múzea	20 000,00
	1.5.2. Výstavba / rekonštrukcia kultúrneho zariadenia	Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácií stavby	3 000,00
		Rekonštrukcia / výstavba nových / modernizácia priestorov	100 000,00

Sociálna oblasť			
		kultúrneho zariadenia	
		Materiálno - technické vybavenie	20 000,00
	1.5.3. Rozšírenie a vybavenie obecnej knižnice	Rozšírenie a modernizácia priestorov pre potreby knižnice	8 000,00
		Obstaranie materiálno-technického vybavenia knižnice a rozšírenie knižného fondu	10 000,00
	1.5.4. Organizácia pravidelných a nových kultúrnych podujatí	Podpora pravidelných a nových kultúrnych podujatí	15 000,00
	1.5.5 Výstavba/ rekonštrukcia prírodného amfiteátra	Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	10 000,00
		Výstavba prírodného amfiteátra	150 000,00
		Materiálno-technické vybavenie amfiteátra	19 000,00
1.6 Ostatná infraštruktúra v meste/obci	1.6.1 Zlepšenie technického stavu obecných budov	Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	2 000,00
		Rekonštrukcia a rozširovanie vhodných stavebných objektov na sociálne účely	40 000,00
		Zvýšenie energetickej hospodárnosti vhodných stavebných objektov na sociálne účely	30 000,00
1.7 Propagácia a organizačné zabezpečenie v oblasti kultúry	1.7.1. Vytvorenie podmienok pre propagáciu obce	Spracovať koncepciu PROPAGÁCIE obce v multimediálnej forme	4 500,00
		Spracovanie multimediálnej formy	2 200,00
	1.7.2. Vytvorenie podmienok pre organizačné zabezpečenie kultúrnych podujatí v obci	Spracovanie kalendára kultúrnych podujatí v obci	2 000,00
		Analýza a aktualizácia webovej stránky	5 000,00
	1.7.3. Vytváranie partnerstiev na regionálnej a nadregionálnej úrovni	Realizácie spoločných projektov	8 000,00

Zdroj: Obec Ždiar

Tabuľka 42 Plánované ciele, opatrenia a aktivity v Hospodárskej oblasti

Hospodárska oblasť			
Cieľ	Opatrenie	Aktivita	Suma
2.1. Podpora podnikateľských aktivít v CR	2.1.1. Dohoda s poskytovateľmi služieb v agroturistike a oblasti CR	Podpis dohody a zabezpečenie personálnych kapacít	0,00
	2.1.2. Podpora podnikateľských subjektov, NO a inštitúcie pri získavaní FP z grantov a fondov EU,	Zabezpečenie personálnych kapacít	0,00
2.2. Zabezpečenie účinnej propagácie obce	2.2.1. Aktualizácia webovej stránky obce	Zabezpečenie finančných prostriedkov na prevádzkovanie webovej stránky	7 000,00
		Obsahová analýza webovej stránky	4 000,00
		Aktualizácia webovej stránky	3 500,00
	2.2.2. Budovanie informačných tabúl'	Budovanie tabúl' informujúcich o atrakciách v obci	22 000,00
		Budovanie tabúl' informujúcich propagujúcich kultúrne hodnoty obce	6 000,00
		Budovanie a inštalácia smerových tabúl'	3 000,00
	2.2.3. Propagačná činnosť v cestovnom ruchu	Podpora marketingu a manažmentu služieb	8 000,00
		Organizácia trhov a veľtrhov propagujúcich CR	13 000,00
		Spracovanie bulletínov, máp	3 500,00
		Zriadenie infobodu	7 000,00
		Skvalitnenie informačného systému obce	2 000,00
		Zapojenie sa do OOCR, združení, cezhraničných partnerstiev	3 000,00
2.3. Budovanie relaxačno - rekreačného zázemia obce	2.3.1. Podpora vytvárania a udržiavania zaujímavých a nových atraktivít v obci	Vypracovanie projektovej dokumentácie pre realizáciu stavby	7 000,00
		Sprístupnenie náučných chodníkov (Tokáreň + Hrebeň na Strednicu)	1 500,00
		Oprava značenia turistických a cyklochodníkov	3 000,00
		Revitalizácia a dostavba	200 000,00

Hospodárska oblasť			
		<i>lyžiarskych bežeckých tratí</i>	
		<i>Výstavba turistickej rozhľadne</i>	35 000,00
2.4 Vytváranie podmienok pre malé podnikanie a služby	2.4.1 Podpora výučby a rozvoja tradičných remesiel	<i>Vytvoriť personálne podmienky pre rozvoj tradičných remesiel v obci – šičky k výrobe krojov</i>	15 000,00
	2.4.2 Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci	<i>Zriadenie obecného trhoviska (predajného miesta)</i>	15 000,00
		<i>Podpora rozvoja maloobchodných služieb</i>	25 000,00
2.5 Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych komunikácií	2.5.1 Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií	<i>Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby</i>	5 000,00
		<i>Výstavba miestnych komunikácií v nových obytných zónach</i>	500 000,00
		<i>Rekonštrukcia miestnych komunikácií</i>	800 000,00
	2.5.2 Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu	<i>Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby</i>	20 000,00
		<i>Výstavba cyklotrasy medzi Ždiarom a Spišskou Belou</i>	350 000,00
		<i>Zriadenie doplnkovej infraštruktúry - cyklostojany, parkoviská, elektronabíjačky, odpočívadlá</i>	50 000,00
		<i>Výstavba / rekonštrukcia turistických trás vrátane cyklotrás</i>	13 000,00
		<i>Výstavba / rekonštrukcia cyklistických chodníkov vrátane značenia</i>	470 000,00
	2.5.3 Výstavba a dostavba parkovísk	<i>Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby</i>	2 500,00
		<i>Výstavba parkovacích miest</i>	60 000,00
		<i>Výstavba odstavných plôch</i>	20 000,00
	2.5.4 Výstavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách	<i>Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby</i>	2 500,00
		<i>Výstavba chodníkov</i>	400 000,00
		<i>Výstavba a rekonštrukcia schodiska</i>	40 000,00
	2.5.5 Výstavba a rekonštrukcia dopravnej infraštruktúry	<i>Osadenie dopravného značenia</i>	17 000,00
		<i>Osadenie cestného zrkadla</i>	15 000,00
		<i>Osvetlenie priechodov pre chodcov</i>	15 000,00
		<i>Výstavba autobusových zastávok</i>	30 000,00

Hospodárska oblasť			
2.6 Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu technickej infraštruktúry	2.6.1 Zvýšenie kapacity elektrickej rozvodnej siete	<i> Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby</i>	3 500,00
		<i> Rozšírenie elektrických rozvodov VN</i>	200 000,00
		<i> Výstavba novej trafostanice</i>	20 000,00
		<i> Rekonštrukcia elektrických rozvodov NN - zemné vedenie</i>	250 000,00
		<i> Rekonštrukcia elektrických rozvodov NN - nadzemné vedenie</i>	350 000,00
		<i> Prekládka inžinierskych sietí</i>	60 000,00
	2.6.2 Rekonštrukcia a rozšírenie vodovodnej siete	<i> Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby</i>	3 500,00
		<i> Rozšírenie vodovodnej siete</i>	300 000,00
		<i> Rekonštrukcia vodovodnej siete</i>	230 000,00
	2.6.3 Rekonštrukcia a rozšírenie obecného rozhlasu	<i> Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby</i>	2 000,00
		<i> Rekonštrukcia obecného rozhlasu</i>	250 000,00
		<i> Výstavba a montáž obecného rozhlasu</i>	30 000,00
	2.6.4 Rekonštrukcia telekomunikačnej siete a IKT	<i> Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby</i>	3 000,00
		<i> Realizácia kabelizácie miestnej telefónnej siete</i>	200 000,00
		<i> Vytvorenie prístupu širokopásmového internetu, budovanie optických sietí</i>	45 000,00
	2.6.5 Výstavba a rekonštrukcia kanalizačnej siete a ČOV	<i> Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby</i>	3 500,00
		<i> Rekonštrukcia kanalizačnej siete</i>	300 000,00
		<i> Výstavba novej kanalizačnej siete a domových ČOV</i>	200 000,00
		<i> Dostavba kanalizačných zberačov</i>	50 000,00
		<i> Dostavba a rekonštrukcia ČOV</i>	30 000,00
2.7 Ostatná infraštruktúra v meste / obci	2.7.1 Zvýšenie bezpečnosti v obci	<i> Vypracovanie technickej dokumentácie</i>	3 000,00
		<i> Montáž /Rozšírenie kamerového systému v obci</i>	35 000,00
	2.7.2 Výstavba / rekonštrukcia / modernizácia pietnych miest	<i> Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby</i>	2 000,00
		<i> Rekonštrukcia modernizácia Domu smútku</i>	250 000,00
		<i> Rozšírenie plochy cintorína</i>	30 000,00
	2.7.3 Zlepšenie	<i> Rekonštrukcia balkónov,</i>	150 000,00

Hospodárska oblasť			
	podmienok bývania v obci	realizácia nadstavby, zateplenie – obecné bytovky	
	2.7.4 Zlepšenie obecných služieb	Obnova okolia Požiarnej zbrojnice	40 000,00
		Výstavba protipožiarnych zdrží	170 000,00
		Vypracovanie projektovej dokumentácie na rekonštrukciu policajnej budovy	2 000,00
		Rekonštrukcia policajnej budovy vrátane oplotenia	100 000,00
		Výstavba verejných WC	50 000,00
		Podpora v oblasti MSP	15 000,00

Zdroj: Obec Ždiar

Tabuľka 43 Plánované ciele, opatrenia a aktivity v Environmentálnej oblasti

Environmentálna oblasť			
Cieľ	Opatrenie	Aktivita	Suma
3.1. Nakladanie s komunálnym odpadom	3.1.1. Zabezpečiť a rozšíriť separáciu komunálneho odpadu	Zabezpečenie vhodných nádob na separovaný zber	17 000,00
		Osveta a vzdelávanie občanov v oblasti separovania	2 000,00
		Podpora zníženia množstva odpadu produkovaného v obci	3 000,00
	3.1.2. Rekultivácia čiernych skládok	Likvidácia čiernych skládok komunálneho odpadu	5 000,00
	3.1.3. Výstavba zberného dvora	Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	2 000,00
		Výstavba zberného dvora	200 000,00
		Riešenie nadstavby – budova starého obecného úradu	70 000,00
		Materiálno technické zabezpečenie zberného dvora	60 000,00
	3.1.4. Riešenie kompostovania	Nákup komposterov, zavedenie kompostovania v obci	30 000,00
3.2. Ochrana ovzdušia	3.2.1. Zabezpečiť znižovanie produkcie emisií	Prechod na alternatívne zdroje vykurovania domácnosti a obecných budov a využívanie OZE	220 000,00
3.3. Ochrana vôd	3.3.1. Zabezpečiť dostatočné množstvo pitnej vody	Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	3 000,00
		Výstavba a rekonštrukcia vodovodnej siete	250 000,00
	3.3.2. Výstavba protizáplavových opatrení	Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	5 000,00
		Výstavba protizáplavových bariér (protipovodňových opatrení na potokoch)	600 000,00
	3.3.3. Revitalizácia a úprava korýt vodných tokov	Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	3 000,00
		Spevnenie brehov potokov	400 000,00
		Revitalizácia vodného toku (úprava koryta, spevnenie brehov, prehĺbenie)	350 000,00
		Regulácia potoka pri prečerpávačke ČOV	150 000,00
3.4. Ochrana ostatných zložiek ŽP	3.4.1. Výstavba a revitalizácia oddychových zón v	Vypracovanie technickej dokumentácie	2 000,00
		Výstavba a revitalizácia	40 000,00

	<i>obci</i>	<i>oddychovej zóny pri OU</i>	
		<i>Výstavba a rozšírenie obecného parku</i>	<i>13 000,00</i>
		<i>Výsadba a revitalizácia zelene na voľných priestranstvách v obci</i>	<i>20 000,00</i>
		<i>Výsadba a revitalizácia brehovej zelene okolo potoka</i>	<i>4 000,00</i>
		<i>Realizácia vegetačných prvkov</i>	<i>15 000,00</i>
3.5. Zvýšenie energetickej efektívnosti	3.5.1.Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie	<i>Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby</i>	<i>3 000,00</i>
		<i>Obstaranie technológie na výrobu štiepok vrátane skladového hospodárstva</i>	<i>350 000,00</i>
		<i>Výmena tepelného zdroja v obecných budovách (zmena palivovej základne)</i>	<i>250 000,00</i>
3.6. Osveta v ochrane prvkov ŽP	3.6.1.Zvýšenie gramotnosti obyvateľstva v oblasti ochrany ŽP	<i>Organizácia školení v oblasti ochrany ŽP, využívania OZE a v oblasti klimatických zmien</i>	<i>10 000,00</i>
		<i>Zvyšovanie povedomia a vedomostí obyvateľstva v oblasti ochrany ŽP</i>	<i>4 000,00</i>
		<i>Tvorba ekologických vzdelávacích programov</i>	<i>5 200,00</i>

Zdroj: Obec Ždiar

Súčasťou programovej časti okrem zoznamu konkrétnych aktivít a ich finančnej hodnoty je aj súbor merateľných ukazovateľov ktorý je spracovaný podľa oblasti na jednotlivé opatrenia. Pre každý ukazovateľ je daná východisková hodnota (rok 2023) a cieľová hodnota (rok 2030). V prípade výsledku ankety je merateľným ukazovateľom známka 1-5, pričom číslo 1 označuje najlepšiu známku a číslo 5 najhoršiu. Tak ako celý spracovaný Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, tak aj tabuľky merateľných ukazovateľov sú spracované v troch oblastiach a to sociálnej, hospodárskej a environmentálnej.

Tabuľka 44 Merateľné ukazovatele - sociálna oblasť

Opatrenie	Merateľné ukazovatele výstupu	Merná jednotka	Východisková hodnota rok 2023	Cieľová hodnota v roku 2030
1.1.1. Príprava priestorov pre stretávanie sa občanov v dôchodkovom veku	Počet miestností	počet	0	3
	Počet užívateľov priestorov	počet	0	50
1.1.2. Zabezpečenie stravovania pre dôchodcov a sociálne odkázaných	Počet osôb, ktorým bude zabezpečené stravovanie	počet	0	50
	Materiálno-technické vybavenie zariadenia pre stravovanie	Známka 1-5	5	1
1.2.1. Zabezpečiť komplexnú lekársku starostlivosť pre obyvateľov obce	Projektová dokumentácia na realizáciu stavby	počet	0	1
	Počet zmodernizovaných zdravotníckych zariadení	počet	0	1
	Zvýšiť úroveň poskytovania lekárskej starostlivosti	Známka 1-5	3	1
1.3.1. Obnova a rozšírenie predškolských a školských zariadení	Projektová dokumentácia na realizáciu stavby	počet	0	2
	Počet obnovených a rozšírených predškolských zariadení	počet	0	1
	Počet obnovených a rozšírených školských zariadení	počet	0	1
	Materiálno-technické vybavenie predškolských a školských zariadení	Známka 1-5	3	1
1.3.2. Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení v MŠ a ZŠ	Projektová dokumentácia	počet	0	1
	Počet zmodernizovaných stravovacích zariadení	počet	0	2
	Materiálno-technické vybavenie stravovacích	Známka 1-5	5	1

Opatrenie	Merateľné ukazovatele výstupu	Merná jednotka	Východisková hodnota rok 2023	Cieľová hodnota v roku 2030
	zariadení MŠ a ZŠ			
1.3.3. Rekonštrukcia a modernizácia školskej športovej infraštruktúry	Projektová dokumentácia na realizáciu stavby	počet	0	1
	Počet zrekonštruovaných športovísk patriacich do školského areálu	počet	0	2
	Materiálno-technické vybavenie telocvične	Známka 1-5	5	1
1.4.1. Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry	Projektová dokumentácia na realizáciu stavby	počet	0	1
	Počet zrekonštruovaných ihrísk	počet	0	2
1.4.2. Podpora organizácie športových podujatí	Počet podporených športových podujatí	počet	0	3
1.5.1. Obnova / rekonštrukcia historických budov/pamiatok	Projektová dokumentácia na realizáciu stavby	počet	0	1
	Počet zrekonštruovaných priestorov múzea – Ždiarsky dom	počet	0	2
	Počet zabezpečenej expozície a výstavných plôch múzea	počet	0	2
1.5.2. Výstavba / rekonštrukcia kultúrneho zariadenia	Projektová dokumentácia na realizáciu stavby	počet	0	1
	Počet vybudovaných / zrekonštruovaných kultúrnych zariadení	počet	0	1
	Materiálno-technické vybavenie	Známka 1-5	5	1
1.5.3. Rozšírenie a vybavenie obecnej	Počet zmodernizovaných priestorov knižnice	počet	0	1

Opatrenie	Merateľné ukazovatele výstupu	Merná jednotka	Východisková hodnota rok 2023	Cieľová hodnota v roku 2030
<i>knižnice</i>	Materiálno-technické vybavenie knižnice	Známka 1-5	5	1
1.5.4. Organizácia pravidelných a nových kultúrnych podujatí	Počet pravidelných a nových kultúrnych podujatí v obci	počet	0	2
1.5.5 Výstavba/rekonštrukcia prírodného amfiteátra	Projektová dokumentácia na realizáciu stavby	počet	0	1
	Počet vybudovaných prírodných amfiteátrov	počet	0	1
	Materiálno-technické vybavenie amfiteátra	Známka 1-5	5	1
1.6.1 Zlepšenie technického stavu obecných budov	Projektová dokumentácia na realizáciu stavby	počet	0	1
	Počet zrekonštruovaných stavebných objektov na sociálne účely	počet	0	1
	Počet energeticky hospodárnejších stavebných objektov na sociálne účely	počet	0	1
1.7.1 Vytvorenie podmienok pre propagáciu obce	Spokojnosť obyvateľov s propagáciou obce	Známka 1-5	4	1
1.7.2 Vytvorenie podmienok pre organizačné zabezpečenie kultúrnych podujatí v obci	Spokojnosť obyvateľov s organizačným zabezpečením kultúrnych podujatí v obci	Známka 1-5	4	1
1.7.3 Vytváranie partnerstiev na regionálnej a nadregionálnej úrovni	Počet uzavretých partnerských dohôd o spolupráci	počet	0	2

Zdroj: Obec Ždiar

Tabuľka 45 Merateľné ukazovatele hospodárska oblasť

Opatrenie	Merateľné ukazovatele výstupu	Merná jednotka	Východisková hodnota rok 2023	Cieľová hodnota v roku 2030
2.1.1. Dohoda s poskytovateľmi služieb v agroturistike a oblasti CR	Počet podpísaných dohôd s poskytovateľmi služieb v oblasti CR	počet	0	1
2.1.2. Podpora podnikateľských subjektov, NO a inštitúcie pri získavaní FP z grantov a fondov EÚ	Počet podporených podnikateľských subjektov	počet	0	2
2.2.1. Aktualizácia webovej stránky obce	Spokojnosť obyvateľov s aktualizáciou webovej stránky	Známka 1-5	4	1
2.2.2. Budovanie informačných tabúl	Počet nových informačných tabúl v obci	počet	0	10
2.2.3. Propagačná činnosť v cestovnom ruchu	Spokojnosť obyvateľov s propagačnou činnosťou v cestovnom ruchu	Známka 1-5	4	1
	Počet zriadených infobodov	počet	0	1
	Skvalitnený informačný systém	počet	0	1
2.3.1 Podpora vytvárania a udržiavania zaujímavých a nových atraktivít v obci	Projektová dokumentácia	počet	0	1
	Spokojnosť obyvateľov s udržiavaním zaujímavých a nových atrakcií v obci	Známka 1-5	4	1
	Počet sprístupnených náučných chodníkov	počet	0	1
	Počet revitalizovaných lyžiarskych bežeckých tratí	počet	0	1
	Počet vybudovanej turistickej rozhľadne	počet	0	1

Opatrenie	Merateľné ukazovatele výstupu	Merná jednotka	Východisková hodnota rok 2023	Cieľová hodnota v roku 2030
2.4.1 Podpora výučby a rozvoja tradičných remesiel	Počet podporených tradičných remesiel	počet	0	4
2.4.2 Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci	Počet zriadených obecných trhovísk (predajné miesto)	počet	0	1
	Spokojnosť obyvateľov s udržiavaním zaujímavých a nových atrakcií v obci	Známka 1-5	4	1
2.5.1 Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií	Projektová dokumentácia na realizáciu stavby	počet	0	1
	Dĺžka novovybudovaných a zrekonštruovaných miestnych komunikácií	m	0	20 000
2.5.2 Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu	Dĺžka cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu	m	0	15 000
	Počet nových/zrekonštruovaných turistických trás, cyklotrás	počet	0	2
	Počet nových/zrekonštruovaných cyklistických chodníkov	počet	0	3
	Počet obnovenej doplnkovej infraštruktúry	počet	0	1
2.5.3 Výstavba a dostavba parkovísk	Projektová dokumentácia na realizáciu stavby	počet	0	1
	Počet novovytvorených parkovacích miest	počet	0	30
2.5.4 Výstavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách	Projektová dokumentácia na realizáciu stavby	počet	0	1
	Dĺžka novovybudovaných a zrekonštruovaných miestnych chodníkov	m	0	10 000

Opatrenie	Merateľné ukazovatele výstupu	Merná jednotka	Východisková hodnota rok 2023	Cieľová hodnota v roku 2030
2.5.5 Výstavba a rekonštrukcia dopravnej infraštruktúry	Počet prvkov zrekonštruovanej dopravnej infraštruktúry	počet	0	2
2.6.1 Zvýšenie kapacity elektrickej rozvodnej siete	Projektová dokumentácia pre realizáciu stavby	počet	0	1
	Navýšenie kapacity elektrickej rozvodnej siete	kVA	0	1000
	Počet vybudovanej trafostanice	počet	0	1
2.6.2 Rekonštrukcia a rozšírenie vodovodnej siete	Projektová dokumentácia pre realizáciu stavby	počet	0	1
	Dĺžka zrekonštruovanej vodovodnej siete	m	0	10 000
2.6.3 Rekonštrukcia a rozšírenie obecného rozhlasu	Projektová dokumentácia pre realizáciu stavby	počet	0	1
	Počet vymenených reproduktorov obecného rozhlasu	Počet	0	150
2.6.4 Rekonštrukcia telekomunikačnej siete a IKT	Technická dokumentácia	počet	0	1
	Dĺžka zrekonštruovaných telekomunikačných sietí a IKT	m	0	200
2.6.5 Výstavba a rekonštrukcia kanalizačnej siete a ČOV	Technická dokumentácia	počet	0	1
	Dĺžka zrekonštruovanej kanalizačnej siete	m	0	300
2.7.1 Zvýšenie bezpečnosti v obci	Projektová dokumentácia pre realizáciu stavby	počet	0	1
	Vybudovaný obecný kamerový systém	počet	0	1
	Spokojnosť obyvateľov s bezpečnosťou v obci	Známka 1-5		

Opatrenie	Merateľné ukazovatele výstupu	Merná jednotka	Východisková hodnota rok 2023	Cieľová hodnota v roku 2030
			4	2
2.7.2 Výstavba / rekonštrukcia / modernizácia pietnych miest	Projektová dokumentácia pre realizáciu stavby	počet	0	1
	Počet zrekonštruovaných pietnych miest v obci	počet	0	1
	Obnovený Dom smútku	počet	0	1
2.7.3 Zlepšenie podmienok bývania v obci	Počet zrekonštruovaných obecných bytoviek	počet	0	2
2.7.4 Zlepšenie obecných služieb	Projektová dokumentácia pre realizáciu stavby	počet	0	1
	Obnovená Požiarna zbrojnica	počet	0	1
	Zrekonštruovaná Policajná budova	počet	0	1
	Počet vybudovaných verejných WC	počet	0	2

Zdroj: Obec Ždiar

Tabuľka 46 Merateľné ukazovatele environmentálna oblasť

Opatrenie	Merateľné ukazovatele výstupu	Merná jednotka	Východisková hodnota rok 2023	Cieľová hodnota v roku 2030
3.1.1. Zabezpečiť a rozšíriť separáciu komunálneho odpadu	Spokojnosť obyvateľov so zabezpečením separácie KO v obci	Známka 1-5	4	1
3.1.2.Rekultivácia čiernych skládok	Počet zrekultivovaných čiernych skládok v obci	Počet	0	1
3.1.3.Výstavba zberného dvora	Projektová dokumentácia pre realizáciu stavby	počet	0	1
	Počet vybudovaných zberných dvorov	Počet	0	1
	Materiálno-technické zabezpečenie zberného dvora	Známka 1-5	4	1
3.1.4 Riešenie kompostovania	Úroveň kompostovania obce	Známka 1-5	0	5
3.2.1.Zabezpečiť znižovanie produkcie emisií	Spokojnosť obyvateľov so znižovaním produkcie emisií v obci	Známka 1-5	4	1
3.3.1.Zabezpečiť dostatočné množstvo pitnej vody	Technická dokumentácia	počet	0	1
	Dĺžka vybudovanej/zrekonštruovanej vodovodnej siete	m	0	300
3.3.2.Výstavba proti záplavovým opatrení	Technická dokumentácia	počet	0	1
	Počet zrealizovaných protizáplavových opatrení	počet	0	3
3.3.3.Revitalizácia a úprava korýt vodných tokov	Technická dokumentácia	počet	0	1
	Počet revitalizovaných vodných tokov	počet	0	1
3.4.1.Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci	Projektová dokumentácia pre realizáciu stavby	počet	0	1
	Počet vybudovaných a revitalizovaných	počet	0	1

Opatrenie	Merateľné ukazovatele výstupu	Merná jednotka	Východisková hodnota rok 2023	Cieľová hodnota v roku 2030
	oddychových zón pri OÚ			
	Revitalizovaný obecný park	počet	0	1
	Úroveň revitalizácie zelene v obci	Známka 1-5	4	1
3.5.1.Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie	Projektová dokumentácia na realizáciu stavby	počet	0	1
	Obstaraná technológia na výmenu štiepok	počet	0	1
3.6.1.Zvýšenie gramotnosti obyvateľstva v oblasti ochrany ŽP	Počet zorganizovaných školení zameraných na zvýšenie gramotnosti obyvateľstva v oblasti ŽP v obci	počet	0	5

Zdroj: Obec Ždiar

3 REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačnú časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce tvorí opis organizačného zabezpečenia riadenia, zodpovednosti a pravidiel spolupráce medzi jednotlivými orgánmi a subjektmi pri realizácii jednotlivých cieľov vyplývajúcich z *Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Ždiar na roky 2023 – 2030*.

3.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHRSR

Realizácia Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Ždiar bude pozostávať z vykonávania navrhnutých aktivít. Zoznam kľúčových aktivít bude prerokovaný na zasadnutiach obce a bude každoročne aktualizovaný podľa potrieb obce a možností financovania. Manažment obce plní vo vzťahu k Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce nasledovné úlohy:

- vyčlenenie finančných prostriedkov, ktoré budú potrebné na realizáciu aktivít
- realizácia projektov, ktoré prinesú pre obec želaný efekt a budú dlhodobo udržateľné
- monitorovanie realizácie projektov a plnenia úloh vyplývajúcich z Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

Aktivity budú komunikované verejnosti prostredníctvom webovej stránky obce a úradnej tabule.

3.2 Komunikačná stratégia

O realizácii jednotlivých aktivít, ktoré sú naplánované v rámci spracovaného Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, bude verejnosť informovaná prostredníctvom webovej stránky obce ako aj prostredníctvom úradnej tabule. Každý rok sa uskutoční stretnutie pracovnej skupiny pre monitorovanie a hodnotenie PHRSR z dôvodu aktualizácie realizácie jednotlivých aktivít, ich finančnej hodnoty, časového harmonogramu, zdrojov financovania a súladu realizácie so schváleným PHRSR.

3.3 Monitorovanie a hodnotenie

Cieľom monitorovania a hodnotenia je zostaviť komplexnú informáciu o tom, ako sa plnia opatrenia navrhnuté v PHRSR. Obec bude postupovať podľa Plánu priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2023 - 2030. Výstupom procesu bude správa o monitorovaní a správa o hodnotení, s ktorou budú oboznámení poslanci obecného zastupiteľstva Ždiar, pracovníci obecného úradu a verejnosť.

Plán priebežného hodnotenia PHRSR na programové obdobie 2023 -2030 zahŕňa výkon kontroly a spôsob hodnotenia PHRSR. Hodnotenie jednotlivých častí PHRSR, alebo PHRSR ako celku, je definované dôvodom výkonu kontroly a periodicitou výkonu kontroly.

Dôvodom pre výkon hodnotenia na základe rozhodnutia starostu obce, poslancov obecného zastupiteľstva, koordinátora PHRSR, prípadne na základe podnetu zo strany kontrolóra obce, na základe auditu, prípadne na základe protokolu NKÚ SR, môže byť nesúlad spracovaného PHRSR s jeho

jednotlivými cieľmi a aktivitami na ich splnenie a ich skutočnou realizáciou, či po stránke obsahovej alebo finančnej.

Hodnotením získame poznatky, ktoré môžeme zapracovať do už schváleného PHRSR formou doplnenia PHRSR a jeho schválením členmi obecného zastupiteľstva.

Periodicita tohto hodnotenia u strategického hodnotenia je 2 roky po schválení PHRSR a tematické hodnotenie každý rok po schválení PHRSR počas celého programového obdobia 2023 – 2030. Ostatné druhy hodnotení PRO budeme realizovať na základe vzniknutej spoločenskej potreby.

Tabuľka 47 Plán priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2023 - 2030

Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania / periodicita
Strategické hodnotenie	2025	Na základe rozhodnutia starostu obce, poslancov obce, koordinátora PHRSR
		Na základe vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie		Na základe rozhodnutia starostu obce, poslancov obce, podnetu občanov, koordinátora PHRSR
		Na základe vzniknutej spoločenskej potreby
Tematické hodnotenie časti PHRSR	2024	Na základe nesúladu medzi plánovanými aktivitami a cieľmi so skutočnosťou
		Na základe vzniknutej spoločenskej potreby
Ad hoc mimoriadne hodnotenie		Nesúlad medzi cieľmi stanovenými v PHRSR a ich značnom odklone v skutočnosti
		Na základe vzniknutej spoločenskej potreby, návrh na revíziu prípadne doplnenie PHRSR
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti		Na základe rozhodnutia starostu, podnetu poslancov, podnetu kontrolóra obce, podnetov z kontroly, na základe auditu, na základe protokolu NKÚ SR
		Na základe vzniknutej spoločenskej potreby

Zdroj: Obec Ždiar

3.4 Akčný plán

Akčný plán obsahuje zoznam aktivít na daný rozpočtový rok s výhľadom na najbližšie roky a zahŕňa časový harmonogram realizácie jednotlivých aktivít z PHRSR.

V akčnom pláne sú zaznamenané jednotlivé aktivity v rámci jednotlivých oblastí, ktoré sú realizované v danom roku a ktoré plánuje obec realizovať v najbližších rokoch. Je tam uvedený stručný popis aktivity, zapojenie subjektov alebo partnerov a objem a zdroje finančných prostriedkov potrebných na realizáciu jednotlivých aktivít.

Aktualizácia akčného plánu bude vykonávaná 1 x ročne na základe už realizovaných aktivít s výhľadom na realizáciu aktivít na základe predpokladaných výziev z jednotlivých Operačných programov prípadne na základe realizácie aktivít z ich zdrojov vrátane rozpočtu obce.

Pri spracovaní akčného plánu sa vychádzalo z tabuľky ex – ante hodnotenia PHRSR za predchádzajúce plánovacie obdobie a priorít realizovania jednotlivých aktivít, ktoré sú v danom čase aktuálne zrealizovateľné. Akčný plán tvorí prílohu k PHRSR.

Tabuľka 48 Akčný plán – sociálna oblasť

Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Predpokladaný rozpočet v tis. EUR	Ukazovateľ
Opatrenie 1.1.1 Príprava priestorov pre stretávanie sa obyvateľov v dôchodkovom veku				
Vytvorenie denného centra sociálnych služieb vrátane materiálno-technického vybavenia	2023 - 2030	Obec Ždiar	15,00	Počet miestností Počet užívateľov priestorov
Personálne zabezpečenie činnosti zariadenia	2023 - 2030	Obec Ždiar	14,00	
Opatrenie 1.1.2 Zabezpečenie stravovania pre dôchodcov a sociálne odkázaných				
Materiálno - technické vybavenie priestorov stacionára	2023 - 2030	Obec Ždiar	10,00	Materiálno-technické vybavenie zariadenia pre stravovanie
Personálne zabezpečenie činnosti zariadenia	2023 - 2030	Obec Ždiar	15,00	Počet osôb, ktorým bude zabezpečené stravovanie
Opatrenie 1.2.1. Zabezpečiť komplexnú lekársku starostlivosť pre obyvateľov obce				
Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	2023 - 2030	Obec Ždiar	3,00	Projektová dokumentácia na realizáciu stavby
Rekonštrukcia zdravotného strediska	2023 - 2030	Obec Ždiar	150,00	Počet zmodernizovaných zdravotníckych zariadení
Riešenie nadstavby, vykurovania bytu na pošte	2023 - 2030	Obec Ždiar	50,00	Zvýšiť úroveň poskytovania lekárskej starostlivosti
Personálne zabezpečenie činnosti zariadenia	2023 - 2030	Obec Ždiar	15,00	
Opatrenie 1.3.1. Obnova a rozšírenie predškolských a školských zariadení				
Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	2023 - 2030	Obec Ždiar	2,00	Projektová dokumentácia na realizáciu stavby
Modernizácia materiálno-technického vybavenia	2023 - 2030	Obec Ždiar	6,00	Počet obnovených a rozšírených predškolských zariadení
Rekonštrukcia, modernizácia priestorov – vykurovanie, elektrické rozvody	2023 - 2030	Obec Ždiar	50,00	Počet obnovených a rozšírených školských zariadení
Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii	2023 - 2030	Obec Ždiar	2,50	

Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Predpokladaný rozpočet v tis. EUR	Ukazovateľ
stavby				Materiálno-technické vybavenie predškolských a školských zariadení
Vzdelávanie pedagogických pracovníkov	2023 - 2030	Obec Ždiar	2,00	
Rekonštrukcia a materiálno-technické vybavenie ZŠ	2023 - 2030	Obec Ždiar	30,00	
Opatrenie 1.3.2. Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení v MŠ a ZŠ				
Vypracovanie projektovej dokumentácie	2023 - 2030	Obec Ždiar	2,00	Projektová dokumentácia
Rekonštrukcia a materiálno-technické vybavenie stravovacích zariadení	2023 - 2030	Obec Ždiar	40,00	Počet zmodernizovaných stravovacích zariadení Materiálno-technické vybavenie stravovacích zariadení MŠ a ZŠ
Opatrenie 1.3.3. Rekonštrukcia a modernizácia školskej športovej infraštruktúry				
Vypracovanie projektovej dokumentácie pre realizáciu stavby	2023 - 2030	Obec Ždiar	2,00	Projektová dokumentácia na realizáciu stavby
Materiálno - technické vybavenie telocvične	2023 - 2030	Obec Ždiar	8,00	Počet zrekonštruovaných športovísk patriacich do školského areálu
Revitalizácia športového areálu ZŠ a MŠ výstavba ihriska na volejbal a tenis	2023 - 2030	Obec Ždiar	100,00	Materiálno-technické vybavenie telocvične
Výstavba detského dopravného ihriska	2023 - 2030	Obec Ždiar	50,00	
Opatrenie 1.4.1. Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry				
Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	2023 - 2030	Obec Ždiar	3,00	Projektová dokumentácia na realizáciu stavby
Výstavba športovísk pre letné, zimné a netradičné športy	2023 - 2030	Obec Ždiar	100,00	Počet zrekonštruovaných ihrísk
Úprava a oprava ihrísk	2023 - 2030	Obec Ždiar	50,00	
Opatrenie 1.4.2. Podpora organizácie športových podujatí				
Zabezpečenie personálnych kapacít	2023 - 2030	Obec Ždiar	20,00	Počet podporených športových podujatí
Materiálno - technické a finančné zabezpečenie	2023 - 2030	Obec Ždiar	40,00	
Opatrenie 1.5.1. Obnova / rekonštrukcia historických budov/pamiatok				
Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	2023 - 2030	Obec Ždiar	2,20	Projektová dokumentácia na realizáciu stavby
Rekonštrukcia / vonkajších a vnútorných / priestorov Ždiarskeho domu – podkrovné priestory, pódium	2023 - 2030	Obec Ždiar	90,00	Počet zrekonštruovaných priestorov múzea – Ždiarsky dom
Zabezpečenie expozície múzea	2023 - 2030	Obec Ždiar	14,00	Počet zabezpečenej expozície a výstavných

Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Predpokladaný rozpočet v tis. EUR	Ukazovateľ
Výstavba výstavných plôch múzea	2023 - 2030	Obec Ždiar	20,00	plôch múzea
Opatrenie 1.5.2. Výstavba / rekonštrukcia kultúrneho zariadenia				
Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	2023 - 2030	Obec Ždiar	3,00	Projektová dokumentácia na realizáciu stavby
Rekonštrukcia / výstavba nových / modernizácia priestorov kultúrneho zariadenia	2023 - 2030	Obec Ždiar	100,00	Počet vybudovaných / rekonštruovaných kultúrnych zariadení
Materiálno - technické vybavenie	2023 - 2030	Obec Ždiar	20,00	Materiálno-technické vybavenie
Opatrenie 1.5.3. Rozšírenie a vybavenie obecnej knižnice				
Rozšírenie a modernizácia priestorov pre potreby knižnice	2023 - 2030	Obec Ždiar	8,00	Počet zmodernizovaných priestorov knižnice
Obstaranie materiálno-technického vybavenia knižnice a rozšírenie knižného fondu	2023 - 2030	Obec Ždiar	10,00	Materiálno-technické vybavenie knižnice
Opatrenie 1.5.4. Organizácia pravidelných a nových kultúrnych podujatí				
Podpora pravidelných a nových kultúrnych podujatí	2023 - 2030	Obec Ždiar	15,00	Počet pravidelných a nových kultúrnych podujatí v obci
Opatrenie 1.5.5 Výstavba/ rekonštrukcia prírodného amfiteátra				
Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	2023 - 2030	Obec Ždiar	10,00	Projektová dokumentácia na realizáciu stavby
Výstavba prírodného amfiteátra	2023 - 2030	Obec Ždiar	150,00	Počet vybudovaných prírodných amfiteátrov
Materiálno-technické vybavenie amfiteátra	2023 - 2030	Obec Ždiar	19,00	Materiálno-technické vybavenie amfiteátra
Opatrenie 1.6.1 Zlepšenie technického stavu obecných budov				
Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	2023 - 2030	Obec Ždiar	2,00	Projektová dokumentácia na realizáciu stavby
Rekonštrukcia a rozširovanie vhodných stavebných objektov na sociálne účely	2023 - 2030	Obec Ždiar	40,00	Počet zrekonštruovaných stavebných objektov na sociálne účely
Zvýšenie energetickej hospodárnosti vhodných stavebných objektov na sociálne účely	2023 - 2030	Obec Ždiar	30,00	Počet energeticky hospodárnejších stavebných objektov na sociálne účely
Opatrenie 1.7.1. Vytvorenie podmienok pre propagáciu obce				
Spracovať koncepciu PROPAGÁCIE obce v multimediálnej forme	2023 - 2030	Obec Ždiar	4,50	Spokojnosť obyvateľov s propagáciou obce

Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Predpokladaný rozpočet v tis. EUR	Ukazovateľ
Spracovanie multimediálnej formy	2023 - 2030	Obec Ždiar	2,20	
Opatrenie 1.7.2. Vytvorenie podmienok pre organizačné zabezpečenie kultúrnych podujatí v obci				
Spracovanie kalendára kultúrnych podujatí v obci	2023 - 2030	Obec Ždiar	2,00	Spokojnosť obyvateľov s organizačným zabezpečením kultúrnych podujatí v obci
Analýza a aktualizácia webovej stránky	2023 - 2030	Obec Ždiar	5,00	
Opatrenie 1.7.3. Vytváranie partnerstiev na regionálnej a nadregionálnej úrovni				
Realizácie spoločných projektov	2023 - 2030	Obec Ždiar	8,00	Počet uzavretých partnerských dohôd o spolupráci

Zdroj: Obec Ždiar

Tabuľka 49 Akčný plán – hospodárska oblasť

Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Predpokladaný rozpočet v tis. EUR	Ukazovateľ
Opatrenie 2.1.1. Dohoda s poskytovateľmi služieb v agroturistike a oblasti CR				
Podpis dohody a zabezpečenie personálnych kapacít	2023-2030	Obec Ždiar	0,00	Počet podpísaných dohôd s poskytovateľmi služieb v oblasti CR
Opatrenie 2.1.2.Podpora podnikateľských subjektov, NO a inštitúcie pri získavaní FP z grantov a fondov EU				
Zabezpečenie personálnych kapacít	2023-2030	Obec Ždiar	0,00	Počet podporených podnikateľských subjektov
Opatrenie 2.2.1.Aktualizácia webovej stránky obce				
Zabezpečenie finančných prostriedkov na prevádzkovanie webovej stránky	2023-2030	Obec Ždiar	7,00	Spokojnosť obyvateľov s aktualizáciou webovej stránky
Obsahová analýzy webovej stránky	2023-2030	Obec Ždiar	4,00	
Aktualizácia webovej stránky	2023-2030		3,50	
Opatrenie 2.2.2.Budovanie informačných tabúl				
Budovanie tabúl informujúcich o atrakciách v obci	2023-2030	Obec Ždiar	22,00	Počet nových informačných tabúl v obci
Budovanie tabúl informujúcich propagujúcich kultúrne hodnoty obce	2023-2030	Obec Ždiar	6,00	
Budovanie a inštalácia smerových tabúl	2023-2030	Obec Ždiar	3,00	
Opatrenie 2.2.3.Propagačná činnosť v cestovnom ruchu				
Podpora marketingu a manažmentu služieb	2023-2030	Obec Ždiar	8,00	Spokojnosť obyvateľov s propagačnou činnosťou v cestovnom ruchu
Organizácia trhov a veľtrhov propagujúcich CR	2023-2030	Obec Ždiar	13,00	
Spracovanie buletínov, máp	2023-2030	Obec Ždiar	3,50	Počet zriadených infobodov
Zriadenie infobodu	2023-2030	Obec Ždiar	7,00	

Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Predpokladaný rozpočet v tis. EUR	Ukazovateľ
Skvalitnenie informačného systému obce	2023-2030	Obec Ždiar	2,00	Skvalitnený informačný systém
Zapojenie sa do OOCR, združení, cezhraničných partnerstiev	2023-2030	Obec Ždiar	3,00	
Opatrenie 2.3.1.Podpora vytvárania a udržiavania zaujímavých a nových atrakcií v obci				
Vypracovanie projektovej dokumentácie	2023-2030	Obec Ždiar	7,00	Projektová dokumentácia
Sprístupnenie náučných chodníkov (Tokáreň + Hrebeň na Strednicu)	2023-2030	Obec Ždiar	1,50	Spokojnosť obyvateľov s udržiavaním zaujímavých a nových atrakcií v obci
Oprava značenia turistických a cyklochodníkov	2023-2030	Obec Ždiar	3,00	
Revitalizácia a dostavba lyžiarskych bežeckých tratí	2023-2030	Obec Ždiar	200,00	Počet sprístupnených náučných chodníkov
Výstavba turistickej rozhľadne	2023-2030	Obec Ždiar	35,00	Počet revitalizovaných lyžiarskych bežeckých tratí
				Počet vybudovanej turistickej rozhľadne
Opatrenie 2.4.1 Podpora výučby a rozvoja tradičných remesiel				
Vytvoriť personálne podmienky pre rozvoj tradičných remesiel v obci – šičky k výrobe krojov	2023-2030	Obec Ždiar	15,00	Počet podporených tradičných remesiel
Opatrenie 2.4.2 Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci				
Zriadenie obecného trhoviska (predajného miesta)	2023-2030	Obec Ždiar	15,00	Počet zriadených obecných trhovísk (predajné miesto)
Podpora rozvoja maloobchodných služieb	2023-2030	Obec Ždiar	25,00	Spokojnosť obyvateľov s udržiavaním zaujímavých a nových atrakcií v obci
Opatrenie 2.5.1 Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií				
Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	2023-2030	Obec Ždiar	5,00	Projektová dokumentácia na realizáciu stavby
Výstavba miestnych komunikácií v nových obytných zónach	2023-2030	Obec Ždiar	500,00	Dĺžka novovybudovaných a zrekonštruovaných miestnych komunikácií
Rekonštrukcia miestnych komunikácií	2023-2030	Obec Ždiar	800,00	
Opatrenie 2.5.2 Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu				
Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	2023-2030	Obec Ždiar	20,00	Dĺžka cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu
Výstavba cyklotrasy medzi Ždiarom a Spišskou Belou	2023-2030	Obec Ždiar	350,00	Počet nových/zrekonštruovaných turistických trás, cyklotrás
Zriadenie doplnkovej infraštruktúry - cyklostojany, parkoviská, elektronabíjačky, odpočívadlá	2023-2030	Obec Ždiar	50,00	
Výstavba / rekonštrukcia turistických trás vrátane	2023-2030	Obec Ždiar	13,00	Počet nových/zrekonštruovaných cyklistických chodníkov

Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Predpokladaný rozpočet v tis. EUR	Ukazovateľ
cyklotrás				Počet obnovenej doplnkovej infraštruktúry
Výstavba / rekonštrukcia cyklistických chodníkov vrátane značenia	2023-2030	Obec Ždiar	470,00	
Opatrenie 2.5.3 Výstavba a dostavba parkovísk				
Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	2023-2030	Obec Ždiar	2,50	Projektová dokumentácia na realizáciu stavby
Výstavba parkovacích miest	2023-2030	Obec Ždiar	60,00	Počet novovytvorených parkovacích miest
Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	2023-2030	Obec Ždiar	20,00	
Opatrenie 2.5.4 Výstavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách				
Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	2023-2030	Obec Ždiar	2,50	Projektová dokumentácia na realizáciu stavby
Výstavba chodníkov	2023-2030	Obec Ždiar	400,00	Dĺžka novovybudovaných a zrekonštruovaných miestnych chodníkov
Výstavba a rekonštrukcia schodiska	2023-2030	Obec Ždiar	40,00	
Opatrenie 2.5.5 Výstavba a rekonštrukcia dopravnej infraštruktúry				
Osadenie dopravného značenia	2023-2030	Obec Ždiar	17,00	Počet prvkov zrekonštruovanej dopravnej infraštruktúry
Osadenie cestného zrkadla	2023-2030	Obec Ždiar	15,00	
Osvetlenie priechodov pre chodcov	2023-2030	Obec Ždiar	15,00	
Výstavba autobusových zastávok	2023-2030	Obec Ždiar	30,00	
Opatrenie 2.6.1 Zvýšenie kapacity elektrickej rozvodnej siete				
Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	2023-2030	Obec Ždiar	3,5	Projektová dokumentácia pre realizáciu stavby
Rozšírenie elektrických rozvodov VN	2023-2030	Obec Ždiar	200,00	Navýšenie kapacity elektrickej rozvodnej siete
Výstavba novej trafostanice	2023-2030	Obec Ždiar	20,00	Počet vybudovanej trafostanice
Rekonštrukcia elektrických rozvodov NN - zemné vedenie	2023-2030	Obec Ždiar	250,00	
Rekonštrukcia elektrických rozvodov NN - nadzemné vedenie	2023-2030	Obec Ždiar	350,00	
Prekládka inžinierskych sietí	2023-2030	Obec Ždiar	60,00	
Opatrenie 2.6.2 Rekonštrukcia a rozšírenie vodovodnej siete				
Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	2023-2030	Obec Ždiar	3,50	Projektová dokumentácia pre realizáciu stavby
Rozšírenie vodovodnej siete	2023-2030	Obec Ždiar	300,00	Dĺžka zrekonštruovanej vodovodnej siete
Rekonštrukcia vodovodnej siete	2023-2030	Obec Ždiar	230,00	
Opatrenie 2.6.3 Rekonštrukcia a rozšírenie obecného rozhlasu				
Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	2023-2030	Obec Ždiar	2,00	Projektová dokumentácia pre realizáciu stavby
Rekonštrukcia obecného rozhlasu	2023-2030	Obec Ždiar	250,00	Počet vymenených

Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Predpokladaný rozpočet v tis. EUR	Ukazovateľ
Výstavba a montáž obecného rozhlasu	2023-2030	Obec Ždiar	30,00	reproduktorov obecného rozhlasu
Opatrenie 2.6.4 Rekonštrukcia telekomunikačnej siete a IKT				
Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	2023-2030	Obec Ždiar	3,00	Technická dokumentácia Dĺžka zrekonštruovaných telekomunikačných sietí a IKT
Realizácia kabeľizácie miestnej telefónnej siete	2023-2030	Obec Ždiar	200,00	
Vytvorenie prístupu širokopásmového internetu, budovanie optických sietí	2023-2030	Obec Ždiar	45,00	
Opatrenie 2.6.5 Výstavba a rekonštrukcia kanalizačnej siete a ČOV				
Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	2023-2030	Obec Ždiar	3,50	Technická dokumentácia Dĺžka zrekonštruovanej kanalizačnej siete
Rekonštrukcia kanalizačnej siete	2023-2030	Obec Ždiar	300,00	
Výstavba novej kanalizačnej siete a domových ČOV	2023-2030	Obec Ždiar	200,00	
Dostavba kanalizačných zberačov	2023-2030	Obec Ždiar	50,00	
Dostavba a rekonštrukcia ČOV	2023-2030	Obec Ždiar	30,00	
Opatrenie 2.7.1 Zvýšenie bezpečnosti v obci				
Vypracovanie technickej dokumentácie	2023-2030	Obec Ždiar	3,00	Projektová dokumentácia pre realizáciu stavby Vybudovaný obecný kamerový systém Spokojnosť obyvateľov s bezpečnosťou v obci
Montáž /Rozšírenie kamerového systému v obci	2023-2030	Obec Ždiar	35,00	
Opatrenie 2.7.2 Výstavba / rekonštrukcia / modernizácia pietnych miest				
Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	2023-2030	Obec Ždiar	2,00	Projektová dokumentácia pre realizáciu stavby Počet zrekonštruovaných pietnych miest v obci Obnovený Dom smútku
Rekonštrukcia modernizácia Domu smútku	2023-2030	Obec Ždiar	250,00	
Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	2023-2030	Obec Ždiar	30,00	
Opatrenie 2.7.3 Zlepšenie podmienok bývania v obci				
Rekonštrukcia balkónov, realizácia nadstavby, zateplenie – obecné bytovky	2023-2030	Obec Ždiar	150,00	Počet zrekonštruovaných obecných bytoviek
Opatrenie 2.7.4 Zlepšenie obecných služieb				
Obnova okolia Požiarnej zbrojnice	2023-2030	Obec Ždiar	40,00	Projektová dokumentácia pre realizáciu stavby Obnovená Požiarna zbrojnica Zrekonštruovaná Policajná budova
Výstavba protipožiarnych zdrží	2023-2030	Obec Ždiar	170,00	
Vypracovanie projektovej dokumentácie na rekonštrukciu policajnej budovy	2023-2030	Obec Ždiar	2,00	

Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Predpokladaný rozpočet v tis. EUR	Ukazovateľ
Rekonštrukcia policajnej budovy vrátane oplatenia	2023-2030	Obec Ždiar	100,00	Počet vybudovaných verejných WC
Výstavba verejných WC	2023-2030	Obec Ždiar	50,00	
Podpora v oblasti MSP	2023-2030	Obec Ždiar	15,00	

Zdroj: Obec Ždiar

Tabuľka 50 Akčný plán – environmentálna oblasť

Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Predpokladaný rozpočet v tis. EUR	Ukazovateľ
Opatrenie 3.1.1. Zabezpečiť a rozšíriť separáciu komunálneho odpadu				
Zabezpečenie vhodných nádob na separovaný zber	2023-2030	Obec Ždiar	17,00	Spokojnosť obyvateľov so zabezpečením separácie KO v obci
Osveta a vzdelávanie občanov v oblasti separovania	2023-2030	Obec Ždiar	2,00	
Podpora zníženia množstva odpadu produkovaného v obci	2023-2030	Obec Ždiar	3,00	
Opatrenie 3.1.2.Rekulтивácia čiernych skládok				
Likvidácia čiernych skládok komunálneho odpadu	2023-2030	Obec Ždiar	5,00	Počet zrekultivovaných čiernych skládok v obci
Opatrenie 3.1.3.Výstavba zberného dvora				
Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	2023-2030	Obec Ždiar	2,00	Projektová dokumentácia pre realizáciu stavby
Výstavba zberného dvora	2023-2030	Obec Ždiar	200,00	
Riešenie nadstavby – budova starého obecného úradu	2023-2030	Obec Ždiar	70,00	Počet vybudovaných zberných dvorov
Materiálno technické zabezpečenie zberného dvora	2023-2030	Obec Ždiar	60,00	Materiálno-technické zabezpečenie zberného dvora
Opatrenie 3.1.4 Riešenie kompostovania				
Nákup kompostov, zavedenie kompostovania v obci	2023-2030	Obec Ždiar	30,00	Úroveň kompostovania obce
Opatrenie 3.2.1.Zabezpečiť znižovanie produkcie emisií				
Prechod na alternatívne zdroje vykurovania domácnosti a obecných budov a využívanie OZE	2023-2030	Obec Ždiar	220,00	Spokojnosť obyvateľov so znižovaním produkcie emisií v obci
Opatrenie 3.3.1.Zabezpečiť dostatočné množstvo pitnej vody				
Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	2023-2030	Obec Ždiar	3,00	Technická dokumentácia
Výstavba a rekonštrukcia vodovodnej siete	2023-2030	Obec Ždiar	250,00	Dĺžka vybudovanej / zrekonštruovanej vodovodnej

Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Predpokladaný rozpočet v tis. EUR	Ukazovateľ
				siete
Opatrenie 3.3.2.Výstavba protizáplavových opatrení				
Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	2023-2030	Obec Ždiar	5,00	Technická dokumentácia
Výstavba protizáplavových bariér (protipovodňových opatrení na potokoch)	2023-2030	Obec Ždiar	600,00	Počet zrealizovaných protizáplavových opatrení
Opatrenie 3.3.3.Revitalizácia a úprava koryt vodných tokov				
Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	2023-2030	Obec Ždiar	3,00	Technická dokumentácia
Spevnenie brehov potokov	2023-2030	Obec Ždiar	400,00	Počet revitalizovaných vodných tokov
Revitalizácia vodného toku (úprava koryta, spevnenie brehov, prehĺbenie)	2023-2030	Obec Ždiar	350,00	
Regulácia potoka pri prečerpávačke ČOV	2023-2030	Obec Ždiar	150,00	
Opatrenie 3.4.1.Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci				
Vypracovanie technickej dokumentácie	2023-2030	Obec Ždiar	2,00	Projektová dokumentácia pre realizáciu stavby
Výstavba a revitalizácia oddychovej zóny pri OU	2023-2030	Obec Ždiar	40,00	Počet vybudovaných a revitalizovaných oddychových zón pri OÚ
Výstavba a rozšírenie obecného parku	2023-2030	Obec Ždiar	13,00	
Výsadba a revitalizácia zelene na voľných priestranstvách v obci	2023-2030	Obec Ždiar	20,00	Revitalizovaný obecný park
Výsadba a revitalizácia brehovej zelene okolo potoka	2023-2030	Obec Ždiar	4,00	Úroveň revitalizácie zelene v obci
Realizácia vegetačných prvkov	2023-2030	Obec Ždiar	15,00	
Opatrenie 3.5.1.Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie				
Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	2023-2030	Obec Ždiar	3,00	Projektová dokumentácia na realizáciu stavby
Obstaranie technológie na výrobu štiepok vrátane skladového hospodárstva	2023-2030	Obec Ždiar	350,00	Obstaraná technológia na výmenu štiepok
Výmena tepelného zdroja v obecných budovách (zmena palivovej základne)	2023-2030	Obec Ždiar	250,00	
Opatrenie 3.6.1.Zvyšenie gramotnosti obyvateľstva v oblasti ochrany ŽP				
Organizácia školení v oblasti ochrany ŽP, využívania OZE a v oblasti klimatických zmien	2023-2030	Obec Ždiar	10,00	Počet zorganizovaných školení zameraných na zvýšenie gramotnosti obyvateľstva v oblasti ŽP v obci
Zvyšovanie povedomia a vedomostí obyvateľstva v oblasti ochrany ŽP	2023-2030	Obec Ždiar	4,00	
Tvorba ekologických	2023-2030	Obec Ždiar	5,20	

Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Predpokladaný rozpočet v tis. EUR	Ukazovateľ
vzdelávacích programov				

Zdroj: Obec Ždiar

4 FINANČNÁ ČASŤ

Vo finančnej časti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce sú uvedené viaczdrojové formy financovania, ktoré budú priebežne dopĺňané na základe Operačných programov a iných možných finančných zdrojov z ktorých bude realizácia jednotlivých opatrení financovaná.

Tabuľka 51 Predpokladané zdroje financovania jednotlivých opatrení

Opatrenie	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
Sociálna oblasť							
Opatrenie 1.1.1.	25 000,00	25 000,00	n	0,00	n	25 000,00	0,00
Opatrenie 1.1.2.	25 000,00	25 000,00	n	0,00	n	25 000,00	0,00
Opatrenie 1.2.1	218 000,00	218 000,00	n	0,00	n	218 000,00	0,00
Opatrenie 1.3.1.	92 500,00	92 500,00	n	0,00	n	92 500,00	0,00
Opatrenie 1.3.2.	42 000,00	42 000,00	n	0,00	n	42 000,00	0,00
Opatrenie 1.3.3.	160 000,00	160 000,00	n	0,00	n	160 000,00	0,00
Opatrenie 1.4.1	153 000,00	153 000,00	n	0,00	n	153 000,00	0,00
Opatrenie 1.4.2	60 000,00	60 000,00	n	0,00	n	60 000,00	0,00
Opatrenie 1.5.1.	126 200,00	126 200,00	n	0,00	n	126 200,00	0,00
Opatrenie 1.5.2.	123 000,00	123 000,00	n	0,00	n	123 000,00	0,00
Opatrenie 1.5.3.	18 000,00	18 000,00	n	0,00	n	18 000,00	0,00
Opatrenie 1.5.4.	15 000,00	15 000,00	n	0,00	n	15 000,00	0,00
Opatrenie 1.5.5.	179 000,00	179 000,00	n	0,00	n	179 000,00	0,00
Opatrenie 1.6.1.	72 000,00	72 000,00	n	0,00		72 000,00	0,00
Opatrenie 1.7.1	6 700,00	6 700,00	n	0,00	n	6 700,00	0,00
Opatrenie 1.7.2	7 000,00	7 000,00	n	0,00	n	7 000,00	0,00
Opatrenie 1.7.3	8 000,00	8 000,00	n	0,00	n	8 000,00	0,00
Hospodárska oblasť							
Opatrenie 2.1.1.	0,00	0,00	n	0,00	n	0,00	0,00

Opatrenie	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
Opatrenie 2.1.2.	0,00	0,00	n	0,00	n	0,00	0,00
Opatrenie 2.2.1.	14 500,00	14 500,00	n	0,00	n	14 500,00	0,00
Opatrenie 2.2.2.	31 000,00	31 000,00	n	0,00	n	31 000,00	0,00
Opatrenie 2.2.3.	36 500,00	36 500,00	n	0,00	n	36 500,00	0,00
Opatrenie 2.3.1.	246 500,00	246 500,00	n	0,00	n	246 500,00	0,00
Opatrenie 2.4.1	15 000,00	15 000,00	n	0,00	n	15 000,00	0,00
Opatrenie 2.4.2.	15 000,00	15 000,00	n	0,00	n	15 000,00	0,00
Opatrenie 2.5.1	1 305 000,00	1 305 000,00	n	0,00	n	1 305 000,00	0,00
Opatrenie 2.5.2	903 000,00	903 000,00	n	0,00	n	903 000,00	0,00
Opatrenie 2.5.3	82 500,00	82 500,00	n	0,00	n	82 500,00	0,00
Opatrenie 2.5.4	442 500,00	442 500,00	n	0,00	n	442 500,00	0,00
Opatrenie 2.5.5	77 000,00	77 000,00	n	0,00	n	77 000,00	0,00
Opatrenie 2.6.1	883 500,00	883 500,00	n	0,00	n	883 500,00	0,00
Opatrenie 2.6.2	533 500,00	533 500,00	n	0,00	n	533 500,00	0,00
Opatrenie 2.6.3	282 000,00	282 000,00	n	0,00	n	282 000,00	0,00
Opatrenie 2.6.4	248 000,00	248 000,00	n	0,00	n	248 000,00	0,00
Opatrenie 2.6.5	283 500,00	283 500,00	n	0,00	n	283 500,00	0,00
Opatrenie 2.7.1	38 000,00	38 000,00	n	0,00	n	38 000,00	0,00
Opatrenie 2.7.2	282 000,00	282 000,00	n	0,00	n	282 000,00	0,00
Opatrenie 2.7.3	150 000,00	150 000,00	n	0,00	n	150 000,00	0,00
Opatrenie 2.7.4	377 000,00	377 000,00	n	0,00	n	377 000,00	0,00
Environmentálna oblasť							
Opatrenie 3.1.1	22 000,00	22 000,00	n	0,00	n	22 000,00	0,00
Opatrenie	5 000,00	5 000,00	n	0,00	n	5 000,00	0,00

Opatrenie	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
3.1.2							
Opatrenie 3.1.3	332 000,00	332 000,00	n	0,00	n	332 000,00	0,00
Opatrenie 3.1.4	30 000,00	30 000,00	n	0,00	n	30 000,00	0,00
Opatrenie 3.2.1	220 000,00	220 000,00	n	0,00	n	220 000,00	0,00
Opatrenie 3.3.1	253 000,00	253 000,00	n	0,00	n	253 000,00	0,00
Opatrenie 3.3.2	605 000,00	605 000,00	n	0,00	n	605 000,00	0,00
Opatrenie 3.3.3	903 000,00	903 000,00	n	0,00	n	903 000,00	0,00
Opatrenie 3.4.1	94 000,00	94 000,00	n	0,00	n	94 000,00	0,00
Opatrenie 3.5.1	603 000,00	603 000,00	n	0,00	n	603 000,00	0,00
Opatrenie 3.6.1	19 200,00	19 200,00	n	0,00	n	19 200,00	0,00

Zdroj: Obec Ždiar

V tabuľke č. 49 Indikatívny rozpočet –sumarizácia, uvádzame predpokladané ročné finančné náklady v rámci jednotlivých oblastí na základe predpokladaných výziev z jednotlivých operačných programov a na základe finančných nákladov na realizáciu jednotlivých aktivít.

V prípade zmeny harmonogramu výziev z jednotlivých operačných programov a tým aj k podstatným rozdielom v indikatívnom finančnom rozpočte na celé programové obdobie bude potrebné na základe vykonania hodnotenia finančnej časti PHRSR upraviť indikatívny rozpočet na programové obdobie podľa jednotlivých oblastí a aj ako celok.

Tabuľka 52 Indikatívny rozpočet - sumarizácia

	ROK								
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	SPOLU
I. Sociálna oblasť	166 300,00	166 300,00	166 300,00	166 300,00	166 300,00	166 300,00	166 300,00	166 300,00	1 330 400,00
II. Hospodárska oblasť	818 250,00	818 250,00	818 250,00	818 250,00	818 250,00	818 250,00	818 250,00	818 250,00	6 546 000,00
III. Environmentálna oblasť	310 150,00	310 150,00	310 150,00	310 150,00	310 150,00	310 150,00	310 150,00	310 150,00	2 481 200,00
Spolu	1 294 700,00	1 294 700,00	1 294 700,00	1 294 700,00	1 294 700,00	1 294 700,00	1 294 700,00	1 294 700,00	10 357 600,00

Zdroj: Obec Ždiar

5 ZÁVER

Spracovaním Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Ždiar vznikol strategický strednodobý dokument v záujme zabezpečenia trvalo udržateľného rozvoja obce a regiónu. Je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja obce v jej jednotlivých oblastiach.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce vychádza z prioritných potrieb obce a z možností ich realizácie s cieľom zlepšovať životné podmienky jej obyvateľov a zvyšovať konkurencieschopnosť regiónu.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je otvorený dokument, ktorý bude pravidelne vyhodnocovaný a aktualizovaný podľa vyžadujúcich si potrieb na zasadnutiach obecného zastupiteľstva.

Zodpovednosť za administratívne zabezpečenie a za postupnú realizáciu jednotlivých aktivít obsiahnutých v programe má obecné zastupiteľstvo, starosta/starostka obce a príslušné komisie zriadené pri obecnom zastupiteľstve. Predpokladom pre úspešnú realizáciu rozvojových zámerov obce je aktívny prístup volených zástupcov v obecnom zastupiteľstve pri vecnom schvaľovaní jednotlivých úloh a využívaní možností financovania plánovaných aktivít.

Kolektív spracovateľov Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce ďakuje všetkým zúčastneným za vynaložené úsilie a čas.

Predmetný Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce bol schválený na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa:

14.12.2022 /UOZ č. 18/2022

.....
pečiatka obce

.....
starosta obce

6 PRÍLOHY

6.1 PRÍLOHA Č. 1 – ZOZNAM ČLENOV RIADIACEHO TÍMU, PRACOVNÝCH SKUPÍN A PARTNEROV ZAPOJENÝCH DO SPRACOVANIA PHRSR

Tabuľka 53 Zoznam členov riadiaceho tímu a partnerov zapojených do spracovania PHRSR

Oblasť	Členovia
Gestor	Ing. Pavel Bekeš
Koordinátor	Ing. Artúr Benes, generálny riaditeľ ARR PSK
Pracovná skupina	- Ing. Artúr Benes - Mgr. Katarína Matvejová – projektový manažér ARR PSK - Ing. Marián Matvej – projektový manažér ARR PSK - Poslanci obecného zastupiteľstva (Otília Zoričáková, Mgr. Vladimír Mačák, Jarmila Blaščáková) - Obyvatelia obce - Podnikatelia - Verejnosť

Zdroj: Obec Ždiar

6.2 PRÍLOHA Č. 2 – POUŽITÁ LITERATÚRA V PHRSR

Tabuľka 54 Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov pre prípravu PHRSR

Názov dokumentu	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Zdroj
Stratégia Európa 2030	2030	Európska	www.partnerskadohoda.gov.sk
Partnerská dohoda SR	2021-2027	Národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Národná stratégia regionálneho rozvoja SRf (NSRR)	2030	Národná	www.mindop.sk
Národný rozvojový plán	2030	Národná	www.nsrr.sk
Program rozvoja obce 2015-2022	2015-2022	Lokálna	www.zdiar.sk
Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja PSK 2021-2030	2021-2030	Regionálna	www.po-kraj.sk
Územný plán obce	-	Lokálna	www.zdiar.sk
Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja SR do roku 2035	2035	Národná	www.mirri.gov.sk
Program Slovensko 2021-2027	2021-2027	Národná	www.mindop.sk
Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj	2030	Národná	www.minzp.sk
Plán obnovy a odolnosti		Národná	www.planobnovy.sk
Východiskový návrh priorít SR pre politiku súdržnosti	2021-2027	Národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Východisková pozícia Slovenskej republiky k politike súdržnosti	-	Národná	www.mirri.gov.sk

Európskej únie po roku 2020			
Štatistický úrad SR	-	-	www.statistics.sk
Atlas krajiny SR	-	národná	www.enviroportal.sk

Zdroj: Obec Ždiar

6.3 PRÍLOHA Č. 3 – ZOZNAM SKRATIEK POUŽITÝCH V PHRSR

a. s. Akciová spoločnosť

a príslušných objektoch

ATP Aktívna politika trhu práce

ARR PSK Agentúra regionálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja

BPEJ Bonitovaná pôdno-ekologická jednotka

CR Cestovný ruch

ČOV Čistička odpadových vôd

EÚ Európska únia

FP Finančný príspevok

HDP Hrubý domáci produkt

IKT Informačno-komunikačné technológie

KO Komunálny odpad

MSP Malé a stredné podnikanie

MŠ Materská škola

MŽP SR Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

NKÚ SR Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

NO Nezisková organizácia

NRSR Národná rada Slovenskej republiky

OMV Osobné motorové vozidlo

OOCT-S-P Oblastná organizácia cestovného ruchu, Tatry, Spiš, Pieniny

OZE Obnoviteľné zdroje energie

NSRR Národný strategický referenčný rámec

OÚ Obecný úrad

PHRSR Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

PP Peňažný príspevok

PSK Prešovský samosprávny kraj

PVPS Podtatranská vodárenská prevádzková spoločnosť

SAD Slovenská autobusová doprava

SĽDB	Sčítanie ľudí, domov a bytov
SNR	Slovenská národná rada
STEEP	Analýza vonkajších faktorov
SWOT	Slabé a silné stránky, príležitosti a ohrozenia
SODB	Sčítanie obyvateľov, domov a bytov
SR	Slovenská republika
s.r.o.	Spoločnosť s ručeným obmedzeným
ŠŠS	Špecializovaná štátna správa
TKO	Tuhý komunálny odpad
Tzv.	Takzvané
ÚPSVaR	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
VÚC	Vyšší územný celok
ZŠ	Základná škola
ŽP	Životné prostredie
Z. z.	Zbierka zákonov
ZZO	Závažní znečisťovatelia ovzdušia